

Puolustusvoimat

Varusmies 2017

Opas varusmiespalvelukseen valmistautuvalle

Varusmies 2017

Opas varusmiespalvelukseen valmistautuvalle

Varusmies -kirjanen on hyvä tietolähde

Tutustu tähän kirjaseen huolellisesti ennen kutsuntoja.

Tutustu myös puolustusvoimien nettisivuihin osoitteessa

puolustusvoimat.fi

facebook.com/laluetoimisto

facebook.com/puolustus

youtube.com/puolustusvoimat

ISBN 978-951-25-2812-7
ISBN PDF 978-951-25-2813-4

Juvenes Print 2016

Varusmies 2017

Ilman ennakkoluuloja palvelukseen	7	Lomat ja vapaat.....	33
Tuleva varusmies	10	Lomamatkat.....	34
Suomen turvallisuus ja sotilaallisen		Ulkomailla palveluksen aloittavat.....	34
maanpuolustuksen aluejako.....	10	Isyysvapaa ja isyysraha.....	36
Puolustusvoimien tehtävät.....	11	Varusmiesten kriisien ehkäisy ja tukitoimet.....	36
Suomen puolustusratkaisu.....	11	Aikalisä - Time Out! Elämä raiteilleen	
Jokainen mies on asevelvollinen.....	12	ja etsivä nuorisotyö.....	36
Naisten vapaaehtoinen asepalvelus.....	13	Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus varusmiespalveluksessa..	36
Ennen varusmiespalvelusta	14	Kysymyksiä varuskunnan arjesta?.....	36
Ensin kutsuntoihin.....	14	Sotilasoikeudenhoito.....	36
Terveystarkastukset.....	15	Oikeusapu.....	37
Kyselylomake.....	15	Ennakoi reserviin siirtyminen.....	37
Kutsuntatilaisuus.....	15	Ammattiasiat ja palvelustodistus.....	37
Palveluksen aloittamisaika.....	15	Ohi on.....	37
Palveluspaikan valinta.....	16	Kertausharjoitukset ja vapaaehtoinen	
Asevelvollisrekisteri.....	16	maanpuolustus.....	37
Yleiset palveluksen aloittamis-		Puolustushaarat ja aselajit	38
ja kotiuttamisajat.....	16	Maavoimat.....	40
Hakemuksesta tehtävät päätökset.....	17	Jalkaväki.....	41
Palveluksen aloittamisaajan		Kenttätykistö.....	41
tai -paikan muutos.....	17	Ilmatorjunta.....	42
Monikansalaisuus.....	17	Viesti.....	42
Aseeton palvelus.....	18	Pioneerit.....	43
Siviilipalvelus.....	18	Suojelu.....	43
Jehovan todistajat.....	18	Sotilaspoliisi.....	44
Muut erityistapaukset.....	18	Huolto.....	44
Ahvenanmaan kotiseutuoikeuden omaavat.....	18	Kuljettajakoulutus.....	45
Kestääkö kuntosi varusmiespalveluksen		Merivoimat.....	46
haasteet?.....	18	Ilmavoimat.....	48
Varusmiespalvelus	20	Rajavartiolaitos.....	50
Palveluksen aloittaminen.....	20	Erikoisjoukot ja erityistehtävät	53
Alokkaan arki.....	21	Hakeutuminen erikoisjoukkoihin	
Lomat ja vapaa-aika.....	22	ja erityistehtäviin.....	53
Sotilaan vaatetus.....	23	Erikoisjoukot:.....	53
Ruokahuolto.....	24	Laskuvarjojääkärit.....	53
Majoitus.....	24	Sukeltajat.....	54
Terveystarkastukset.....	24	Erikoisrajajääkärit.....	55
Sotilaspapit.....	25	Suomen kansainväliset valmiusjoukot.....	56
Varusmiestoimikunta.....	25	Elektronisen sodankäynnin koulutus.....	57
Aloitustoiminta.....	25	Lentäjät.....	58
Johtajakoulutus	26	Hävittäjä- tai helikopteri-apumekaanikot.....	58
Varusmiehestä huolehditaan	28	Ilmatilanteen valvojat ja taistelunjohtajat.....	59
Palveluksen aloittamisaajan tai -palkan muutos.....	28	Sotilaskuljettajat.....	60
Sotilasavustus.....	29	Varusmiessoittajat.....	62
Opinnot.....	30	Urheilijat.....	63
Opintolainojen korot.....	30	Erylystehtävät.....	64
Muu toimeentulotuki, sosiaalipalvelut		Lääkärit, hammaslääkärit, eläinlääkärit	
ja -turvaetuuudet.....	30	ja provisorit.....	64
Virka- ja työsuhde.....	30	Oikeudellinen ala.....	64
Yrittäjyys.....	30	Varusmiespapit ja -diakonit.....	64
Maatalousyrittäjä.....	30	Esimerkkejä muista erityistehtävistä.....	64
Työttömyys.....	30	Yhteystietoja	66
Verotus.....	31	Varusmiespalveluksen jälkeen	68
Eläke.....	31	Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen antama	
Laina-asiat ja velkaantuminen.....	31	koulutus.....	70
Ajokortti.....	31	Sotilasammatit.....	70
Passi ja esteettömyys.....	31	Puolustusvoimien erikoisjoukkokurssi.....	70
Työ- ja palvelusturvallisuus.....	31	Puolustusvoimien siviilitehtävät.....	73
Terveyshaittaepäilyt.....	32	Rajavartiolaitoksen palvelukseen.....	73
Sotilastapaturma ja palvelussairaus.....	32	Hakemuksella kriisinhallintatehtäviin.....	73
Päivärahat ja muut korvaukset.....	33	Puolustusvoimien arvomerkit	76

Ilman ennakkoluuloja palvelukseen

Upseerikokelas Juhani Pietarila **Karjalan prikaati - Kymen** **jääkäripataljoona - Tulenjohtotiedustelu**

Juhani Pietarilan matka upseerikokelaaksi on ollut vaiherikas, mutta mielenkiintoinen. Tuusulasta kotoisin oleva Pietarila haaveili alun perin lentäjäkoulutuksesta puolustusvoimissa. Karsiutuminen monivaiheisen hakuprosessin loppuvaiheessa sysäsi kuitenkin etsimään toista mieleistä palvelustehtävää.

- Lentäjän uran jäätyä toivoin pääseväni tykistöön, koska se ei alkuun tuntunut liian vaativalta palveluspaikalta, Pietarila toteaa.

Tammikuussa 2016 oli Pietarilan vuoro aloittaa Karjalan tykistörykmentissä. Vaikka motivaatio varusmiespalvelusta kohtaan oli hetkeksi laskenut lentäjäkoulutuksesta karsiutumisen vuoksi, nousi se uudelleen jo peruskoulutuskaudella. Pian johtajakoulutuskin alkoi tuntua itsestään selvältä vaihtoehdolta.

- Kannattaa heti varusmiespalveluksen alussa tehdä parhaansa ja tulla nähdyksi, jotta voi sitten vähän valita suuntaa omienkin mieltymysten mukaan, neuvoo Pietarila muita johtajakoulutuksesta haaveilevia.

Tulenjohtoaliupseerikoulutukseen Pietarila lähti parhaillaan pisteillä. Uusi palveluspaikka ja uudet ihmiset toivat jälleen vaihtelua varusmiehen arkeen ja pakottivat sopeutumaan uuteen ympäristöön. Jatkokoulutus tiedustelutulenjohtolinjalla Reserviupseerikoulussa nosti motivaation aivan uudelle tasolle, ja RUK:ssa vietetty 14 viikkoa tuntuikin samanhenkisten kavereiden myötä varusmiespalveluksen yhdestä parhaimmista ajoista.

- Kaikki tekivät aina täysillä ja parhaansa. Koulutuksessa oppi paljon muun muassa ryhmän ohjeistamisesta ja valmistautumisesta - jonkun on oikeasti otettava vastuu ja johdettava ryhmää, sanoo Pietarila.

Itse hän kertoo johtajana olevan mahdollisimman hyvä esikuva tekemällä paljon ryhmänsä mukana ja opastamalla asioiden kulkua. Hän on pyrkinyt ja pystynytkin mielestään pitämään hyvää henkeä yllä joukossaan.

- Hyvä varusmiesjohtaja säilyttää malttinsa vaikeissa tilanteissa. Kymmenen prosenttia on käskemistä ja loput valvontaa. Joskus on hyvä heittää vähän läppääkin, hän naurahtaa.

Upseerikokelas Pietarila Juhani.

Lääkintäalikersantti Ruuth Eliis.

Lääkintäalikersantti Eliisa Ruuth Karjalan prikaati - Karjalan huoltopataljoonan 2. Huoltokomppania

- Päätäväisyydellä on enemmän merkitystä kuin millään muulla, toteaa lääkintäalikersantti Eliisa Ruuth naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta.

Mäntyharjulta kotoisin olevan Ruuthin suvussa on useita puolustusvoimissa palvelleita ja palvelevia, jotka saivat hänet innostumaan naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta jo nuorena. Taidelukion päätyttyä oli aika toteuttaa nuoruuden haave ja laittaa hakupaperit eteenpäin. Palveluspaikaksi valikoitui Karjalan prikaati ja, vaikka aiempaa lääkintäalan koulutusta ei ollut, pääsi hän toivomaansa tehtävään, lääkäntämieheksi.

- Ennen palvelusta jännitti eniten, että millaisia muut työt ovat ja millaiseen porukkaan joudun, kertoo Ruuth, jonka yksikössä palveli neljä muutakin naisalokasta.

Varusmiespalvelun alkua ja etenkin ensimmäistä aamuun Ruuth muistelee hymyillen. Uudet rutiinit eivät vielä olleet hallussa ja aamun kiireestä oli varoiteltu ennakkoon. Jännitys kuitenkin haihtui nopeasti muiden tuvan naisten heräillessä ja alkaessa kaikessa rauhassa tehdä aamutoimiaan. Tuvassa oli myös naisvarusmiesjohtajia, joista Ruuth ottikin mallia ja lopulta kaikki meni hyvin

- hän oli hyvissä ajoin valmiina ensimmäiseen päivään.

Naisvarusmiehen arki ei Ruuthin mukaan ole erilainen verrattuna miehiin. Vaikka edelleen joillain varusmiehillä oli palveluksen alkaessa ennakkoluuloja asepalvelusta suorittavia naisia kohtaan, ovat epäilykset karisseet palveluksen edetessä nopeasti.

- Samat henkilöt ihmettelevät myöhemmin naisten tekeväisyyttä tai jaksamista ja näin alkavatkin arvostaa näkemäänsä. Sukupuolella ei tosipaikan tullen ole merkitystä. Kun tehdään asioita yhdessä, unohtuu naisten ja miesten erot. Ja viimeistään metsäkeikalla kaikki vähän miehistyy, Ruuth toteaa.

Muiden puolustusvoimissa vaadittujen taitojen lisäksi aliupseerikoulun suorittanut Ruuth on päässyt palveluksensa aikana kehittämään myös johtamistaitojaan. Uusien alokkaiden johtajana Ruuth uskoo olevansa melko kiltti.

- Yritän huomioida kaikki yksilöinä ja olla läsnä sekä aina tavoitettavissa. Mielestäni hyvä varusmiesjohtaja vaatii, mutta osaa ottaa ihmiset myös ihmisinä. Kukaan ei pysty mahdottomiin, miettii hän kokemuksiaan ryhmänsä johtajana.

Panssarijääkäri Mukhtar Abdi.

***Panssarijääkäri Abdi Mukhtar
Karjalan prikaati - Kymen jääkäri-
pataljoonan 2. Panssarijääkärikomppania***

- En sano, että tämä on helppoa, mutta ei ollenkaan mahdotonta. Jokainen kyllä pystyy tähän niin halutesaan. Täältä saa hyvät työkalut elämälle, kannustaa panssarijääkäri Abdi Mukhtar tulevia varusmiehiä.

Ennen palveluksen alkua myös Mukhtaria mietitytti varusmiehenä pärjääminen, ja etenkin varusmiesajan fyysinen puoli.

- Oletin, että palvelus olisi ollut fyysisesti rankkaa, mutta rankempaa tämä on ollut henkisesti. Noin 30 prosenttia fyysisistä ja loput henkistä puolta, hän laskelee. - Kyllä kaikki varustukset päällä jaksaa marssia, mutta vaikeampaa tulee olemaan, jos koko ajan miettii esimerkiksi siviilielämää tai että voisipa olla vaikka aurinkoa ottamassa.

Ennen palvelusta voi fyysisistä toimintakykyä harjoittaa salilla tai muulla kuntoilulla, mutta psyykinen valmistautuminen on hankalampaa. Mukhtarin mukaan tärkeintä on kuitenkin olla ennakkoluuloton ja uskoa itseensä.

- Palveluksessa pärjää kaiken kokoiset ja liikunnan lisääntymisestä voi olla jopa hyötyä niille, jotka eivät ole siihen paljon siviilissä tottuneet. Kantti ja kunto paranevat täällä todella paljon. Niiden kestävyys tarvitaan varmasti tulevaisuudessakin monessa elämäntilanteessa kuten esimerkiksi stressaavassa työssä, hän miettii.

Mukhtar on omasta mielestään omaksunut paljon uusia rutiineja elämäänsä varusmiespalveluksen aikana ja itsenäistynyt jo lyhyessä ajassa.

- Armeija jättää hyvän jäljen. Täältä luultavasti lähtee paljon särmempi, osaavampi ja paremmin huolta itsestään pitävä Abdi, Mukhtar summaa varusmiespalveluksensa saldoa.

Tuleva varusmies

Suomen turvallisuus ja sotilaallisen maanpuolustuksen aluejako

“Sinä olet paras henkilö puolustamaan maatamme.”

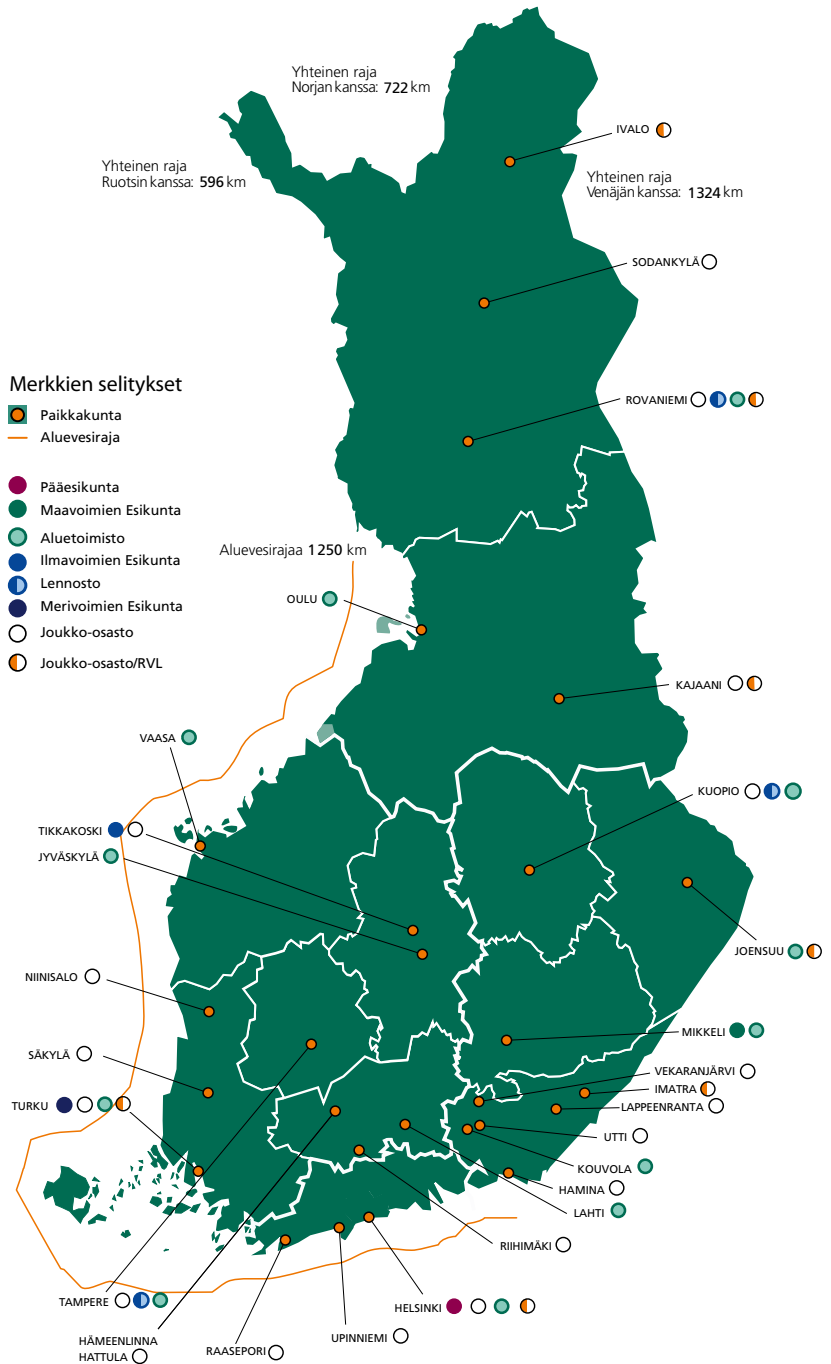
Suomi tarvitsee sinunkin panostasi, sillä olet paras henkilö puolustamaan maatamme, valtiollista itsenäisyyttämme ja alueellista koskemattomuuttamme. Yleiseen asevelvollisuuteen perustuva sotilaallinen maanpuolustus sekä oma toimintasi takaavat, ettei sinun eikä muiden maassamme asuvien oikeuksia loukata, eikä elämäämme Suomessa kukaan pääse uhkaamaan.

Sotilasliittoon kuulumaton Suomi ylläpitää ja kehittää kansallista puolustusta ja uskottavaa sotilaallista suorituskykyä. Suomi pyrkii pysyttelemään kansainvälisten selkkausten ulkopuolella ja etsimään tilanteisiin rauhanomaista ratkaisua.

Samaan aikaan on kuitenkin osoitettava, että Suomi pystyy puolustamaan itseään. Itsenäisyys ja kansalaisten turvalliset olot täytyy säilyttää, sillä niiden eteen suomalaiset ovat taistelleet edellisissä sodissa. Varusmiehenä olet siis tärkeä osa maanpuolustusta.

Asevelvollisuusajanasi saat koulutusta, jonka avulla pystyt tehokkaasti puolustamaan Suomea ja parhaiten suojelemaan lähimmäisiäsi sekä itseäsi. Varusmiehet koulutetaan palveluksen aikana puolustusvoimien kokoonpanoon tarvittaviin sodan ajan tehtäviin.

Suorittamalla varusmiespalveluksesi kykyjesi mukaan osoitat parhaalla tavalla halusi turvata maamme tulevaisuuden. Sinuun luottavat myös ne, jotka eivät itse kykene turvaamaan maataan ja sen oikeuksia.

Puolustusvoimien tehtävät

Puolustusvoimien on oltava valtiovallan käytettävissä maamme itsenäisyyden turvaamiseksi aseina siinä tapauksessa, että kaikki muut keinot on käytetty. Puolustusvoimien tärkein tehtävä on jo olemassaolollaan estää maamme joutuminen sotaan.

Puolustusvoimien tehtävänä on:

- 1) Suomen sotilaallinen puolustaminen, johon kuuluu:
  - a. maa-alueen, vesialueen ja ilmatilan valvominen sekä alueellisen koskemattomuuden turvaaminen;
  - b. kansan elinmahdollisuuksien, perusoikeuksien ja valtiojohdon toimintavapauden turvaaminen ja laillisen yhteiskuntajärjestyksen puolustaminen;
  - c. sotilaskoulutuksen antaminen ja vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen ohjaaminen sekä maanpuolustustahdon edistäminen;
- 2) muiden viranomaisten tukeminen, johon kuuluu:
  - a. virka-apu yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, terrorismirikosten estämiseksi ja keskeyttämiseksi sekä muuksi yhteiskunnan turvaamiseksi;
  - b. pelastustoimintaan osallistuminen antamalla käytettäväksi pelastustoimintaan tarvittavaa kalustoa, henkilöstöä ja asiantuntijapalveluja;
  - c. osallistuminen avun antamiseen toiselle valtiolle terrori-iskun, luonnononnettomuuden, suuronnettomuuden tai muun vastaavan tapahtuman johdosta; sekä
- 3) osallistuminen kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan.

Suomen puolustusratkaisu

Suomen sotilaallinen puolustaminen toteutetaan alueellisen puolustuksen periaatteella. Alueellisessa puolustuksessa yhteiskunnan elintärkeät toiminnot turvataan ja sotilaallisen toiminnan kannalta tärkeät kohteet ja toiminnot suojataan yhteistoiminnassa muiden viranomaisten kanssa. Hyökkääjän pääsy valtakunnan toiminnan kannalta tärkeille alueille ja vaikuttaminen yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin estetään. Oman toiminnan kannalta tärkeät alueet pidetään hallussa kaikissa olosuhteissa. Hyökkäys torjutaan ja tarvittaessa hyökkääjä lyödään maa-, meri- ja ilmavoimien yhteisoperaatiolla sekä puolustusvoimien yhteisillä suorituskyvyillä.

Maapuolustuksella hidastetaan ja kulutetaan sekä valituilla alueilla torjutaan ja lyödään maitse suuntautuvat hyökkäykset. Ilmapuolustuksella estetään hyökkääjää saavuttamasta ilmaherruutta sekä suojataan yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja ja omia joukkoja. Meripuolustuksella torjutaan merialueelta suuntautuvat hyökkäykset ja turvataan valtakunnan meriyhteydet.

Maa-, meri- ja ilmapuolustuksen toteuttamiseen osallistuvat kaikki puolustushaarat, Rajavartiolaitos ja siviiliviranomaiset. Tärkeä osa tätä järjestelmää ovat palvelustaan suorittavat varusmiehet.

Jokainen mies on asevelvollinen

Asevelvollisuuslain 2 §:n määrittämä kansalaisvelvollisuus alkaa sen vuoden alusta, jolloin mies täyttää kahdeksantoista vuotta ja jatkuu sen vuoden loppuun, jona hän täyttää kuusikymmentä vuotta. Asevelvollinen on palveluksessa, kuuluu reserviin tai varareserviin.

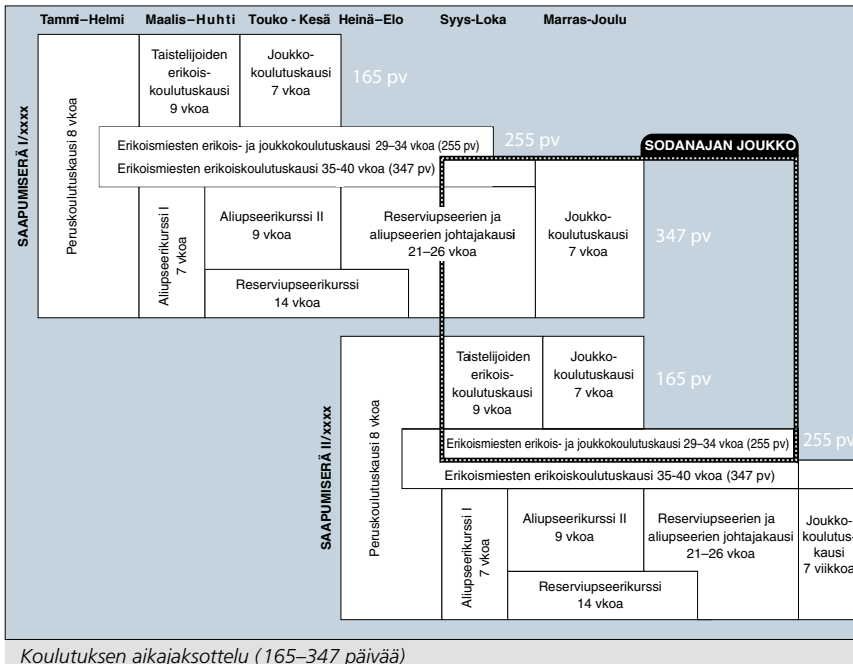
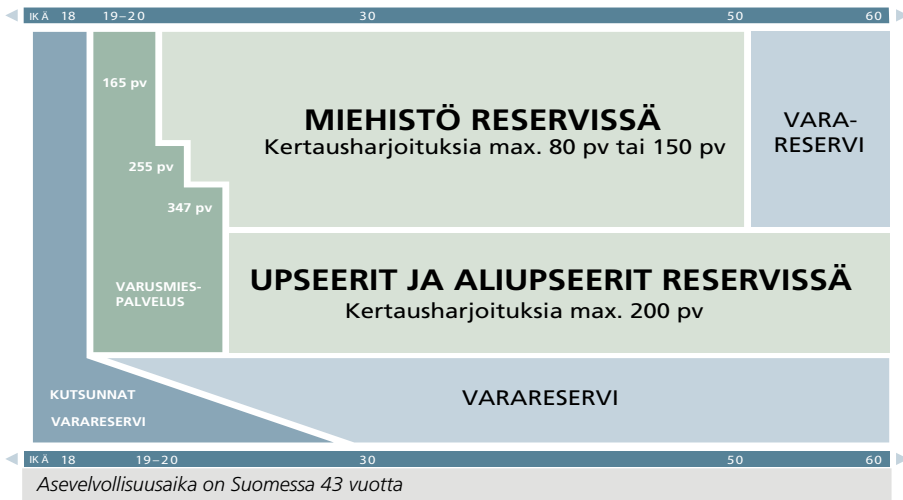
Varusmiespalvelus suoritetaan normaalisti 19–20 -vuotiaana. Erikoistapauksissa palvelus aloitetaan 18 ja 29 ikävuosien välillä.

Varusmiespalvelusaika on joko 165, 255 tai 347 päivää. Upseereiksi, aliupseereiksi ja miehistön vaativimpiin erityistehtäviin koulutettavien asevelvollisten palvelusaika on 347 päivää. Miehistön erityistaitoa ja ammattimaista osaamista vaativiin tehtäviin koulutettavien palvelusaika on 255 päivää. Aseetonta palvelusta suoritavien palvelusaika on 255 tai 347 päivää. Muilla miehistötehtäviin koulutettavilla on 165 päivän palvelusaika.

Joukko-osastossa suoritettavien valintojen perusteella ratkeaa tehtävä, johon varusmies koulutetaan ja tehtävän mukainen palvelusaika. Siksi palveluksen aloittamiseksi sinun kannattaa aina varautua pisimpään eli 347 päivän palvelusaikaan.

Tarkempia tietoja palvelusajoista saat mm. kutsunnoista sekä ottamalla yhteyttä suoraan koulutusta antavaan joukko-osastoon. Yhteystiedot löydät tämän kirjan sivulta 66.

Varusmieskoulutuksen päämääränä on tuottaa puolustusvoimien sodan ajan joukkoihin sijoitettavaksi hyvän suorituskyvyn omaavia joukkoja ja hyvän osaamisen ja toimintakyvyn omaavaa henkilöstöä. Lisäksi koulutuksen avulla ylläpidetään perusvalmiutta ja kykyä kohottaa valmiutta tarpeen mukaan.

Naisten vapaaehtoinen asepalvelus

Naisten vapaaehtoiseen asepalvelukseen pääsemisen edellytyksenä on Suomen kansalaisuus, 18–29 vuoden ikä sekä terveydentilan ja muiden henkilökohtaisten ominaisuuksien sopivuus sotilaskoulutukseen.

Palveluksen aloittamismääräyksen saanut nainen voi kirjallisesti ilmoittaa, ettei aloita palvelusta. Vastaavalla tavalla voi asepalvelusta suorittava nainen 45 päivän kuluessa palveluksen aloittamispäivästä ilmoittaa, ettei hän jatka palvelusta. Joukko-osaston komentaja voi peruuttaa 45 päivän sisällä naisen asepalveluksesta annetun määräyksen vamman, sairauden, ilmeisen sopimattomuuden tai vastaavan muun syyn perusteella. Asepalvelukseen määrätty nainen on asevelvollisia koskevien säännösten alainen.

Palveluksen jälkeen naiset siirretään reserviin sekä määrätään kertausharjoituksiin samoin perustein kuin miehetkin ja he ovat asevelvollisuuslain alaisia sen vuoden loppuun, jona täyttävät 60 vuotta.

Miten palvelukseen haetaan

Puolustusvoimien 12 aluetoimistoa huolehtivat naisten vapaaehtoiseen asepalvelukseen liittyvästä hakemusten käsittelystä, valinnoista ja palvelukseen määräämisestä. Erikoisjoukkojen valinnoista huolehtii kyseinen joukko-osasto. Aluetoimistoista ja puolustusvoimien muista toimipisteistä sekä puolustusvoimien nettisivuilta saa hakeutumiseen liittyviä ohjeita sekä hakemuslomakkeita.

Hakemus liitteineen on oltava perillä viimeistään 1. maaliskuuta siinä aluetoimistossa, jonka alueella kotikunta sijaitsee. Hakeutua voi hakuvuotta seuraavan vuoden molempiin saapumiseriini ja hakuvuoden heinäkuun erään. Hakuvuoden heinäkuun erässä paikkoja on vain rajoitetusti. Lähivuosien yleiset palveluksen aloittamis- ja kotiuttamisajat löytyvät sivulta 16.

Erikoisjoukkoihin haku tapahtuu kunkin joukon hakuohjeiden mukaisesti. Erikoisjoukkohakulomakkeet on lähetettävä hakuohjeista poiketen omaan aluetoimistoon ko. joukon hakuajaksi mennessä, eikä suoraan erikoisjoukkoon. Haku- ja palveluksen aloittamisajat löytyvät joukkojen kohdalta tästä kirjasesta. Hakemukseen on aina liitettävä vapaaehtoishakemus.

Aluetoimistot ja erikoisjoukot ilmoittavat hakemusten perusteella valituille valintatilaisuuksista, joissa annetaan informaatiota vapaaehtoisesta asepalveluksesta, haastatellaan hakijat ja selvitetään heidän terveydentilansa. Tämän jälkeen palvelukseen valituille lähetetään palveluksen aloittamismääräys ja valitsematta jääneille asiaa koskeva ilmoitus.

Valintaperusteina käytetään henkilökohtaisia ominaisuuksia ja koulutusta sekä sitä, että valitut olisivat mahdollisimman sopivia koulutettaviksi puolustusvoimien reserviin. Naiset aloittavat palveluksen yhtä aikaa miesten kanssa.

Valintatilaisuuspäivä on palkaton vapaapäivä, ellei työ sopimuksessa ole muuta mainittu tai työnantajan kanssa muuta sovittu. Hakeutumisesta aiheutuvista kustannuksista vastaa hakija itse.

Hakemuksessa on oltava mukana seuraavat asiakirjat:

- ▶ **Vapaaehtoishakemus**
- ▶ **Kyselylomake palvelusta ja terveydentilan tutkimista varten**
- ▶ **Lääkärintlausunto terveydentilasta (puolustusvoimien lomake)**

Erityisjärjestelyjä vähän

Naisten asepalvelus toteutetaan kaikissa puolustushaaroissa ja aselajeissa. Sotilastehtäviä ei siis jaeta sukupuolen mukaan. Eri tehtäviin määrääminen ratkaistaan niiden asettamien vaatimusten ja soveltuvuuden perusteella. Naisten koulutuksen sisältö on sama kuin muilla varusmiehillä. Erikoisjoukkoihin tai -aloille pääsyvaatimukset ovat samat kuin miehillä, kuten myös mahdollisuus johtajakoulutukseen ja myöhemmin sotilasuralle. Naisten fyysistä kuntoa ylläpidetään samojen periaatteiden mukaisesti kuin miestenkin.

Naisten asepalvelus toimeenpannaan mahdollisimman pienin erityisjärjestelyin ja puolustusvoimien kannalta taloudellisesti edullisin ratkaisuin. Varuskunnissa naisille on omat tuvat. Sotaharjoituksissa ja merivoimien sotaluoksilla ei erillismajoitusta järjestetä.

Raskaus on peruste palveluksen keskeyttämiselle. Myöhemmin ratkaistaan erikseen, miten palvelusta jatketaan.

Ennen varusmiespalvelusta

Kutsuntatilaisuudessa: annetaan tietoja ja ohjausta, tarkistetaan henkilötiedot, tarkastetaan terveydentila, kuullaan asevelvollisen toivomukset ja tehdään asevelvollista koskevia päätöksiä; päätös palveluskelpoisuudesta, ratkaisu palveluksen aloittamisajasta ja -paikasta, sekä palveluksesta vapauttamista koskevista asioista ja ratkaisu kaikista hakemuksista.

Ensin kutsuntoihin

Kutsunnat pidetään vuosittain elo-joulukuussa. Ne koskevat miespuolisia Suomen kansalaisia, jotka kyseisenä vuonna täyttävät 18 vuotta. Lisäksi kutsuntoihin osallistuvat ne, jotka on määrätty sen vuoden kutsunnoissa uudelleen tarkastettavaksi sekä alle 30-vuotiaat, jotka ovat jääneet edellisiin kutsuntoihin saapumatta ja joita ei ole erikseen tarkastettu.

Jokaiselle kutsunnanalaiselle lähetetään kotiosoitteella mm. tämä kirjanen, kyselylomakkeet ja kutsuntakuulutus, josta selviää kutsuntatilaisuuksien järjestäminen eri kunnissa. Jos et saa lähetystä esimerkiksi osoitteen muutoksen vuoksi, se ei oikeuta jäämään pois kutsun-

nasta. Kutsuntakuulutus on nähtävissä myös puolustusvoimien internet -sivuilla osoitteessa puolustusvoimat.fi sekä kunnan virallisella ilmoitustaululla. Kutsunnasta poisjäänti ilman laillista estettä on asevelvollisuuslain mukaan rangaistava teko. Jos muutat toiseen kuntaan ennen kutsuntoja, ota yhteys uuden asuinalueesi alue-toimistoon hyvissä ajoin ennen kutsuntoja. Kutsuntapäivä on palkaton vapaapäivä, ellei työ sopimuksessa ole muuta mainittu tai työnantajan kanssa muuta sovittu.

Muista, että muuttoilmoitus on tehtävä maistraatille, kun muutat pysyvästi asunnosta toiseen tai kun tilapäinen muutto kestää yli 3 kuukautta. Muuttoilmoitus on tehtävä viimeistään viikon kuluessa muutosta. Muuttoilmoituksen voi tehdä esimerkiksi sähköisessä asiointi-

Matkakustannuksia terveystarkastuksiin ja kutsuntatilaisuuksiin ei korvata. Mahdollisia erikoislääkärintodistuksia ei myöskään korvata.

Kyselylomake

Palveluskelpoisuuden, palveluspaikan ja koulutushaaran määritykseen vaikuttavat osaltaan vastauksesi ennakkokyselyyn. Kyselylomakkeet on täytettävä huolellisesti ja palautettava ohjeen mukaisesti. Tietojasi käsittelevät viranomaiset ovat vaitiolovelvollisia.

Vastauksissasi esittämät toivomukset palveluspaikan ja palveluksen aloittamisajankohdan suhteen pyritään mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon. Erikoisjoukkoihin ja erikoisaloille ei määrätä varusmiehiä suoraan kutsunnoissa, vaan niihin valitaan hakemusten ja valintakokeiden perusteella. Heille määrätään kutsunnoissa varapaikka.

► Lisätietoja erikoisjoukoista ja -aloista sivulta 53–65

Kutsuntatilaisuus

Kutsuntatilaisuuteen sinun on otettava mukaasi ajokortti, passi tai muu virallinen henkilöllisyystodistus sekä tarvittavat lääkäri- ja opiskelutodistukset.

Vieraalla paikkakunnalla tilapäisesti asuvat voivat käydä kutsunnassa myös oleskelupaikkakunnallaan tai lähimmässä mahdollisessa kutsuntapaikassa. Tästä on kuitenkin sovittava oman aluetoimiston kanssa hyvissä ajoin ennen suunniteltua kutsuntapäivää.

Ulkomailla asuvien ei tarvitse saapua Suomeen kutsuntaan henkilökohtaisesti. He voivat hoitaa kutsunta-asiansa valtakirjalla Suomessa olevan asiamiehen välityksellä. Ulkomailla asuvat voivat toimittaa tarvittavat kutsunta-asiakirjat myös lähimpään Suomen edustustoon, joka lähettää ne Suomeen.

Kutsuntatilaisuudessa

- annetaan tietoja ja ohjausta
- tarkistetaan henkilötiedot
- tarkastetaan terveydentila
- kuullaan asevelvollisen toivomukset
- tehdään asevelvollista koskevia päätöksiä:
- päätös palveluskelpoisuudesta
- ratkaisu palveluksen aloittamisajasta ja -paikasta sekä palveluksesta vapauttamista koskevista asioista

Palveluksen aloittamisaika

Jaettaessa kutsunnanlaiset saapumiseriin pyritään ottamaan huomioon mm. esittämäsi toivomukset. Kutsuntojen jälkeisenä keväänä ylioppilaaksi kirjoittavia suositellaan hakeutumaan toisen vuoden tammikuun erään. Ellei opiskelu/koulu ole esteenä, suositellaan kutsuntojen jälkeistä tammikuun saapumiserää. Talvierä mahdollistaa myös arvosanojesi parantamisen syksyllä tai taloudellisen tilan parantamisen työskentelemällä.

Yleisiä palveluksen aloittamisaikoja on kaksi vuodessa tammi- ja heinäkuussa. Poikkeavat palveluksen aloittamisajat koskevat Urheilukoulu.

Kuva: JAAKKO ALA-HIIRO

palvelussa osoitteessa muuttoilmoitus.fi. Lisätietoja muuttoilmoitukseen liittyvistä asioista saa lähimmästä maistraatista tai osoitteesta maistraatti.fi.

Terveystarkastukset

Kutsuntaikäisten miesten terveystarkastukset suoritetaan lakisääteisesti ennen syksyn kutsuntatilaisuuksia. Tämä tarkastus ei vapauta varsinaisesta kutsuntatilaisuudesta. Nuorison terveystodistus ei vapauta ennakkoterveystarkastuksesta. Jos sinulla on erikoislääkärintodistus, ota se mukaan ennakkoterveystarkastukseen ja kutsuntaan.

Palveluspaikan valinta

Yleisenä periaatteena on sijoittaa asevelvollinen palvelukseen kotipaikkansa lähellä sijaitseviin joukko-osastoihin. Tavoitteena on myös sijoittaa asevelvolliset sellaiseen sotilaskoulutukseen ja tehtävään, joka parhaiten vastaa heidän koulupohjaa, ammattia, tulevaisuuden suunnitelmia, taitoja ja harrastuksia. Joukko-osastojen sijainti, koulutusmahdollisuudet ja varusmiesten määrät kuitenkin aiheuttaa sen, että jokainen ei mahdu lähimpään joukko-osastoon.

Ruotsinkieliset varusmiehet koulutetaan pääosin Uudenmaan prikaatissa Raaseporissa. Tähän joukko-osastoon otetaan myös ruotsin kieltä hallitsevia suomenkielisiä asevelvollisia heidän toivomustensa perusteella, mikäli tilaa on.

Pyri selkiyttämään aselaji- ja koulutushaaratoiveesi etukäteen. Missä tehtävissä voit hyödyntää siviilitietojasi ja -taitojasi? Mistä puolustusvoimien koulutuksesta olisi puolestaan sinulle hyötyä opiskeluissasi tai työelämässä? Huomaa, että samantapaisia tehtäviä on eri aselajeissa.

Ilmoita toiveesi selvästi kutsuntalautakunnalle!

Asevelvollisrekisteri

Asevelvollisrekisteriin saadaan tarvittavia tietoja muun muassa asevelvollisten palveluskelpoisuuden määrittämistä, palvelukseen määräämistä, koulutuksen ja palveluksen suunnittelua ja järjestämistä varten. Tietojen saaminen ja niiden luovuttaminen perustuu asevelvollisuuslakiin. Rekisteriin saadaan tietoja mm. väestörekisterikeskukselta, terveydenhuollon palvelujen antajilta, sosiaali- ja poliisiviranomaisilta. Rekisteristä voidaan myös luovuttaa tietoja mm. poliisille ja kansaneläkelaitokselle. Nuorisolain mukaan puolustusvoimien on luovutettava yksilöinti- ja yhteystiedot nuoren kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten alle 25-vuotiaasta tuen tarpeessa olevasta nuoresta, joka vapautetaan varusmiespalveluksesta palveluskelpoisuuden puuttumisen takia tai joka keskeyttää varusmiespalveluksen. Tietojen luovuttamisen tarve arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Otteen omista rekisteritiedoista saa käymällä henkilökohtaisesti aluetoimistossa.

Pyri selkiyttämään aselaji- ja koulutushaaratoiveesi etukäteen.

Yleiset palveluksen aloittamis- ja kotiuttamisajat

Maavoimat, Merivoimat, Ilmavoimat ja Rajavartiolaitos

Palveluksen aloittaminen	Kotiutuminen	255 pv	347 pv
I/18 8.1.2018	21.6.2018	19.9.2018	20.12.2018
II/18 9.7.2018	20.12.2018	20.3.2019	20.6.2019
I/19 7.1.2019	20.6.2019	18.9.2019	19.12.2019
II/19 8.7.2019	19.12.2019	18.3.2020	18.6.2020
I/20 6.1.2020	18.6.2020	16.9.2020	17.12.2020
II/20 6.7.2020	17.12.2020	17.3.2021	17.6.2021

Palvelus on aloitettava määrätyn päivän klo 16.00 mennessä. Urheilukoulun alkamisajat löytyvät sivulta 63.

Hakemuksesta tehtävät päätökset

Palveluksen aloittamisajan tai -paikan muutos

Varusmiespalvelus on suositeltavaa aloittaa mahdollisimman pian koulun päättämisen jälkeen ennen perheen perustamista, pitkäaikaisten opintojen aloittamista, ulkomaille muuttamista tai ryhtymistä itsenäiseksi yrittäjäksi. Vanhempana suoritettu varusmiespalvelus koetaan usein rasittavana mm. taloudellisten tai perhehuolien vuoksi.

Palveluksen aloittamisajankohtaa voidaan hakemuksesta muuttaa asevelvolliselle, jolle se katsotaan erittäin tarpeelliseksi

- ammattiin valmistumista tai opiskelua varten,
- taloudellisten olojen järjestämistä varten,
- näihin verrattavista muista erityisistä henkilökohtaisista syistä.

Palveluspaikkaa voidaan hakemuksesta muuttaa, jos se on asevelvolliselle erittäin tarpeellista erityisen henkilökohtaisen syyn vuoksi.

Hakemus jätetään kirjallisena aluetoimistolle. Hakemus on perusteltava ja liitettävä mukaan todiste ajankohdan siirron tarpeellisuudesta, kuten oppilaitoksen antama selvitys opiskelun vaatimasta ajasta yms. Hakemus on tehtävä hyvissä ajoin ennen palveluksen aloittamista. Pelkkä hakemuksen jättäminen ei riitä syyksi palveluksesta poisjäämiseen.

Hakemuksissa käytettäviä lomakkeita ja lisätietoja saa aluetoimistoista, puolustusvoimien Internet-sivuilta ja kutsuntapaikoilta.

Monikansalaisuus

Suomen kansalaisuuden saanut ulkomaan kansalainen, joka on entisessä kotimaassaan suorittanut asevelvollisen rauhanaikaisen palvelusvelvollisuutensa tai osan siitä (vähintään 4 kk), voidaan hakemuksesta vapauttaa varusmiespalveluksesta rauhan aikana. Vapautuksesta voi päättää aluetoimisto.

Aluetoimisto voi hakemuksesta vapauttaa varusmiespalveluksesta erityisestä syystä rauhan aikana ulkomailla asuvan Suomen kansalaisen, jolla on myös toisen val-

tion kansalaisuus, jos asianomaisen varsinainen asunto ja koti eivät ole Suomessa eikä hänellä ole tosiasiallisia siteitä Suomeen.

Jos Suomen kansalaisella on myös Norjan, Ruotsin tai Tanskan kansalaisuus, hänen asevelvollisuudestaan on lisäksi voimassa, mitä kyseisten sopimusvaltioiden kanssa tehdyssä sopimuksessa (SopS 44/68) määrätään. Lisäksi Amerikan Yhdysvaltain (SopS 25/39) ja Suomen välillä on tehty vastaava asevelvollisuutta koskeva sopimus. Suomen kansalainen, johon sovelletaan edellä mainittuja ja sopimuksia, ei ole kutsunanalainen eikä hänen tarvitse suorittaa asevelvollisuuteensa liittyvää palvelusta Suomessa sinä aikana, jona hänen katsotaan vakituisesti asuvan kansalaisuutensa mukaisessa sopimusvaltiossa.

Sopimusvaltioissa asuvien monikansalaisten ei tarvitse vapautusta erikseen hakea, vaan heidän osaltaan sovelletaan edellä mainittuja sopimuksia. Sopimusvaltioissa asuvia monikansalaisia kehoitetaan selvittämään oma asevelvollisuuteen liittyvä asemansa Suomen edustustosta tai omasta valvovasta aluetoimistosta Suomesta.

Asevelvollisella ei ole velvollisuutta tulla kutsuntaan eikä varusmiespalvelukseen, jos hänellä on myös toisen valtion kansalaisuus ja hänen asuinpaikkansa on viimeiset seitsemän vuotta ollut muualla kuin Suomessa. Tämän ns. seitsemän vuoden – tulkinanalaisen ei tarvitse vapautusta erikseen hakea. Vapautettu monikansalainen asevelvollinen voidaan määrätä palvelukseen, jos hän muuttaa Suomeen ennen sen vuoden loppua, jolloin hän täyttää 30 vuotta.

Vapautuspäätökset samoin kuin sopimustulkinnat perustuvat väestötietojärjestelmän osoite- ja kansalaisuustietoihin. Siksi kannattaa varmistaa väestökirjanpitäjältä tai edustustolta, että ne ovat oikein. Lisäksi 21 -vuotiaiden tai sitä vanhempien ulkomailla palvelukseen tulleiden monikansalaisten kannattaa varmistua, etteivät menetä tai ole menettäneet Suomen kansalaisuuttaan 22 -vuotiaana.

► Lisätietoja osoitteista:

migri.fi

maistraatti.fi

vaestorekisterikeskus.fi

► Edustustojen yhteystiedot osoitteesta *formin.fi*

Sotilaskoulutuksesta selviytyminen ei ole terveelle nuorelle mitenkään ylivoimaista, mutta se edellyttää hyvää kestävyyttä ja lihaskuntoa.

Aseeton palvelus

Asevelvollinen, jonka vakaumus estää häntä suorittamasta asevelvollisuuttaan aseellisessa palveluksessa ja joka hakee aseettomaan palvelukseen, vapautetaan aseellisesta palveluksesta ja määrätään aseettomaan palvelukseen. Aseettomana palvelevan varusmiespalvelusaika on vähintään 255 päivää tai 347 päivää, mikäli koulutettu tehtävä sitä edellyttää.

Tietoja aseettomaan palvelukseen hakeutumisesta saa puolustusvoimien nettisivuilta, aluetoimistoista ja kutsuntapaikalla.

Siviilipalvelus

Asevelvollinen, jonka vakaumukseen perustuvat syyt estävät häntä suorittamasta asevelvollisuuslaissa säädettyä palvelusta, vapautetaan sen suorittamisesta ja määrätään suorittamaan siviilipalvelusta. Siviilipalvelukseen kuuluu peruskoulutusjakso, yhteiskunnalle hyödyllinen siviiliuonteinen työpalvelu, täydennyspalvelus, ylimääräinen palvelus ja liikekannallepanon aikainen palvelus. Siviilipalvelusaika on 347 päivää. Koulutusjakson pituus on yleensä 28 vuorokautta ja työpalvelun 319 vuorokautta.

Siviilipalvelukseen voi hakea ennen asevelvollisuuslain mukaista palvelusta, sen aikana tai sen jälkeen. Hakemusta ei saa tehdä ennen kutsuntoja. Tietoja siviilipalvelukseen hakeutumisesta saa netistä (siviilipalveluskeskus.fi), aluetoimistoista ja kutsuntapaikalla.

Jehovan todistajat

Jehovan todistajat -nimiseen uskontokuntaan kuuluvalle asevelvolliselle myönnetään hakemuksesta 3 vuotta lykkäystä, mikäli hän osoittaa alle 2 kuukautta vanhalla seurakunnan todistuksella olevansa aktiivinen seurakunnan jäsen ja ilmoittaa, että uskonnolliseen vakaumukseen perustuvat vakavat omantunnonnsyyt estävät häntä suorittamasta varusmies- tai siviilipalvelusta.

Lykkäystä uudelleen haettaessa on toimitettava uusi todistus seurakuntaan kuulumisesta. Lykkäystä voidaan myöntää enintään sen vuoden loppuun, jona asevelvollinen täyttää 28 vuotta. Mikäli lykkäys on jatkunut keskey-

tyksettä ja lykkäyksen edellytykset ovat tämän jälkeenkin edelleen olemassa, vapautetaan Jehovan todistajat -nimiseen uskontokuntaan kuuluva asevelvollinen asevelvollisuuden suorittamisesta rauhan aikana eri hakemuksesta.

Muut erityistapaukset

Ahvenanmaan kotiseutu oikeuden omaavat

Ahvenanmaan kotiseutu oikeuden omaavat ja alle 12-vuotiaana maakuntaan muuttaneet ja joilla on kotiseutu oikeus saavat varusmiespalveluksen suorittamisen sijasta palvella vastaavalla tavalla luotsi- ja majakkalaitoksessa tai muussa siviilihallinnossa. Kunnes tällainen palvelus on järjestetty, kotiseutu oikeuden omaavat ovat vapautettuja asevelvollisuuden suorittamisesta.

Kestääkö kuntosi varusmiespalveluksen haasteet?

Varusmieskoulutusjärjestelmässä liikuntakoulutuksen osuus on yli 20 prosenttia koulutukseen käytettävästä ajasta ja fyysisen koulutuksen osuus on lähes puolet. Liikuntakoulutuksen päämääränä on pysyvän liikuntaharrastuksen edistäminen siten, että asevelvolliset jatkavat fyysisen kuntosensa ylläpitämistä myös reservissä. Hyvän fyysisen kunnan myötä kohenee myös oma terveys, työkyky ja elämisen laatu.

Jos epäilet omaa kuntoaasi

Aloita viipymättä monipuolinen fyysinen harjoittelu. Muista, että kuntosi kohoaa jo, mikäli liikut 3–4 kertaa viikossa vähintään 30 minuutin ajan. Huomaat, että kunnan kohottaminen ei vaadi isoa panostusta viikoittaisissa rutiineissa.

Varusmiespalvelukseen sisältyy runsaasti kävelyä. Kävelytottumuksia voit kehittää lisäämällä ennakkoon päivittäistä kävelyä. Tee kävellen nyt se lyhyt matka, jonka ennen ajoit autolla. Käytä hissini sijasta rappusia. Liikuntatapoja ja -tottumuksia muuttamalla fyysinen kuntosi kohoaa huomaamatta.

Kestävyys ja lihasvoima ovat tärkeimmät sotilaskoulutuksessa tarvittavat perusominaisuudet. Myöskään ei sovi unohtaa esimerkiksi asutuskeskustaiselussa vaadittavaa nopeutta ja ketteryyttä.

Kestävyyttä voidaan helposti kehittää kävely-, sauva-kävely-, juoksu-, uinti-, pyöräily-, soutu-, melonta-, rullaluistelu- tai hiihtolenkien avulla. Kestävyys harjoituksia tulisi tehdä 1–2 kertaa viikossa. Harjoituksen tulisi kestää vähintään 30–60 minuuttia ja sen tulisi aiheuttaa lievää hengästymistä ja hikoilua.

Lihaskuntoa voidaan kehittää esim. kuntosaliharjoittelulla, kuntonyrkkeilyllä sekä muiden kamppailulajien harjoittelulla. Lihaskuntoharjoittelussa korostetaan käsien ja keskivartalon lihaskestävyyden ja -voiman kehittämistä. Lihaskuntoharjoituksia tulisi tehdä 2–3 kertaa viikossa. Yhden harjoituksen olisi hyvä kestää vähintään 30–60 minuuttia. Voit myös jaksottaa lihasuntoharjoittelua päivän mittaan. Tee aluksi aamuin ja illoin esim. 10 punnerrusta, 20 vatsaa ja 20 kyykyä. Huomaat kehittyväsi nopeasti.

MarsMars.fi Inttikuntoon kolmessa kuukaudessa!

Edellä mainittujen harjoitusten lisäksi on hyvä tehdä myös ketteryyttä, nopeutta ja lihasten hallintaa kehittäviä harjoituksia 1–2 kertaa viikossa. Tähän soveltuvat parhaiten palloilulajit ja yleisurheilu.

Kuntoharjoittelu aloitetaan nousujohteisesti ja varovasti ottaen huomioon oma lähtötaso. Vähemmän liikuntaa harrastaneilla tulisi ensimmäisten viikkojen aikana harjoitusten olla keveitä ja lyhyitä (20–30 min). Rasitustasoa lisätään kunnon kohotessa lisäämällä harjoitusvauhtia ja siirtymällä vaativampaan harjoitusmaastoon, pidentämällä harjoituksen kestoa sekä lisäämällä liikuntasuoritusten määrää.

Kunnon testaaminen

Ennen kuntoharjoittelun aloittamista on hyvä varmistaa, että terveytesi on kunnossa. Tarvittaessa voit käydä lääkärintarkastuksessa. Fyysisen kunnon lähtötasotestillä on hyvä tarkistaa, onko kuntosi odotusten mukainen. Kirjautu MarsMars.fi -palveluun. Tee siellä virtuaalinen kuntotesti, jonka perusteella saat harjoitusohjelman. Palvelussa on myös kattava valikoima treenivideoita, joista saat vinkkejä turvalliseen ja monipuoliseen harjoitteluun.

Kuntosi voit testata myös ns. Cooperin testillä. Kävele, hölkkää tai juokse 12 minuuttia mahdollisimman hyvää vauhtia. Testi kertoo varsin luotettavasti hengitys- ja verenkiertoelimistön tilan sekä kunnon. Jos ehdit 12 minuutin aikana yli 2900 metriä, kuntosi on kiitettävällä tasolla. Mikäli jäät alle 2200 metrin, aloita kiireesti säännöllinen ja monipuolinen liikkuminen.

Palautuminen ja ravinto

Jotta kuntosi kohoaa optimaalisesti, sinun on huolehdittava myös elimistön palautumisesta. Muista, että elimistö kehittyy ja kunto nousee vasta palautumisen aikana.

Palautumista edistävät ainakin seuraavat tekijät:

- liikuntaharjoituksiin liittyy aina alku- ja loppuverryttely (10–15 min)
- kuntoiluun liittyy luonnollisena osana myös säännöllinen lihahuolto: venyttely, jumpat ja erilaiset hieronnat (15–30 min/krt)
- nestetasapainon ylläpitäminen harjoituksen aikana ja sen jälkeen
- monipuolinen ja oikeasisältöinen päivittäinen ravinto ovat myös palautumisen elinehto
- kevyt ja palauttava liikunta kovien harjoitusten ja harjoitusjaksojen jälkeen, esimerkiksi kävely, sauvakävely, uinti, pyöräily alhaisella teholla suoritettuna nopeut-

tavat elimistön palautumista paremmin kuin paikallaan oleminen

- säännöllinen riittävä lepo/uni, 7–8 tuntia vuorokaudessa
- säännöllinen, monipuolinen ja virikkeellinen elämä.

Terveellinen ruokavalio sisältää riittävästi välttämättömiä suojaravintoaineita (vitamiineja ja hivenaineita) ja sopivasti energiaa elimistön tarpeita varten. Kova rasva kannattaa korvata pehmeillä ja juoksevilla rasvoilla. Puhdistettuja, nopeasti imeytyviä hiilihydraatteja kannattaa välttää. Suolaa ja alkoholia ei saa nauttia liian runsaasti.

Kiinnitä ravinnossa huomiota ainakin näihin seikkoihin:

- Kasvikset marjat ja hedelmät keventävät ruokavaliota ja edistävät sydänterveyttä. Syö niitä puoli kiloa päivässä.
- Täysjyvävalmisteet, pavut, linsit, kasvikset, siemenet ja pähkinät takaavat riittävän kuidun saannin (pitkäkestoinen hiilihydraatti).
- Suolan saannin vähentäminen auttaa ehkäisemään ja hallitsemaan kohonnutta verenpainetta.
- Sopiva annoskoko ja säännöllinen ateriarytmi pitää mielesi virkeänä.

Tupakkatuotteiden käyttö

Tutkimusten mukaan varusmiehistä n. 30 % tupakoi päivittäin ja nuuskan käyttö on lisääntynyt 12 %:iin. Tupakanpolto ja nuuskan käyttö aiheuttavat sekä terveydellisiä että kosmeettisia haittoja ja niiden käyttö heikentää fyysistä suorituskykyä. Rahaakin askin päivässä tupakoivalla kuluu keskimäärin 1600 euroa vuodessa.

Välttömät hyödyt tupakoinnin lopettamisesta ovat terveyden kohentuminen; toistuvat hengitystieinfektiot ovat tyypillisiä tupakoitsijan sairauksia. Myös sydän- ja verisuonisairauksiin ja syöpiin sairastumisriski pienenee. Nuuskan runsas nikotiinipitoisuus (n. 20 kertaa enemmän nikotiinia kuin savukkeissa) ja pitkä altistus aika aiheuttavat voimakkaan riippuvuuden. Nuuska on erityisen haitallista suun limakalvoille ja hampaille ja se altistaa syöpä-, sydän- ja verenkiertosairauksille. Erityisesti urheilijat saattavat käyttää nuuskaa tupakan sijaan koska se mielletään virheellisesti tupakointia vaarattommaksi.

Tervetuloa Suomen suurimpaan kuntokouluun!

- ▶ Lisätietoa ja kunto-ohjelma varusmiespalveluksen aloittavalle osoitteessa puolustusvoimat.fi -> Liikunta

Puolustusvoimien 12 min kuntoluokittelu

Suluissa naisten luokittelu

alle 1950 m	Heikko	(alle 1700 m)
1950-2500 m	Välttävä	(1700-2200 m)
2500-2700 m	Tyydyttävä	(2200-2400 m)
2700-2900 m	Hyvä	(2400-2600 m)
2900-3100 m	Kiitettävä	(2600-2800 m)
yli 3100 m	Erinomainen	(yli 2800 m)

Varusmiespalvelus

Palveluksen aloittaminen

Palveluksen aloittamismääräys

Palveluksen aloittamismääräys annetaan sinulle joko kutsuntatilaisuudessa tai se lähetetään postitse. Siitä selvittää, milloin ja missä joukko-osastossa sinun on aloitettava palvelus. Palveluksen aloittamismääräys on samalla matkalippusi, josta irrotettavilla lipuilla voit matkustaa linja-autolla ja junalla Suomen alueella kotipaikastasi palveluspaikkakunnalle (liput eivät käy Tampereen ja Turun paikallisliikenteessä eikä pääkaupunkiseudun seutuliikenteessä).

Lippuun on merkitty sen voimassaoloaika. Muista matkustustavoista maksetaan korvaukset palveluspaikassa jälkikäteen tositteiden perusteella:

- matkakorvausta kotipaikasta palveluspaikkaan siltä osalta, jota palveluksen aloittamismääräyksen matkalippu ei kata

- ruokarahaa, jos matkustamisaika kestää yli kuusi tuntia.

Sinun on muistettava esittää matkaliput ja muut tositteet korvausanomuksen yhteydessä heti palveluksen aloitettuasi.

Jos ennen palvelukseen lähtöä sinulle sattuu sellainen tapaturma tai sairastuminen, joka estää sinua matkustamasta tai on haittana palveluksen suorittamiselle, on otettava yhteys aluetoimistoon. Erittäin tärkeää on toimittaa aluetoimistolle lääkärintodistus sairauden tai vamman laadusta, sen aiheuttamista haitoista ja todennäköisestä kestämisajasta tai kehitymisestä.

Pelkkä lääkärintodistuksen jättäminen ei riitä syyksi palveluksesta poisjäämiseen, tähän on saatava erillinen aluetoimistosi päätös.

Lähde ajoissa matkaan

Lähde matkalle riittävän aikaisin. Saapuessasi joukko-osastoon jo puolen päivän aikaan ehdit kaikessa rauhassa ottaa vastaan varusteesi ja sovittaa niitä. Myöhästyminen aiheuttaa perillä joukko-osastossa hankaluuksia sekä vastaanottajalle että saapujalle itselleen.

Älä tee itsestäsi huomionkohdetta tulemalla palvelukseen humaltuneena ja muista, että sotilaan esiintyminen juopuneena on rangaistavaa samoin kuin päihteiden tuominen kasarmialueelle.

Joukko-osastosi sijoituspaikkakunnan rautatie- ja linja-autoasemalla on järjestetty opastus ja kuljetus perille. Ainakin ensimmäinen matka palveluspaikkaan kannattaa tehdä julkisia kulkuneuvoja käyttäen, mikäli se vain on mahdollista.

Mitä matkalle mukaan

Kotoa lähtiessäsi pukeudu käytännölliseen, sään mukaiseen vaatetukseen, jonka viet kotiin ensimmäisellä lomallasi. Vaikka varusmiehellä on lomalla ja vapaa-aikanaan oikeus käyttää siviiliasua, ei sen säilyttäminen ensimmäisen loman jälkeen ole kasarmialueen tiloissa sallittua.

Kun lähdet varusmiespalvelukseen, ota mukaasi:

- halutessasi omat parranajovälineet
- henkilökohtaisen puhtauden hoidossa tarvittavat välineet
- sairausvakuutuskortti (KELA-kortti) ja ajokortti
- rokotustodistus
- halutessasi tämä Varusmies-kirjanen
- tilinumerosi (IBAN -muodossa)

Jonkin ajan päästä voit myös ottaa liikunta- ja harrastusvälineitä mukaan kasarmille. Joukko-osastossa on lukittava kaappi tai varasto, jossa voidaan säilyttää mukana tuomasi harrastusvälineet.

Alokkaan arki

Palveluksen aloittamispäivä

Olet palveluksessa siitä hetkestä alkaen, kun ilmoittautut joukko-osastoon. Asevelvollinen on lain mukaan sotilashenkilö myös siitä hetkestä lähtien, kun hänen olisi pitänyt viimeistään saapua joukko-osastoon. Ensimmäinen päivä on varattu varusteiden hakuun. Varsinaista koulutusta ei vielä ole, joten silloin on hyvää aikaa tutustua kaikessa rauhassa uuteen ympäristöön. Mitä aikaisemmin ilmoittautut yksikkösi, sitä rauhallisemmin alkaa totuttautumisesi sotilaan elämään.

Ensimmäinen aamu

Ensimmäinen herätys sotaväessä on ikimuistoinen – tosin se tuskin on niin kauhea kuin tarinat kertovat. Sotilaallisen riipeyden ja täsmällisyyden opettelu alkaa heti ensi hetkistä. Pukeutuminen ja palvelukseen järjestäminen sekä sotilaallinen käyttäytyminen hämmentävät aluksi jokaisen siviilielämään tottuneen. Alussa tuntuu olevan kiire joka paikkaan odottamaan, mutta se kuuluu asiaan, jotta mahdollisimman pian päästäisiin varsinaiseen koulutukseen käsiksi.

Vauhdikasta alkua ei kannata säikähtää. Jokainen asia opetetaan ennen kuin sen osaaminen vaaditaan.

Koulutus alkaa

Ensimmäisten päivien oppitunneilla opetetaan mm. sotilaan oikeudet ja velvollisuudet, sotilaan käyttäytyminen, esimiehen ja alaisen käskyvaltasuhteet sekä maanpuolustuksen perusteita.

Sulkeisjärjestyksen harjoittelu ja asekäsitteilyharjoitukset luovat perustan alkavalle taistelukoulutukselle.

Sotilaskoti palvelee varusmiehiä vapaa-aikana.

Älä haudo ongelmiasi

Esimestesi puoleen kääntymistä ei kannata ujestella, sillä he antavat neuvoja pienissäkin asioissa. Lähin esimiehesi on oma **ryhmänjohtaja**, sotilasarvoltaan yleensä alikersantti. Häneltä voit kysyä kaikkia jokapäiväiseen palvelukseen liittyviä asioita. **Joukkueenjohtajalle** voit kertoa esimerkiksi koulutukseesi vaikuttavista ongelmista. **Yksikön vääpeli** huolehtii yksikön käytännön hallinnoinnista ja huollosta. Hänen puoleensa voit kääntyä mm. matkakorvaus- ja lomamatka-asioissa. **Yksikön päällikkö** vastaa koko yksikkönsä hallinnosta, koulutuksesta ja hyvinvoinnista. Hänen puoleensa on jokaisella alokkaalla oikeus kääntyä aina koskivatpa ongelmat sitten sotilas- tai siviiliasioita.

Kahdenkeskisessä tulohaastattelussa esimiehet tutustuvat alaisiinsa ja tarjoavat mahdollisuuden esittää omia toivomuksia ja kysymyksiä, joiden ratkaiseminen helpottaa sopeutumista sotilaselämään. Päivystävä, ympärivuorokautinen puolustusvoimien terveysneuvontanumero 0299 581 010 palvelee varusmiehiä kaikissa terveydellisissä ongelmissa. Numerosta vastaa sairaanhoitaja. Keskustelua varten käytettävissä on myös lähes ympäri vuorokauden Suomen Mielenterveysseuran valtakunnallinen kriisipuhelin 010 195 202.

Myös joukko-osaston komentaja, sotilaspappi, lääkäri, sairaanhoitaja, sosiaalikirjaantori ja varusmiestoimikunta ovat valmiita auttamaan ongelmien ratkaisemisessa.

Lomat ja vapaa-aika

Muut kuin palvelukseen tai lepoaikaan kuuluvat ajat ovat varusmiehen vapaa-aikaa.

Ilta vapaa on palveluksen salliessa yleensä kello 17.30–21.30. Edellä olevasta ajasta voidaan poiketa koulutuksellisista tai valmiudellisista syistä, ruokailuvuorojärjestelyistä tai muista esim. huoltopalveluun tai järjestelyihin liittyvistä syistä johtuen. Vuodesta 2016 alkaen kaikissa perusyksiköissä on käytettävissä WLAN- yhteydet, joiden avulla voit hoitaa siviiliasioitasi ja pitää yhteyttä kotiväkeen.

Oikeus liikkua vapaa-aikana kasarmialueen ulkopuolella koskee myös alokkaita – kuitenkin vasta heidän opittuaan sotilaallisen käytöksen. Tämä tavoite on pyrittävä saavuttamaan kahden ensimmäisen palvelusviikon aikana.

Lomalla ja vapaa-aikana saa käyttää siviilivaatteita kasarmialueen ulkopuolella. Lomalle tai vapaalle lähdetään ja palataan sotilaspuvussa.

Paikallaolovahuuteen kuulumattomilla varusmiehillä viikonloppu vapaa (VLV) alkaa perjantaina palveluksen jälkeen ja päättyy sunnuntaina pääsääntöisesti kello 21.00–23.00 paikalliset olosuhteet huomioiden. Yleensä noin kerran kuukaudessa viikonloppuvapaaseen liitetään henkilökohtaisena lomana (HL) seuraava maanantai. Koulutussuunnitelman mukaisen henkilökohtaisen loman (HL) yhteydessä oleva viikonloppu on pääsääntöisesti vapaa.

Lomalta tai vapaalta palaamiseen on syytä varata riittävästi aikaa, sillä myöhästyminen johtaa yleensä kurinpitotoimiin.

► Lisätietoa lomista ja lomamatkoista, sivut 34–35

Sotilaskoti

Sotilaskoti on varusmiehen taukopaikka varuskunnassa. Sinne voit mennä vapaahetkinä rentoutumaan ja virkistytymään palveluksen lomassa erilaisten pelien, kirjojen, lehtien sekä kahvin ja munkin parissa. ”Sotkut” palvelevat taistelijoita myös pidempien maastoharjoitusten yhteydessä.

Vapaa-ajan liikunta

Useissa varuskunnissa on ajanmukaiset liikuntatilat. Vapaa-aikanasi voit käyttää varuskunnan uimahalleja, kuntosaleja, palloiluhalleja, kamppailusaleja, sisäämpumaratoja ja katukoripallokenttiä. Lisätietoja eri harrastusmahdollisuuksista saat perusyksiköstäsi sekä joukko-osastosi liikuntakasvatusupseerilta. Varusmiesten liikuntakerhot (VLK) järjestävät monissa varuskunnissa vapaa-ajan liikuntatoimintaa. Jos olet kiinnostunut jonkun lajin ohjaajan tehtävistä, kysy lisätietoja omasta kerhostasi ja saat varmasti töitä vapaa-ajan liikunnan parista. Lisätietoja saat varusmiestoimikunnalta (VMTK) tai paikalliselta sotilasurheiluseuralta.

► Lisätietoja sotilasurheilu.net

Valmennus- ja kilpailutoiminta

Sinulla on mahdollisuus jatkaa omaa liikuntaharrastustasi ja valmennus- sekä kilpailu-uraasi myös varusmiespalveluksen aikana. Varusmiehet voivat ottaa osaa puolustusvoimien kilpailutoimintaan, parhaat jopa kansainvälisellä tasolla. Mikäli kilpailet kansallisella huipulla, ota yhteyttä joukko-osastosi liikuntakasvatusupseeriin. Hän antaa neuvoja ja auttaa urheilukomennusasioissa.

Sotilaan vaatetus

Varusmiehen vaatetus koostuu eri vuodenaikoihin suunnitelluista taistelijan vaatevarusteista. Vastat itse käyttösi luovutetun vaatetuksen vaihdosta puhtaisiin ja ehjiin varusvarastolla sekä niiden säilyttämisestä. Varusteiden huollosta annetaan ohjeita perusyksikössä heti palveluksesi alkaessa.

Palveluspuku on maavoimissa, ilmavoimissa ja merivoimien rannikkojoukoissa maastopuku M05. Taistelukoulutusvarustukseen kuuluvat maastopuku, kumisaappaat, kypärä, kuulonsuojaimet sekä kantolaittejärjestelmä M05 reppuineen. Lomapuku on maavoimissa,

ilmavoimissa ja merivoimien rannikkojoukoissa Taistelijan asu 2005-kokonaisuuteen kuuluva maastopuku M05. Merivoimissa varusmiesten vaatetuksena loma- ja paraatipuvun m/05 sekä meritaisteluasun m/95 lisäksi on myös merivoimien aluksilla sekä kaikilla Rannikolaivastossa palvelevilla varusmiehillä varusmiesten loma- ja paraatipuku m/30 ja päällystakki m/55. Lisäksi jokaiselle varusmiehelle jaetaan mm.:

- vuodevaatteet ja pyyheliina
- alusvaatteet ja sukat
- sormikkaat ja kintaat
- pakkassaappaat ja varsikengät
- selkäreppu ja kenttärüokailuvälineet
- verryttelyasu ja urheilujalkineet.

Erikoiskokoisille (erittäin iso- tai pienikokoiset) varusmiehille hankitaan sopivat varusteet viimeistään palveluksen aloittamisen yhteydessä otettavien mittojen mukaisesti. **Erikoiskokoisten varusteiden saamisen varmistamiseksi palveluksen alkamisesta lähtien, tulee ottaa yhteyttä Järjestelmakeskuksen talousmateriaaliseksi palveluksen aloittamista.** Lomalla ja vapaa-aikana saa käyttää siviilivaatteita karsamialueen ulkopuolella.

Ruokahuolto

Palvelusaikana varusmiehille tarjotaan varuskuntaravintolassa sekä maasto-olosuhteissa suomalaiset ravitsemussuositukset täyttäviä, terveellisiä ja monipuolisia aterioita sekä erityisruokavalioiden perustuvia aterioita niitä tarvitseville. Ruokahuollon tavoitteisiin kuuluu varusmiesten ruokatottumusten ohjaaminen terveyttä edistävään suuntaan ja ylläpitää sekä turvata riittävä ruokatarjonta kaikissa olosuhteissa palveluksen aikana.

Varuskuntaravintolassa ateriat ovat tarjolla itsepalvelulinjastolla. Arkisin tarjotaan aamiainen, lounas, päivällinen ja vapaaehtoinen iltapala. Sunnuntaisin tarjotaan pääsääntöisesti vahvennettu aamiainen, päivällinen ja vapaaehtoinen iltapala. Ruokatarjonta varuskuntaravintolassa perustuu 4-6 viikon kiertävään ruokalistaan, joka vaihtuu puolen vuoden välein. Maastossa tapahtuvaa ruokailua varten jokaiselle varusmiehelle jaetaan pakki ja lusikka-haarukka. Maasto- ja kenttäkeitinruokailujen ruokatarjonta perustuu erillisiin ruokalistoihin, joissa on huomioitu harjoituksissa kasvava energiantarve. Maastoharjoituksissa, jotka toteutetaan lähellä varuskuntaa, ruoka tuodaan kuljetusastioissa varuskuntaravintolasta. Osassa harjoituksia palvelustaan suorittavat sotilaskeittäjät valmistavat ruokalistan mukaiset ateriat kenttäkeittimellä. Harjoituksen ruokahuolto voidaan toteuttaa myös taistelumuonilla, jolloin jokainen varusmies lämmittelee ruokansa itse.

Majoitus

Varusmiehet majoitetaan palvelusaikana kasarmeihin. Perusyksikön kasarmitilat sisältävät yleensä majoitustilat 8–10 miestä varten, luokkatilat oppitunteja varten, perusyksikön päällikön, yksikön väepelin ja kouluttajien huoneet, varastotilat, hygieniatilat sekä oleskelutilat vapaa-ajan viettoa varten.

Sota-, taistelu- ja ampumarjoituksissa majoitutaan yleensä 10 tai 20 hengen sotilastelttoihin. Niissä on puulämmitteinen kamiina, joten talvellakaan ei teltassa tarvitse palella. Kenttämajoitukseen liittyen jaetaan käyttöön makuupussi ja -alusta. Harjoituksissa voidaan majoittua myös parakkeihin tai muihin rakennuksiin.

► Naisten majoituksesta ks. sivu 13

Terveydenhuolto

Varusmiesten terveydenhuolto alkaa jo ennen kutsunto- ja kevään ennakkoterveystarkastuksilla. Palvelusaikana terveydenhuollon peruspalvelut järjestetään sairastuneille varusmiehille Sotilaslääketieteen Keskuksen varuskunnallisilla terveysasemilla (sairaanhoitajan, lääkärin ja hammaslääkärin vastaanotot) ja erikoislääkäripalvelut toteutuvat alueellisilta siviilikumppanuussairaaloilta. Puolustusvoimien järjestämät terveydenhuollon palvelut ja lääkkeet ovat varusmiehille maksuttomia.

Sairaanhoidon lisäksi puolustusvoimien lääkintähuolto käsittää myös ennaltaehkäisevän terveydenhoidon ja koulutuksen sekä kenttähygienian, jolla tarkoitetaan mm. ympäristön (ruoan, veden yms. puhtautta) puh-

taudesta huolehtimista erityisesti maastoharjoituksissa.

Varuskunnissa lääkintähuollosta vastaa päällikkölääkäri, joka työskentelee varuskunnan terveysasemalla terveydenhuollon ammattihenkilöstön ja muun henkilöstön kanssa. Ne varusmiespalvelusta suorittavat henkilöt, joilla on terveydenhuoltoalan koulutus (esimerkiksi lääkärin tai sairaanhoitajan koulutus) osallistuvat osan palvelusajastaan lääkintähuollon toteuttamiseen koulutustaan vastaavissa tehtävissä.

Saapumistarkastuksessa terveydenhuoltohenkilöstö tarkastaa alokkaiden terveydentilan ja arvioi palvelukelpoisuuden. Jos sinulla on lääkirintodistuksia tai sairaskertomuskopioita, niin ota ne mukaan palvelukseen tullessasi. Tarvittaessa tehdään lisätutkimuksia ja palvelukelpoisuusluokka määritetään uudelleen. Rokotusten voimassaolo tarkistetaan (rokotuskortti on tärkeää ottaa mukaan) ja varusmiehelle annetaan tarvittavat lakisääteiset rokotukset.

Lääkinnän oppitunneilla ja harjoituksissa käsitellään terveysasioita, koulutetaan ensiapuitaitoja sekä opetetaan esim. mitä pitää tehdä jos sairastuu palveluksen aikana. Osa varusmiehistä koulutetaan lääkintämieheksi tai -ryhmänjohtajaksi.

Varusmiespalveluksen aikana yleisimpiä sairauksia ovat ylähengitystietulehdukset sekä liikuntaan liittyvät rasituskivut ja sairaudet sekä muut oireet. Varusmiespalveluksen aloittaminen on iso elämänmuutos, josta voi joskus aiheutua myös henkisiä oireita. Näistä asioista voi halutessaan tulla keskustelemaan terveydenhuollon henkilöstön kanssa. Henkilökohtaisista huolista kärsivä varusmies voi aina myös hakeutua keskustelemaan joukko-osaston sosiaalikirjaattorin tai papin kanssa.

Kun haluat tietoa ja tukea liittyen tupakan, nuuskan tai päihteiden käytön lopettamiseen, ota yhteyttä terveydenhuollon henkilöstöön.

Joukko-osastoissa järjestetään joka arkipäivä vastaanotto terveysasemalla sairaksi itsensä tunteville varusmiehille. Vastaanottoa pitäviä hoitajia ja lääkäreitä sitoo vaitiolovelvollisuus kaikista terveystiedoista.

- ▶ **Lääkärien, hammaslääkärien ja proviisorien erikoiskoulutuksesta ks. sivu 64**

Sotilaspapit

Sotilaspappien työn tarkoituksena on tukea hengellisesti ja henkisesti puolustusvoimissa ja rajavartiolaitoksessa palvelevia sekä ylläpitää heidän eettistä toimintakykyään kaikissa olosuhteissa.

Puolustusvoimien palveluksessa on luterilaisia ja ortodoksisia sotilaspappeja. He ovat kaikkia varusmiehiä varten, uskontonkunnasta ja vakaumuksesta riippumatta.

Palvelusaikana osallistutaan sotilaspapin oppitunneille, joiden aiheet liittyvät eettiseen ja henkiseen toimintakykyyn. Oppitunnit ovat osa toimintakyvyn koulutusta ja niille osallistuvat kaikki varusmiehet. Palvelusaikana tapahtuviin kirkollisiin tilaisuuksiin osallistutaan osana palvelusta. Kirkollisen tilaisuuden sijasta varusmies voi valita vaihtoehdoisen, henkisen toimintakyvyn kehittämiseen pyrkivän, tilaisuuden. Palvelusajan ulkopuolella järjestettäviin kirkollisiin tilaisuuksiin osallistuminen on vapaaehtoista. Varusmiehenä voi myös käydä rippikoulun.

Sielunhoito on osa sotilaspappien työtä. Ihmistä pyritään auttamaan kokonaisvaltaisesti kuuntelemalla ja keskustelemalla. Sotilaspappia sitoo ehdoton vaitiolovelvollisuus.

- ▶ **Varusmiespappien ja -diakonien koulutuksesta sivulla 64**

Varusmiestoimikunta

Varusmiestoimikunnat ovat osa puolustusvoimien organisaatiota ja joukko-osastojen toimintaa. Jokaisessa puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen varusmiehiä kouluttavassa joukko-osastossa toimii varusmiehistä koostuva varusmiestoimikunta (VMTK). Varusmiehet valitsevat keskuudestaan toimikunnan kehittämään varusmiesten palvelusolosuhteita ja vapaa-ajan toimintaa. Vapaa-ajalla VMTK järjestää erilaisia aktiviteetteja varusmiehille, kuten viihdetapahtumia, tulo- ja kotiuttamisjuhlia, kursseja, liikunta- ja kilpailutoimintaa, soittomahdollisuuksia ja pelivälineitä jne. Monissa joukko-osastoissa VMTK osallistuu myös varusmiesten lomakuljetuksien järjestämiseen.

Varusmiestoimikunta tekee aloitteita ja esityksiä joukko-osaston komentajalle ja ylempiin esikuntiin varusmiesten sosiaalitaloudellisia etuuksia ja palvelusta koskeissa asioissa. Toiminta on osa varusmiespalvelukseen kuuluvaa palautejärjestelmää. VMTK-toimihenkilöille voi kertoa palvelukseen liittyvistä, mieltä askarruttavista asioista tai mahdollista epäkohdista. Varusmiestoimikunnat ovat saaneet varusmiesten aktiivisuuden avulla vireille useita merkittäviä uudistuksia.

Joukko-osaston varusmiestoimikuntaan kuuluu puheenjohtaja ja tarvittaessa muita toimihenkilöitä sekä edustaja jokaisesta perusyksiköstä. Lisätietoja VMTK:sta saa puolustusvoimien verkkosivujen teemasivuilla ja joukko-osastojen VMTK-toimihenkilöiltä.

Aloitetoiminta

Jos varusmiespalveluksen aikana syntyy hyvältä tuntuva idea, kannattaa siitä tehdä aloite! Aloite on ehdotus, joka toteutettuna voi parantaa muun muassa toiminnan laatua, tehostaa toimintaa, säästää kustannuksia ja aikaa tai lisätä viihtyisyyttä ja palvelusturvallisuutta. Aloitteelta ei vaadita keksinnöllisyyttä, täydellistä uutuuksarvoa eikä aloitteen tarvitse olla sellaisenaan valmis käyttöön otettavaksi. Jokaisella varusmiehellä on oikeus tehdä aloitteita.

Puolustusvoimien aloitetoimikunnat käsittelevät joukko-osastoissa varusmiesten, reserviläisten ja henkilökunnan tekemät aloitteet, jotka liittyvät puolustusvoimien toiminnan parantamiseen. Helpon tapa aloitteen jättämiseen on toimittaa se oman joukko-osaston aloitetoimikunnalle tai varusmiestoimikunnalle.

Johtajakoulutus

– ainutkertainen mahdollisuus

Tarkoitus, päämäärä ja tavoite

Johtajakoulutus aloittaa koko asevelvollisuusajan kattavan kehittymisen ja kasvamisen ihmisten johtajaksi. Varusmiespalveluksen aikana varusmiesjohtajille luodaan perusta ja myönteinen asenne jatkaa johtajana kehittymistä myös reservissä. Päämääränä on, että johtajat pystyvät reserviin siirtyttyään kertausharjoituksissa sekä liikekannallepanossa aloittamaan joukkonsa johtamisen ja kouluttamisen itsenäisesti, omatoimisesti ja tehokkaasti.

Elinikäiset eväät johtajana kehittymiselle – opi oppimaan

Pyrkimällä johtajakoulutukseen varusmies saa suurta hyötyä tulevaisuuttaan ajatellen. Suurin osa puolustusvoimissa johtajakoulutuksen saaneista henkilöistä menesty erinomaisesti elämässään ja sijoittuu yhteiskunnassa arvostettuihin tehtäviin ja aseisiin.

Johtajana kehittyminen on johtajana kasvamista. Tämä on meille jokaiselle elinikäinen haaste. Tähän haasteeseen voi vastata antamalla sattumalle tilaa ja oppimalla kantapään kautta, kuten sanotaan. Tämän haasteen voi toki kohdata myös toisella, systemaattisella tavalla – varmistamalla oppiminen ja pyrkimällä johtajakoulutukseen.

Johtajakoulutuksen ytimenä on ihmisten johtaminen ja johtajana kehittyminen. Ihmisten johtamista opetetaan ja opitaan syväjohtamisen pohjalta. Tavoitteena on kehittyä johtajaksi, joka rakentaa luottamusta sekä saada ihmiset innostumaan työstään, aikaansaamaan oppimista ja arvostamaan toisia tasavertaisina ihmisinä.

Johtajana kehittyminen perustuu viimeisen kuuden kuukauden aikana tapahtuvaan toimintaan ja harjoitteluun oikeiden alaisten kanssa. Johtajakaudella oppimista tuetaan systemaattisella palautteella, johon kuuluvat myös johtajaprofiilit ja henkilökohtaiset kehityssuunnitelmat. Tavoitteena on kyky arvioida omaa oppimista eli reflektoida sekä itseohjautuva toimintatapa.

Oppiminen taltioidaan johtajakansioon, joka jää omaksi reserviä varten. Reservi eli varusmiespalveluksen jälkeinen asevelvollisuus aika on pitkä aika. Se on aika, jolloin johtajana kehittymisen tulee jatkua siviilielämän kokemusten pohjalta.

Kaikilla on mahdollisuudet johtajakoulutukseen – omat kyvyt ratkaisevat

Johtajavalinnat tehdään erikoisjoukkoja lukuun ottamatta kaikissa joukko-osastoissa samaan aikaan ja samalla tavalla. Valinta tapahtuu noin seitsemän viikon palveluksen jälkeen. Valintamenettely on ehdottoman tasapuolinen, oikeudenmukainen ja perustuu tieteelliseen tutkimukseen.

Valinnassa vaikuttavat eniten peruskoulutuskaudella osoitetut kyvyt ja persoonalliset johtaj ominaisuudet. Sukupuoli, vanhempien ammatti tai koulutustausta ei vaikuta johtajavalintaan. Jokainen lähtee alokkaaksi tullessaan samalta viivalta.

Johtajakoulutus jakaantuu reservin aliupseerien ja upseerien koulutukseen. Kaikki johtajakoulutukseen valittavat käyvät aliupseerikurssin ensimmäisen jakson. Reserviupseereiksi koulutettavat jatkavat sen jälkeen reserviupseerikurssilla. Kurssien jälkeen johtajakoulutus jatkuu johtajakauden muodossa perusyksiköissä. Johta-

jakaudella kurseilta valmistuneet varusmiesjohtajat toimivat pääsääntöisesti seuraavan saapumiserän johtajina.

Johtajakoulutuksesta on hyötyä – suurin hyötyjä olet sinä itse

Uuden johtajakoulutusohjelman myötä varusmiesten saamaa johtajakoulutusta arvostetaan laajasti yhteiskunnassa. Arvostus näkyy opiskelussa ja työelämässä. Syväjohtamisen johtajakoulutusohjelma on kehitetty niin, että se vastaa täysin myös siviiliorganisaatioiden vaatimuksia johtajana kehittymiselle. Työelämä kilpailee tällaisista osaajista jo nyt, lähitulevaisuudesta puhumattakaan.

Oppilaitokset, yliopistot ja korkeakoulut lukevat hyväksi opintopisteitä saadusta johtajakoulutuksesta. On syytä muistaa, että kukin oppilaitos, korkeakoulu ja yliopiston tiedekunta määrittää itse varusmiespalveluksen aikaisen koulutuksen, harjoittelun ja työkokemuksen lukemisen hyväksi oppilaitokseen pyrittäessä ja/tai itse opinnoissa. On joitakin oppilaitoksia, yliopistoja ja korkeakouluja, jotka eivät vielä lue hyväksi varusmiespalveluksessa saatua johtajakoulutusta. Tiedot varusmiespalveluksen aikaisten opintojen hyväksilukemisesta saa kyseisestä oppilaitoksesta.

Kun jatkaa johtajana kehittymistä reservissä, on myös maanpuolustus osaavissa käsissä. Johtaja- ja koulutus-taitoja voi syventää määräaikaissa palveluksessa tai pyrkimällä Maanpuolustuskorkeakouluun ja suorittamalla joustavasti eritasoisia tutkintoja.

Suurin hyötyjä on kuitenkin johtaja itse. Kasvaminen ihmisenä, kehittyminen johtajana ja oppimaan oppiminen on suuri voimavara koko loppuelämän. Kannattaa varautua siihen, että johtajatodistusta ja -kansiota tarvitaan monissa yhteyksissä siviilielämässä.

Reserviupseerikoulutus, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta, annetaan Maasotakouluun kuuluvassa Reserviupseerikoulussa Haminassa (maavoimat) tai Merisotakoulussa Suomenlinnassa (merivoimat) tai Ilmasotakoulussa Tikkakoskella (ilmavoimat).

Aliupseerikursseja järjestetään lähes jokaisessa joukko-osastossa. Erikoisalojen aliupseerikurssit järjestetään pääsääntöisesti keskitetysti alaan erikoistuneessa joukko-osastossa.

Sodista saadut kokemukset osoittavat, että laajaan reserviin perustuvissa puolustusvoimissa sekä aliupseerien että reserviupseerien on saatava samankaltainen johtajakoulutus. Tämän takia molemmille ryhmille annetaan samanmittainen ja valtaosin yhtenevä johtamis- ja kouluttamistaidon koulutus.

Varusmiehestä huolehditaan

Puolustusvoimien tavoitteena on luoda varusmiehelle sellaiset palvelusolosuhteet, jossa kansalaisvelvollisuuden voi suorittaa murehtimatta liikoja siviiliasioita. Tässä kirjassessa on perustiedot varusmiehen ja hänen omaistensa sosiaaliturvasta ja taloudellisista etuuksista sekä muista tukitoimista. Varusmiehiä neuvovat parhaiten joukko-osastossa lähimmät esimiehet, sosiaalikirjuri ja varusmiestoimikunnat.

Nämä tiedot perustuvat vuoden 2016 tilanteeseen. Samat edut kuuluvat myös asepalveluksen vapaaehtoisena suorittaville naisille.

Järjestämällä siviiliasiat kuntoon ennen palveluksen aloittamista voi välttää monta ongelmaa palvelusajana.

Palveluksen aloittamisajan tai -paikan muutos

Jos sinulle syntyy pakottava tarve muuttaa saapumiseräsi tai joukko-osastoasi esimerkiksi alkaneen huoltajuuden, vaikean taloudellisen tilanteen, opintojen tärkeän vaiheen, asuinpaikan muutoksen, sairauden, vamman tai muun oleellisen syyn vuoksi, niin ota yhteys aluetoimistoon palveluksen alkamisajan muutosta varten. Vapaaehtoiseen asepalvelukseen tulossa olevan naisen on kirjallisesti ilmoitettava, mikäli hän ei aio aloittaa palvelustaan.

- ▶ Lisätietoja palveluksen aloittamisajan tai -paikan muuttamisesta sivulla 17.

Sotilasavustus

Sotilasavustus on Kansaneläkelaitoksen (Kela) maksama etuus, joka perustuu sotilasavustuslakiin.

Sotilasavustusta maksetaan asevelvolliselle itselleen ja asepalveluksessa olevan asevelvollisen ja vapaaehtoisena asepalvelustaan suorittavan naisen omaiselle palvelusajalta. Avustukseen oikeutettuja omaisia ovat asevelvollisen aviopuoliso, rekisteröity parisuhteen osapuoli, avopuoliso (jonka kanssa asevelvollisella on yhteinen alaikäinen lapsi), asevelvollisen oma lapsi ja ottolapsi, aviopuolison lapsi sekä huoltoon pysyvästi sijoitettu lapsi. Muille omaisille ei voida myöntää sotilasavustusta.

Avustusten saamiseen vaikuttavat asevelvollisen ja sotilasavustukseen oikeutettujen omaisten tosiasiallisesti käytettävissä olevat nettotulot.

Asevelvolliselle itselleen voidaan maksaa asumisavustusta ja palvelusaikana opintolainojen korot.

Asumisavustuksen saamiseksi asunto on pitänyt hankkia noin 3 kuukautta ennen palveluksen aloittamista, ellei sen myöhempään hankkimiseen ole perusteltua syytä (perheen perustaminen, opiskelun tai työn aloittaminen toisella paikkakunnalla ym.). Lisäksi asumisavustusta hakevan on pystyttävä osoittamaan, että hän maksaa asumismenonsa itse.

Omaiselle maksettavaan sotilasavustukseen voi kuulua perusavustus, asumisavustus ja erityisavustus.

Perusavustuksen on tarkoitus kattaa esimerkiksi ravintolo- ja puhtausmenot ja muut jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat tavanomaiset menot. Perusavustuksen täysi määrä on sama kuin kansaneläke (634,30 euro kuukaudessa). Perusavustukseen vaikuttaa siihen oikeutettujen omaisten määrä: ensimmäiselle tuen saajalle avustus on 100 %, toiselle 50 % ja kolmannelle tai useammalle 30 % täydestä määrästä. Kela maksaa elatusapuun oikeutetulle lapselle elatusavun suuruisen määrän silloin, jos asevelvollinen ei kykene maksamaan sitä palveluksensa aikana. Jos asevelvollisella on tuloja, Kela ottaa ne huomioon maksettavan elatusavun määrässä. Kela ei myönnä elatustukeen oikeutetulle lapselle perusavustusta.

Asumisavustuksena voidaan maksaa asevelvolliselle tai omaiselle kohtuulliset asumismenot, joina otetaan huomioon vuokra, yhtiövastike, vesimaksut, asuntolainojen vuotuiset korot ja vuosimaksut, sähkö- ja kaasumaksut sekä omakotitalon säännönmukaiset hoitomenot. Internet-, sauna- ja autopaikkamaksut, takuuvuokra, vuokraennakko, asunnonvälityspalkkio tai kiinteistövero eivät ole korvattavia asumismenoja.

Erityisavustuksena voidaan maksaa omaiselle tarpeellisina ja määrältään kohtuullisina menoina esimerkiksi muut kuin vähäiset terveydenhoitomenot (esim. lääkärin määräämät lääkkeet, sairaalamaksut, hammashoitokulut sekä näön tarkastuksesta ja silmälasien hankinnasta aiheutuneet menot), lasten hoitoon liittyvät menot (esim. lastenvaunut, -rattaat, sänky tai turvaistuin keskimääräisen hintatason mukaisena), omaisen opintolainan korot, muuttokustannukset, hautauskustannukset sekä työmatkakustannukset, jotka ylittävät 500 euroa vuodessa. Erityisavustuksen myöntämisen edellytys on, että menot eivät kuulu perusavustukseen ja ettei hakija saa niistä korvausta muualta.

Sotilasavustusta haetaan Kelan toimistosta tai verkossa (kela.fi) mielellään kuukautta ennen palveluksen aloittamista. Paperihakemuksen voi jättää mihin tahansa Kelan toimistoon. Hakemuksen tekee varusmies itse, avustukseen oikeutettu omainen tai hänen huoltajansa. Sotilasavustushakemuslomakkeita, ohjeita täyttöä ja mahdollista muutoksenhakua varten saa Kelan toimistoista, Kelan verkkosivuilta tai asiakaspalvelunumerosta 020 692 200 (ma-pe klo 8.00-18.00) sekä joukko-osastojen sosiaalikirjastoilta tai yksiköiden väepeleiltä. Sotilasavustuksessa ei ole takautuvaa hakuaikaa.

Ulkomailla asuvien on syytä tehdä hakemus hyvissä ajoin (2–3 kuukautta) ennen palveluksen aloittamista joko edustuston kautta tai sähköisesti.

Avustusta maksetaan sen kuukauden alusta, jona sitä on haettu, aikaisintaan kuitenkin palveluksen aloittamispäivästä kotiuttamiskuukauden loppuun. Avustus-

ta voidaan myöntää sen jälkeen, kun Kela on saanut tiedon joukko-osastolta palveluksen aloittamisesta. Jos elämässäsi tapahtuu muutoksia, jotka voivat vaikuttaa sotilasavustuksen saamiseen, ilmoita siitä heti Kelaan. Ilmoita Kelaan esimerkiksi, jos palvelus keskeytyy tai päättyy, asevelvollisen tai omaisen tulot muuttuvat tai lapsen elatusvelvollisuus päättyy tai huoltajuus muuttuu. Sotilasavustusta ei tarkisteta tulojen muutoksen vuoksi, jos tulo on kertaluonteinen ja kohdistuu kokonaan takautuvaan aikaan.

Sotilasavustus on veroton. Kela maksaa avustuksen yleensä kuukauden ensimmäisenä pankkipäivänä hakijan ilmoittamalle tilille Suomessa sijaitsevaan rahalaitokseen.

Avustuspäätökseen voi hakea muutosta 37 päivän sisällä päätöksen postituspäivästä kirjallisesti. Valitus toimitetaan Kelan toimistoon.

Opinnot

Varusmiespalvelus kannattaa suorittaa ennen pitkäaikaisen opiskelun aloittamista. Jos sinut on juuri hyväksytty johonkin oppilaitokseen, niin opiskelun aloituksen voi lähes aina siirtää odottamaan kotiutumistasi. **Tarkista ensin tilassa oman oppilaitoksesi aloitus-/ keskeytysmahdollisuus.** Varusmiespalveluksen aikana voit myös suunnitella palveluksen jälkeisiä opintoja, hakea opiskelemaan ja osallistua pääsykokeisiin. Opiskeluun liittyviin asioihin voit käydä tutustumassa ja osallistua yhteishakuun osoitteessa opintopolku.fi. Ohjausta ja neuvontaa opiskeluun liittyvissä asioissa saat joukko-osaston sosiaalikuraattorilta. Varusmiespalveluksen aikana ei makseta opintotukea.

Opintolainojen korot

Kela voi korvata asevelvolliselle opintolainojen korot sotilasavustuksena, jos ne eräännyvät maksettaviksi palvelusaikana tai palveluksen päättymiskuukauden aikana. Kela edellyttää, että et ole saanut opintotukea sen tai edeltävän lukukauden aikana, jolloin korko eräänny maksettavaksi. Jos olet saanut opintotukea, lisätään korko lainapäätösmääränsä. Kela ei korvaa itse maksettavaa 1 %:n korkoa.

Korot maksetaan joko hakijalle itselleen tai suoraan pankkiin. Jos korot maksetaan hakijalle, hakemuksen (SA 1) liitteenä on oltava pankin ilmoitus ja maksutositte. Hae korkoavustusta niin hyvissä ajoin, että Kela ennättää maksaa korvauksen eräpäivään mennessä.

Korkojen korvaamisessa otetaan tuloina huomioon vain asevelvollisen omat sotilasavustukseen vaikuttavat tulot. Sotilasavustuslaissa tarkoitettujen omaisten tuloja ei oteta huomioon.

Muu toimeentulotuki, sosiaalipalvelut ja -turvaetudet

Tässä kirjassessa on keskitytty erityisesti varusmiehiä koskeviin etuuksiin. Kuitenkin sinulla ja perheelläsi on tarpeen mukaan oikeus hakea kaikkia tarvitsemiasi lakisääteisiä sosiaaliturvaetuuksia, esim. toimeentulotukea ja sosiaalipalveluita (kotihoito, päivähoito, sosiaalinea-

vonta) tai Kelan yleistä asumistukea sekä muita yhteiskunnan tarjoamia palveluita. Sosiaalikuraattori neuvoo sinua kaikissa etuuksiin ja palveluihin liittyvissä asioissa.

Virka- ja työsuhde

Useimmat työnantajat maksavat normaalisti palkan kutsuntapäivältä, vaikka työehtosopimuksissa ei tällaista velvoitetta ole.

Lain mukaan virka- tai työsuhdetta ei saa päättää tai irtisanoa palvelusaikana, vaan kotiuttamisen jälkeen työnantajan on otettava sinut aikaisempaan tai siihen rinnastettavaan työhön. Työsopimuslain mukaan työntekijä voidaan irtisanoa liikkeen luovutuksen, työnantajan kuoleman tai konkurssin yhteydessä.

Ilmoita siis työnantajillesi palveluksen aloittamispäiväsi viimeistään kaksi kuukautta ennen palveluksen alkamista ja sovi alustavasti paluustasi samaan työhön. Työntekijän on ilmoitettava työnantajalle työhön paluusta viimeistään 14 päivää ennen aiottua työhön palaamista. Tee ilmoitus työhön paluusta jo palveluksessa olon aikana, mikäli tarkoitus on aloittaa työt välittömästi palveluksen päätyttyä. Töihin on palattava 14 päivän kuluessa ilmoittamisesta, jollei toisin sovita. Jos työntekijä ei ole tehnyt ilmoitusta viimeistään kuukauden kuluessa palveluksen päättymisestä tai keskeytymisestä, työnantaja saa katsoa työsuhteen purkautuneeksi.

Kertausharjoituksen jälkeen on kuitenkin palattava työhön välittömästi palveluksen aiheuttaman työssäkäynnin esteen lakattua.

Älä katkaise työsuhdetta varusmiespalveluksen takia!

Yrittäjyys

Moni nuori on perustanut yrityksen, joten ongelmaksi voi muodostua tämän yrityksen toiminnan jatkuvuuden turvaaminen palvelusaikana. Tällä hetkellä paras tapa on pyrkiä järjestämään yrityksen liiketoimintaan liittyvät sekä omat ja perheen taloudelliset asiat kuntoon ennen varusmiespalvelusta, sillä palvelusaikana on vain rajoitetut mahdollisuudet (lomat, vapaa-aika) yritysasioiden hoitoon. Joukko-osastoissa pyritään kuitenkin suhtautumaan säännösten puitteissa joustavasti yritystoiminnan hoitamiseen. Yrittäjänä sinua neuvoo myös oma keskusjärjestösi.

Maatalousyrittäjä

Maatalousyrittäjä, joka täyttää sijaisavun yleiset edellytykset, voi saada sijaisapua asevelvollisuuden suorittamisen ajaksi. Tarkempia tietoja saa omasta kunnanvirastosta.

Työttömyys

Jos olet työtön, sinun on ilmoitettava työ- ja elinkeinotoimistoon varusmiespalveluksesi alkamisesta ja huolehdittava palveluksen aloittamiseen saakka ilmoittautumisvelvollisuudestasi. Samoin sinun on ilmoitettava varusmiespalveluksesta työttömyyskassallesi, jos saat ansiosidonnaista työttömyyskorvausta.

Verotus

Tulojen määrän aleneminen varusmiespalveluksen vuoksi voi alentaa tai poistaa ennakonpidätyksen verotuksessa. Verotoimistossa asioidessasi ota mukaan todistus palveluksessa olostasi tai ennakkotapauksessa palveluksen aloittamismääräys ja selvitys tuloistasi.

Veroilmoitus ja muut veroasiat (vero-oikaisu, verovaltitus, jäännösverojen maksaminen, maksulykkäyksen hakeminen) on tehtävä määräajassa. Ilmoituksessa on syytä mainita varusmiespalvelus tulojen alenemisen perusteena. Päiväraha ja sotilasavustus eivät ole veronalaisia tuloja, joten niitä ei tarvitse ilmoittaa.

Eläke

Varusmiespalvelus ei kerrytä eläkettä.

Laina-asiat ja velkaantuminen

Varusmiehen päiväraha kattaa vain pienet kasarmielämään liittyvät menot, joten ennakkosäästäminen ja jo otettujen lainojen järjestelyt ovat tarpeen.

Pankin tai muun luotonantajan kanssa kannattaa sopia lainojen lyhennysten siirtämisestä tai osamaksujärjestelyistä. Sakon saa yleensä siirrettyä maksettavaksi varusmiespalveluksen jälkeen. Ulosottomiehen kanssa voi myös sopia maksujärjestelystä.

Vältä lainanottoa ja osamaksukauppoja ennen palvelusta ja palvelusaikana! Esimerkiksi pikavipit, maksukorttiluotot ja matkapuhelinlaskut ovat saattaneet monet nuoret maksuvaikeuksiin.

Ajokortti

Ajokorttiin liittyvä toisen vaiheen tutkinto kannattaa pyrkiä suorittamaan ennen palveluksen aloittamista. Palveluksen aikana asian hoitaminen voi olla hankalaa.

Passi ja esteettömyys

Esteettömyys voidaan antaa kotimaassa ja ulkomailla asuvalle passia varten aina sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 28 vuotta. Kun asevelvollisuuteen liittyvät asiat on asianmukaisesti hoidettu, on esteettömyys voimassa senkin jälkeen.

Työ- ja palvelusturvallisuus

Varusmiesten työ- ja palvelusturvallisuudesta huolehditaan siten, että palvelus voidaan suorittaa kaikissa tilanteissa terveellisessä ja turvallisessa ympäristössä. Varusmiesten palveluksenaikainen turvallisuus on osa puolustusvoimien turvallisuustoimintaa. Puolustusvoimien työ- ja palvelusturvallisuustoiminnan tavoitteilana on nolla tapaturmaa sekä avoin ja aloitteellinen ilmoituskulttuuri. Tavoitteena on aina ehkäistä vahingot ennakolta.

Puolustusvoimissa noudatetaan yleisiä työturvallisuussäädöksiä ja sotilaskoulutuksessa puolustusvoimien omia turvallisuusmääräyksiä.

Vapaa-aika- ja lomajärjestelyissä otetaan huomioon liikenneturvallisuustekijät. Varusmiesten lomakuljetukset järjestetään julkisilla kulkuvälineillä (juna, linja-auto, lentokone) tai joukko-osaston järjestämin yhteiskuljetuksin.

Joukko-osaston varusmiestoimikunnassa on työ- ja palvelusturvallisuusasiamies, joka edustaa varusmiehiä palvelusturvallisuus- ja työsuojeluasiossa. Työ- ja palvelusturvallisuusasiamies osallistuu joukko-osaston työsuojelutoimintaan.

Terveyshaittaepäilyt

Puolustusvoimien tavoitteena on, että sen toimitilat ovat tarkoitukseensa sopivia ja käyttäjilleen turvallisia ja terveellisiä. Huono sisäilma saattaa viihtyvyyshaitan lisäksi aiheuttaa myös terveyshaittaa, joka voi ilmetä erilaisina oireina ja sairauksina.

1. Tunnista ongelma

Puutteiden tunnistaminen ilmanlaadussa on pitkälti omien aistiesi varassa. Hyvän ilman tulisi olla raikasta ja sopivan lämpöistä. Lisäksi ilmanvaihdon pitäisi olla riittävä, mutta vetoisuuden ei tulisi häiritä. Yleisiä sisäilmaongelmia ovat ilman tunkkaisuus, kuivuus, pölyisyys ja vieraat, voimakkaat hajut. Lisäksi tilat voivat olla vetoisia ja lämpötilat saattavat vaihdella liian kylmästä liian kuumaan. Tavallisimpia sisäilmaongelmista johtuvia oireita ovat hengitysteiden, silmien ja ihon ärsytysoireet. Mikäli mahdolliset oireet helpottuvat viikonloppuvapailta ja pidemmillä lomilla, on kasarmin sisäilmaa syytä epäillä ongelmien aiheuttajaksi.

2. Ilmoita epäily varusmiestoimikunnalle

Mikäli epäilet kasarmillasi vallitsevan sisäilmaongelmaa, on omien etujesi mukaista ilmoittaa siitä eteenpäin. Ilmoitusten perusteella käynnistetään varsinainen sisäilmaongelman selvittäminen, tarvittavat korjaavat toimet ja mahdollisen terveyshaitan poistaminen. Varusmiehet ilmoittavat havaintonsa lähiesimiehelle, vääpelille, paikalliselle varusmiestoimikunnalle tai joukko-osaston työ- ja palvelusturvallisuuspäällikölle. Terveytesi kannalta tärkeää on, että kerrot myös mahdollisista oireista terveysasemalla.

3. Pidä tupasi siistinä

Yleisiä syitä huonoon sisäilmaan kasarmilla ovat huono siisteys, pölyisyys ja varusteiden kuivattaminen tuvissa ja varustekaapeissa. Kaikkein yleisimmät ongelmat voit siis itse välttää pitämällä hyvää huolta tupasi siisteydestä. Ajoittain rasittavilta tuntuvat päivittäiset siisteystaristukset suoritetaan siis hyvästä syystä!

Sotilastapaturma ja palvelussairaus

Varusmiespalveluksen aikana sattuneet tapaturmat ja palvelussairaudet korvataan sotilastapaturmalain perusteella. Kun palveluksesi on päättynyt, Valtiokonttori vastaa vamman tai palvelussairauden hoitokustannuksista sekä muista lainmukaisista korvauksista. Korvaukset ovat vastaavat kuin lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa. Varusmiesaikana sairaanhoidosta kustannuksineen huolehtii puolustusvoimien terveydenhuoltojärjestelmä.

Sotilastapaturmalain perusteella myönnettäviin korvauksiin ovat oikeutettuja aseellista tai aseetonta varusmiespalvelusta suorittavat asevelvolliset, vapaaehtoista asepalvelusta suorittavat naiset sekä siviilipalvelusmiehet. Korvausta voivat saada myös reservin koulutusta-pahtumiin, kutsuntaan, aluetoimiston järjestämään tarkastukseen tai sotilasopetuslaitoksen pääsykookeeseen osallistuneet.

Korvausta saat sellaisesta tapaturmasta, joka on sattunut palveluspaikalla tai siihen kuuluvalla alueella. Korvausta suoritetaan myös tapaturmasta, joka on sattunut asevelvollisuuteen liittyvällä matkalla tai varusmiehen palvelusajaksi laskettavalla vapaa-ajalla tai lomalla.

Palvelussairautena pidetään ammattitautilain mukaisen ammattitaudin lisäksi myös sairauksia, jotka palvelus on todennäköisesti aiheuttanut tai joita palvelus on olennaisesti pahentanut.

Korvausasian vireillepano käynnistyy täyttämällä sotilastapaturma-/palvelussairausilmoitus, joka toimitetaan Valtiokonttoriin joukko-osaston tapaturma-asiamiehen kautta. Vahingoittunut tai sairastunut voi tehdä korvaushakemuksen Valtiokonttoriin myös itse internetissä. Avaa itsellesi Kansalaisen asiointitili: Kun sinulla on käytössä Kansalaisen asiointitili (asiointitili.fi), asiointisi Valtiokonttorin kanssa nopeutuu. Saat sinua koskevat päätökset suoraan omalle Kansalaisen asiointitilille. Voit olla Kansalaisen asiointitilin kautta yhteydessä Valtiokonttorin asiakaspalveluun.

Päivärahat ja muut korvaukset

Oppaaseen kirjatut tiedot perustuvat vuoden 2016 tilanteeseen.

Varusmiehen päiväraha

Varusmiehen päiväraha on porrastettu palvelusajan mukaan 5,10 euroa (1–165 pv), 8,50 euroa (166–255 pv) ja 11,90 euroa (256–347 pv). Päivärahaa maksetaan pääsääntöisesti pankkitilille kaksi kertaa kuukaudessa perjantaisin. Päivärahaa maksetaan jokaiselta palveluspäivältä mukaan lukien viikkovapaa, kuntoisuus-, sairaus-, HL -loma ja isyysvapaa. Palveluspäiviä ei lueta henkilökohtaisen syylloman (HSL) -lomapäiviä eikä luvattonta poissaoloa palveluksesta.

Naisten varusraha

Naisten sotilasvaatetus on sama kuin miehillä. Sellaisen henkilökohtaisen varustuksen, jota ei järjestetä puolustusvoimien puolesta, hankkimiseen maksetaan vapaaehtoista asepalvelusta suorittavalle naiselle varusrahaa 0,50 euroa/päivä samoin perustein kuin päivärahaa.

Lisäpäiväraha ulkomailla palveleville

Ulkomailla tapahtuvan palveluksen ajalta, esimerkiksi kansainvälisissä valmiusjoukkoharjoituksissa, voidaan varusmiehille maksaa 11,00 euroa lisäpäivärahaa henkilökohtaisten kulujen peittämiseksi.

Hyppy-, sukellus- ja lentolisät

Lisäksi erityiskoulutettavat varusmiehet saavat erilaisia lisä seuraavasti: laskuvarjojääkärit hyppyperuskurssista kokonaisuutena 110,00 euroa ja sen jälkeen enintään 20 hypyltä 22 euroa kerta; sukeltajat 13,50 euroa sukelluspäivältä; lentokoneohjaajat ensimmäisen yksinlennon jälkeen lentolisää 182,56 euroa kuukaudessa.

Ruoka- ja majoitusraha

Ruoka- ja majoitusrahaa maksetaan sellaiselta komennusmatkalta, jonka aikana puolustusvoimat ei voi järjestää ruokailua tai majoitusta.

Kotimaan komennuksella ruokarahan määrä on 6–8 tuntia kestäneeltä komennukselta 7,50 euroa ja yli 8 tuntia kestävältä komennukselta, 13,50 euroa. Mikäli komennus ylittää edellä mainitulla tavalla lasketun täyden vuorokauden 2–8 tunnilla lisätään korotettuun ruokarahaan 7,50 euroa.

Ulkomailla suuntautuneelta komennusmatkalta ruokarahan määrä on kultakin komennusmatkan alkamishetkestä lasketulta vuorokaudelta, joka kokonaan tai

JOS PALVELUKSESSA ON SATTUNUT...

Jos loukkaantuit tai sairastuit palveluksessa, voit hakea korvauksia Valtiokonttorilta.

→ KATSO LISÄÄ VALTIOKONTTORIN VERKOSIVULTA.

**valtiokonttori.fi/
sotilastapaturmat**

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

yli 8 tunnin osalta on käytetty komennukseen, 28,00 euroa ja ajalta, jolloin komennus ylittää edellä mainitulla tavalla lasketun täyden vuorokauden 2–8 tunnilla, 15,00 euroa.

Majoitusrahan määrä jokaiselta komennukselta, josta kello 21.00–06.00 välisenä aikana on vähintään 4 tuntia sellaista aikaa, jota ei ole käytetty matkustamiseen 55,00 euroa ja ulkomaan komennukselta 100,00 euroa. Mikäli komennuksesta aiheutuvat todelliset kustannukset ylittävät edellä mainitut euromäärät saadaan lasku maksaa vain pääesikunnan luovalla.

Puolustusvoimien terveydenhuoltovastuulla olevalle maksetaan kotihoidon ajalta ruokarahaa 13,50 euroa vuorokaudelta.

Lomat ja vapaat

Asevelvollisuuslain ja -asetuksen nojalla myönnettäviä lomia ovat *kuntoisuusloma* (KL), *henkilökohtainen loma* (HL) ja *henkilökohtainen syylloma* (HSL).

Kuntoisuusloma (KL) voidaan myöntää palveluaikanaan erityisesti kunnostautuneelle varusmiehelle yhteensä enintään 10 päivää (165 päivää palvelevat), 15 päivää (255 päivää palvelevat) ja 20 päivää (347 päivää palvelevat).

Henkilökohtaiseen lomaan (HL) on jokaisella varusmiehellä oikeus: 6 päivää (165 pv), 12 päivää (255 pv), 18 päivää (347 pv) sekä aseetonta palvelusta suorittavilla 255 päivää palvelevilla 12 päivää, 347 päivää palvelevilla 18 päivää. HL -lomia myönnetään ilman erikseen tarvittavaa syytä ja se on tarkoitettu varusmiehen henkilökohtaisten asioiden hoitamiseen. Osa HL -lomapäivistä käytetään koulutussuunnitelmiin liittyen yksikön yhteisinä HL -päivinä (165 päivää palvelevien osalta 4 päivää, 255 päivää palvelevien osalta 9 päivää, 347 päivää palvelevien osalta 12 päivää) siten, että varusmiehillä on yleensä yksi arkipäivä tai maanantai henkilökohtaista lomaa palvelemaansa kuukautta kohti. Näitä yksikön yhteisiä HL -päiviä ei tarvitse anoa, mutta jäljelle jäävät HL -lomat sekä ansaitut KL -lomat tulee varusmiehen itse anoa. Mikäli tiedossa on palvelusajalle osuvia pääsykokeita, kannattaa näitä lomapäiviä varata niihin valmistautumiseen ja niissä käyntiin.

Henkilökohtaista syyllomaa (HSL) voidaan varusmiehelle myöntää pakottavista henkilökohtaisista syistä enintään 6 kuukautta. Palvelusaikaa laskettaessa on huomiotava, että henkilökohtainen loma pidentää asevelvollisen palvelusaikaa lomaa vastaavalla ajalla. Esimies voi myöntää HSL -loman esimerkiksi seuraavista syistä: opinnot, taloudelliset syyt, perheasiat, urheilukilpailut tai luottamustehtävät.

HSL -loman vaihtoehtona voi olla kesken palveluksen alkavan eräsiirron anominen. Varusmiehelle voidaan lisäksi antaa lääkärinlausunnon perusteella, lähiomaisen kuolemantapauksen tai tämän äkillisen vakavan sairauden takia tai muun henkilökohtaisen pakottavan syyn takia esim. pääsykokeita varten (ellei muita lomia ole käytettävissä) vapautusta muusta palveluksesta (VMP) ja myöntää lupa lyhytaikaisesti (< 72 h) poistua palvelupaikasta ilman, että varusmiehen tulee anoa lomaa.

Matka-ajan pidennystä voidaan myöntää, mikäli varusmiehen yhdensuuntainen matkustaminen kotipaikkakunnalle kestää yleisiä kulkuneuvoja ja/tai järjestettyä kuljetusta käyttäen yli kuusi tuntia. Lomaa tai viikonloppun vapaata pidennetään siltä osin, jonka matkustaminen kestää yli tämän kuuden tunnin.

Ulkomailla saa matkustaa loman myöntäjän luvalla. Varusmieskorttia ei saa viedä ulkomailla.

Vain erittäin pakottavissa tapauksissa voidaan loma myöntää alkavaksi palveluksen alkamispäivästä lukien.

Iltavaapaat ja kiinnioviikonloput tarjoavat varusmiehelle mahdollisuuden osallistua moniin varusmiestoimikunnan järjestämiin harrastuksiin, tapahtumiin ja vapaa-ajan koulutukseen.

Vapaa-aika- ja lomamääräyksistä saa tietoa perusyksiköissä esillä olevista ohjeista.

Asevelvollisuuslaki ei salli varusmiehen olevan vakinaisessa työssä palvelusajanaan. Tilapäinen työskentely on mahdollista vapaa-aikana ja lomilla, kunhan se ei häiritse varusmiespalveluksen normaalia suorittamista. Tilapäisiä töitä tehtäessä on hyvä muistaa tapaturmavakuutuksen voimassaolo.

Lomamatkat

Varusmiehellä on oikeus maksuttomiin lomamatkoihin koti- tai asuinpaikkakunnalle tai erityisestä syystä muulle sellaiselle paikkakunnalle Suomessa, jonne hänellä on erityisiä siteitä. Junamatkustaminen kaukojunissa on varusmiehelle ilmaista lomien aikana käytettäessä lomapukua ja viivakoodillista varusmieskorttia. Kaukojuniin voi varata paikkalipun.

Maksuttomia matkoja saat myös palveluksen aloittamisen ja kotiuttamisen sekä isyysvapaan yhteydessä, kotihoitoon siirrettäessä ja kaikilla muilla palvelukseen liittyvillä komennusmatkoilla.

Lomamatkoja varten annetaan varusmiehelle juna- matkoille viivakoodilla varustettu varusmieskortti, linja-automatkoille matkakortti tai littera ja joukko-osaston määrittämin perustein pitkille matkoille lentoliput. Usein varuskunnista järjestetään kuljetus lähimmille rautatie- ja linja-autoasemille tai lomakuljetus linja-autoilla suoraan kotipaikkakunnalle tai -seudulle.

Käytä Sinäkin turvallista ja mukavaa joukkoliikennettä!

Ulkomailta palveluksen aloittavat

Lain mukaan jokainen Suomen mies on asevelvollinen, joten asevelvollisuus koskee vain Suomen kansalaisia. Monikansalaisella on mahdollisuus vapautua asevelvollisuuden suorittamisesta. Siksi toisen maan kansalaisuuden saamisesta on etenkin kutsunta- ja varusmiesikäisenä ilmoitettava sotilasviranomaisille ja ulkomailla Suomen edustustolle.

► Monikansalaisesta kerrotaan lisää sivulla 17.

Asevelvollisen yhteysviranomaisena toimii Suomen edustusto. Ennen palveluksen aloittamista on syytä hoitaa ainakin kansalaisuuteen liittyvät asiat; terveydentilan muutoksiin liittyvät lääkärintarkastukset; passiin, viisumiin, työ- ja oleskelulupiin ja niiden voimassaoloon liittyvät asiat; sotilasavustuksen saamiseen (Kelan toimisto) liittyvät asiat; asuinpaikkatodistuksen hankkiminen; palveluksen aloittamiseen liittyvät matkaliput.

Lisäksi palveluksen aloittavan on itse hoidettava asuntoon, työhön tai opiskeluun ja verotukseen ulkomailla liittyvät ilmoitukset ja asiat. Laki takaisinottovelvollisuudesta virkaan tai työhön on voimassa vain Suomessa.

Ulkomailta palveluksen aloittavien maksuttomien lomamatkojen kiintiöistä kerrotaan myöhemmin kohdassa Matkat ulkomailla ja Suomeen. Palveluksen alettua on perusyksikön vääpelin kanssa selvitettävä välittömästi tulomatkan lippu- ja ruokaraha-asiat. Ulkomaan matkaliput hankkii perusyksikön vääpeli.

Varusmiehen ulkomailla asuvat omaiset ovat oikeutettuja saamaan sotilasavustusta samoin perustein kuin Suomessa asuvan varusmiehen omaiset. Ulkomailla asuva varusmies saa sotilasavustusta siellä olevan asuntonsa säilyttämiseksi (kohtuulliset asumiskustannukset) palvelusajanaan sekä Suomessa sijaitsevaan asuntoon, jonka hän mahdollisesti on joutunut hankkimaan palveluksen vuoksi. Sotilasavustuksen sisältö on kerrottu tarkemmin kohdassa Sotilasavustus.

Ulkomailta palvelukseen tulevan on vielä hyvä muistaa, että sotilastapaturmalaki kattaa myös lomat ja siihen liittyvät matkat ulkomailla; sairausvakuutuslain mu-

kaiset etuudet ja isyysraha eivät koske ulkomailla asuvia; kunnallista toimeentulotukea voi hakea oleskelukuntansa sosiaalitoimistosta (sosiaalikuuraattori neuvoo).

Ulkomailta palvelukseen tulevalle on oikeus asioida viranomaisen kanssa äidinkielellään, joten tulkkipalvelut järjestetään tarvittaessa.

Matkat ulkomaille ja Suomeen

Pysyvästi ulkomailla asuvat ja sieltä palvelukseen saapuneet varusmiehet saavat edellä mainittujen matkakiintiöiden puitteissa ulkomailla sijaitsevalle kotipaikkakunnalle palvelusajan pituudesta riippuen 1–4 matkaa (165 päivää palvelevalla Euroopassa asuvalla kaksi matkaa ja Euroopan ulkopuolella asuvalla yksi matka; 255 päivää palvelevalla Euroopassa asuvalla kolme matkaa ja Euroopan ulkopuolella asuvalla yksi matka; 347 päivää palvelevalla Pohjoismaissa asuvalla neljä matkaa, muualla Euroopassa asuvalla kolme matkaa ja Euroopan ulkopuolella asuvalla kaksi matkaa). Edellä mainittujen kiintiöiden lisäksi varusmiehelle voidaan myöntää maksuton edestakainen ulkomaanmatka, jos kysymyksessä on läheisen omaisen vakava sairaus, kuolema tai hautaaminen, omat hääät, oman lapsen syntymä tai ristiäiset.

Palveluksen aloittamismatkan voi maksaa itse ja hakea korvauksen jälkikäteen tositteiden perusteella perusyksiköstä tai vaihtoehtoisesti, erityisesti matkan

ollessa huomattavan kallis voi matkan hankkia edustustalon kautta. Lippuja hankittaessa on käytettävä hyväksi saatavat alennukset ja pyrittävä valtiolle edullisimpaan matkustamiseen. Palveluksen aloittamisen yhteydessä voidaan hankkia vain yhdensuuntainen lentolippu Suomeen. Kotiuttamismatkaa varten lippu voidaan tilata, kun kotiuttamispäivämäärä on tiedossa.

Matkan ajankohdan on liityttävä välittömästi (4 viikkoa) palveluksen aloittamiseen. Aiemmin tulleiden perusteltu hakemus on lähetettävä aluetoimiston ratkaisutavaksi.

Matkustamiskustannukset ulkomailta ja ulkomaille korvataan vain, jos asevelvollinen asuu ulkomailla vakinaisesti.

Kotiuttamismatkan korvaaminen ulkomaille edellyttää, että peruste, pysyvä asuminen ulkomailla, on edelleen voimassa. Korvaukseen oikeuttavan matkan tulee liittyä välittömästi (4 viikkoa) kotiuttamiseen. Tätä pitempää viipymisaikaa koskevat vapaamuotoiset perustellut hakemukset on lähetettävä joukko-osaston ratkaistavaksi.

Perusyksikkö hankkii yleensä maksuttomia lomamatkoja varten matkaliput ulkomailta saapuville tai maksaa vastaavan suuruisen korvauksen kuitteja vastaan. Lentolippuja ei yleensä hankita Ruotsissa tai Norjassa asuville.

Isyy vapaa ja isyy sraha

Avioliitossa tai avosuhteessa olevalle varusmiehelle myönnetään lapsen syntymän yhteydessä yhtäjaksoisesti tai varusmiehen palvelus- ja perhetilanne huomioon ottaen jaksotettuna 12 päivän isyy vapaa. Isyy vapaa ei vaikuta palvelusajan pituuteen.

Isyy vapaa on yleensä aloitettava kuukauden kuluessa lapsen syntymästä, mutta esimerkiksi synnytykseen liittyvän lapsen tai äidin sairauden vuoksi isyy vapaa voi alkaa myöhemminkin. Lapsen syntymä näytetään toteen syntymätodistuksella tai vaadittaessa kotikunnan lastenvalvojan todistuksella.

Lapsen hoitoon osallistuessaan varusmies voi saada Kelasta isyy srahaa. Isyy srahaa voidaan maksaa asevelvollisuutta varusmiespalveluna tai siviilipalveluna suorittavalle, joka asuu yhdessä lapsen äidin kanssa ja on isyy vapaailla tai muulla lomalla palveluksesta.

Palveluksessa olevan isyy sraha on 23,93 euroa arkipäivältä. Isyy srahaa haetaan verkossa (kela.fi) tai Kelasta lomakkeella Isän vanhempainetuushakemus (SV 29a).

Isyy sraha on saajalleen verotettavaa tuloa.

Varusmiesten kriisien ehkäisy ja tukitoimet

Puolustusvoimien tarjoama varusmiesten henkisen tuen tukiverkko muodostuu joukko-osaston asiantuntijoiden (lääkäri, sosiaaliterapeutti, sotilasappi) lisäksi esimiehistä ja palvelustovereista. Palvelustoverien, varusmiestoimikuntien ja varusmiesesimiesten rooli varusmiesten kriisien ehkäisyssä ja tukitoimissa on merkittävä, sillä pääosa nuorista ei puhu ongelmistaan aikuisille tai itseään vanhemmille ihmisille. Jokainen varusmies voi toimia vertaistukena ja keskustelukumppanina palvelustoverilleen. Varusmiehiä on neuvottava ottamaan ongelmiaan tilanteen mukaan yhteyttä lähimpiin esimiehiin, joukko-osaston asiantuntijoihin ja kiireellisissä tapauksissa viivytystä lääkäriin tilanteen arviointia ja mahdollista hoitoa varten.

Aikalisä - Time Out! Elämä raiteilleen ja etsivä nuorisotyö

Sosiaaliterapeutit käyvät kotiutumiskeskusteluja tuen tarpeessa olevien varusmiesten kanssa ja ohjaavat palveluksensa keskeyttävät varusmiehet tarvittaessa Aikalisä-tukipalvelun tai etsivän nuorisotyön piiriin. Aikalisä - Time Out! Elämä raiteilleen on Terveyden - ja hyvinvoinninlaitoksen (THL) koordinoima, puolustusvoimissa käytössä oleva yhteistyömalli, joka mahdollistaa aktiivisen tuen tarjoamisen nuorille kutsunnoissa ja palveluksen keskeytyessä. Vastaavanlaista tukea tarjotaan myös kuntien etsivässä nuorisotyössä. Joukko-osastoissa sosiaaliterapeutti tarjoaa jompaa kumpaa tukipalvelua varusmiespalveluksen keskeyttävälle miehille ja naisille. Yhdessä Aikalisä-ohjaajan tai etsivän nuorisotyöntekijän kanssa asiakas voi keskustella asioistaan, jotka liittyvät elämäntilanteen eri osa-alueisiin kuten esimerkiksi opiskeluun, työpaikan hakemiseen, asumiseen, ihmissuhteisiin ja perheeseen. Ohjaaja tai etsivä nuorisotyöntekijä tarjoaa henkilökohtaista tukea, tietoa ja rohkaisua asioiden hoitamiseen. Tarvittaessa asiakas saa ohjausta myös sopivien palveluiden löytämiseen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus varusmiespalveluksessa

Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen palvelusympäristö ja koulutus on jokaisen varusmiehen perusoikeus. Tasa-arvoisessa palvelusympäristössä on miehillä ja naisilla, eri saapumiserillä sekä syntyperältään ja henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan erilaisilla ihmisillä yhtäläiset mahdollisuudet tehdä valintoja, kehittyä varusmiespalveluksessaan ja tulla palkituksi.

Hyvän palvelusympäristön ja ilmapiirin varmistamiseksi jokaisessa joukko-osastossa tulee kiinnittää huomiota tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaan toimintakulttuuriin ja kielenkäyttöön. Jokaisen varusmiehen velvollisuus on omalta osaltaan rakentaa ja ylläpitää tällaista toimintakulttuuria ja huolehtia siitä, että ketään ei perusteettomasti aseteta muihin nähden eriarvoiseen asemaan. Esimiehillä on erityinen vastuu oman joukkonsa toimintatavoista ja ilmapiiristä. Mikäli esimiehen tietoon tulee alaisiinsa kohdistuvaa syrjivää tai halventavaa käyttäytymistä, on hänen velvollisuutensa puuttua siihen. Varusmiesesimiesten epäasiallisesta käyttäytymisestä tulee tehdä ilmoitus perusyksikön päällikölle. Perusyksiköiden päälliköiden vastuulla on huolehtia siitä, että kaikki oman yksikön varusmiehet tietävät miten epäasiallisen kohtelun tilanteissa tulee toimia. Lisätietoa menettelytavoista kiusaamis- ja simputustapauksissa on esim. Sotilaan käsikirjassa, perusyksiköiden ilmoitustauluilla ja tupakansioissa.

Puolustusvoimien tavoitteena on kaikessa toiminnassaan tarjota varusmiehille terveellinen, turvallinen ja mielekäs palvelusympäristö sekä varusmies aika. Varusmieskoulutus tähtää suunnitelmallisesti hyvän henkisen ja suorituskykyisen sodan ajan joukon luomiseen. Hyvän henkisessä joukossa, joka tietää yhteiset tavoitteet ja on sitoutunut niihin, kiusaamista tai simputusta ei esiinny.

Kysymyksiä varuskunnan arjesta?

Liity joukko-osastosi Facebook ryhmään, niin saat tietoa intin arjesta ja hyödyllisiä vinkkejä palvelukseksi aloittamiseen ja palveluksesta suoriutumiseen. Ryhmiä ylläpitävät edellisen saapumiserän varusmiehet, niin kutsutut Some-agentit. Heiltä voit myös kysyä mieltä askarruttavista asioista luottamuksellisesti Facebookin yksityisviestillä. Linkit ryhmiin löydät tulevan joukko-osastosi internet-sivuilta ja ennen palveluksen aloittamista saapuvasta alokasinfosta. Tervetuloa tutustumaan intin arkeen ja palvelustoverihisi Facebookin kautta!

Sotilasoikeudenhoito

Sotilasoikeudenhoito perustuu rikoslain 45 luvun säännöksiin sotilasrikoksista sekä sotilasoikeudenkäyttiläkiin ja lakiin sotilaskurinpäädöstä ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa. Varusmiehet ja vapaaehtoiseen asepalvelukseen hyväksytyt naiset ovat sotilasoikeudenhoidon alaisia siitä alkaen, kun he ovat saapuneet tai ovat olleet velvollisia saapumaan suorittamaan asepalvelustaan. Järjestelmän piirissä he ovat kotiuttamaisena asti, myös vapaa-ajallaan ja lomillaan. Sellaiset henkilöt, jotka on määrätty palvelukseen, mutta jotka eivät ole saapuneet joukko-osastoonsa, syyllistyvät luvattomaan poissaoloon tai karkaamiseen.

Kurinpitovaltaa ovat oikeutetut käyttämään perusyksikön (kompania/ patteri/ lentue/ viirikö) päällikkö ja häntä ylemmät esimiehet sekä perusyksikön vääpeli. Kurinpitomenettelyssä voidaan varusmiehelle määrätä suoritetun esitutkinnan jälkeen kurinpitorangeistus (muistutus, poistumiskielto, ylimääräinen palvelus, varoitus, kurinpitosaako). Joukkoyksikön komentajan, perusyksikön päällikön tai perusyksikön vääpelin kurinpitopäätökseen saa hakea muutosta (ratkaisupyynnö) joukko-osaston komentajalta. Joukko-osaston komentajan tai häntä ylemmän kurinpitoesimiehen kurinpitopäätökseen ja joukko-osaston komentajan ratkaisupyynnön perusteella antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla (kurinpitovalitus) tuomioistuimeen.

Eduskunnan oikeusasiamies valvoo sotilasoikeudenhoidon laillisuutta. Lain mukaan oikeusasiamiehen tulee erityisesti seurata varusmiesten oikeuksia ja kohtelua.

Oikeusapu

Myös varusmiehelle voi tulla eteen oikeudellisia ongelmia, joihin hän tarvitsee asiantuntevaa apua. Etenkin oikeudenkäynneissä on usein tarpeen käyttää lainopinutusta avustajaa.

Varusmies voi saada itselleen oikeudellisen asian hoitamista varten avustajan kokonaan tai osittain valtion varoilla. Oikeusapua tarjoavat julkiset oikeusavustajat, asianajajat ja muut lakimiehet. Osoitteessa oikeus.fi annetaan tarkempaa tietoa oikeusavusta ja muutakin tietoa oikeuslaitoksen toiminnasta.

Ennakoi reserviin siirtyminen

Monet varusmiespalveluksensa päättäneet kokevat hetkellistä neuvottomuuden ja tyhjyyden tunnetta heti varusmiespalveluksen jälkeen. Tiivis ja tapahtumarikas palvelus on takana ja juuri saadut uudet ystävät ovat poissa. Reserviin siirtymistä helpottaa, kun ryhdyt ajoissa suunnittelemaan töihin menoa, opintoja tai tulevaa ammattia. Sosiaalikuraattori ja varusmiestoimikunnat ovat tässäkin vaiheessa tukenasi.

Ammattiasiat ja palvelustodistus

Sotilaskoulutukseen liittyy monessa muodossa sellaista koulutusta, josta on välitöntä hyötyä siviiliammattissa. Varusmiehenä saatu sotilaskoulutus rinnastetaan eräiltä osin eri ammatteihin tarvittavaan harjoittelu-aikaan ja varusmiesaika voidaan lukea alakohtaiseksi työkokemukseksi. Yleiseksi työkokemukseksi hyväksytään varusmiespalvelus sellaisenaan.

Moniin siviilitoimiin pääsyä edistää, että on menestyksellisesti suorittanut varusmiespalveluksen ja saanut erikois-, kouluttaja- ja johtamiskoulutusta. Varusmiespalveluksesta avautuu myös väylä rauhanturvaajaksi, valmiusjoukkoihin tai sotilasuralle.

Kaikki varusmiespalveluksen suorittaneet saavat todistuksen, johon on merkitty annettu sotilaskoulutus sekä taito- ja johtamisarviointi. Todistuksesta on hyötyä työelämässä (työkokemus) ja oppilaitoksissa (hyväksiluettavuus). Oppilaitokset päättävät itsenäisesti kuinka varusmiespalveluksen suorittaminen luetaan työkokemukseksi tai korvaaviksi opintosuorituksiksi.

Ohi on

Jos sinulla on työpaikka, niin ilmoita työhön paluustasi hyvissä ajoin työnantajalle. Muistathan, että sinulla on oikeus palata omaan tai vastaavaan työtehtävään tai virkaan.

Jos olet työtön, sinun on ilmoitauduttava työ- ja elinkeinotoimistoon ja oltava yhteydessä ammattiliitoksi työttömyyskassaan.

Jos sinulla on opiskelupaikka, niin ilmoita oppilaitokselle opintojesi alkamisesta ja hoida opintotukiasi asi kuntoon.

Yrittäjänä tai viljelijänä sinun on ilmoitettava tarvittaessa kotiuutumisestasi eläkelaitoksellesi.

Jos olet palveluksen aikana saadun tapaturman tai palvelussairauden vuoksi työkyvytön, pyydä joukko-osaston lääkäriltä tästä todistus, hoida korvausasia Valtiokonttorin kanssa ja hae kunnalta tarvittaessa toimeentulotukea.

Sinulla ja omaisillasi on oikeus saada arvio toimeentulotuen tarpeesta (kotipaikkakunnan sosiaalitoimisto) ja muista sosiaalipalveluista sekä sosiaaliturvaetuksista (Kelan toimisto).

Kertausharjoitukset ja vapaaehtoinen maanpuolustus

Varusmiespalveluksen jälkeen asevelvollinen siirretään reserviin. Reservi muodostaa pääosan puolustusvoimien sodan ajan henkilöstöstä.

Kertausharjoituksista maksetaan reserviläisille reserviläispalkkaa (vuoden 2016 tilanne):

- miehistö 59,50 euroa/pvä
- aliupseerit 62,20 euroa/pvä
- upseerit ja erikoisupseerit 65,20 euroa/pvä ja
- kaikille verotonta reserviläispäivärahaa 5,10 euroa/pvä (naisille lisäksi varusraha 0,50 euroa/pvä)

Lakisääteisten kertausharjoitusten lisäksi reserviläinen voi vapaaehtoisen maanpuolustuksen kautta ylläpitää ja kehittää sotilaallisia taitojaan sekä oman sodan ajan joukkonsa yhteenkuuluvuutta ja henkeä osallistumalla puolustusvoimien vapaaehtoisin harjoituksiin tai Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kursseille.

Puolustushaarat *ja aselajit*

KUVAT: PUOLUSTUSVOIMIEN KUVAKESKUS / KÄSITTELY: TEEMU LIIRI

Tavoitteena sodanajan joukko

Varusmieskoulutuksen tarkoituksena on kouluttaa ja harjaannuttaa asevelvolliset sotilaallisen maanpuolustuksen tehtäviin ja siten luoda edellytykset sodan varalta tarvittavien joukkokokonaisuuksien tuottamiselle. Tämä edellyttää, että jokainen asevelvollinen koulutetaan kykyjensä ja taipumustensa mukaisesti sodan ajan tehtäviin. Varusmiesten koulutus tapahtuu maavoimissa, merivoimissa, ilmavoimissa tai rajavartiolaitoksessa.

Sodan ajan joukon kouluttaminen ajoittuu miehistön palvelusajan (165 päivää) loppujaksolle, jota kutsutaan joukkokoulutuskaudeksi. Joukkokoulutuskausi kestää seitsemän viikkoa. Tavoitteena on, että harjoittelu ja muu toiminta tapahtuu koko koulutusjakson ajan mahdollisimman todenmukaisissa olosuhteissa sodan ajan kokoonpanossa, samoissa joissa myös harjoitellaan kertausharjoituksissa. Joukkokoulutuskausi on koko varusmieskoulutuksen taidollinen ja tiedollinen huipentuma.

Koulutuksen onnistunut toteutus edellyttää johtajilta oikeaa suhtautumista alaisiin. Rehti ja tiukka sotilaallinen kuri kuuluu toki koulutukseen, mutta johtajien on ymmärrettävä vastuunsa alaisensa hyvinvoinnista. Samoin alaisina toimivien on ymmärrettävä johtajien vastuu joukon toiminnasta ja koulutuksesta. Kaikki, niin koulutettavat kuin kouluttajatkin, kuuluvat samaan joukkoon ja toimivat saman päämäärän hyväksi.

Peruskoulutuskausi kaikille sama

Varusmiespalveluksen aloittava peruskoulutuskausi on koulutuksen sisällön osalta kaikille varusmiehille pääosin samanlainen. Koulutuskauden aikana jokainen saa sotilaan peruskoulutuksen ja suorittaa sotilaan perustutkinnon. Peruskoulutuskausi on yhdenmukainen kaikissa puolustushaaroissa ja aselajeissa.

Peruskoulutuskaudella tehdään valinnat ja määrätään varusmiehet johtajakoulutukseen sekä eri koulutushaaroihin ja -ryhmiin. Valintoja tehtäessä pyritään ottamaan huomioon varusmiehen halukkuus kyseiseen koulutukseen sekä koulutettavan osoittamat tiedot ja taidot. Tärkeitä valintaan vaikuttavia tekijöitä ovat esimiesten ja varusmiestovereiden tekemät arviot, peruskokeiden tulokset, fyysiset ominaisuudet, sotilaan perustutkinnon tulokset, ampumatulokset sekä varusmiehen erikoistiedot ja -taidot. Eräiden erikoistehtäviin koulutettavien erikoiskoulutus alkaa jo peruskoulutuskaudella.

Peruskoulutuskauden jälkeen varusmiesten koulutus eriytyy siten, että osa koulutetaan johtajiksi. Pääosa varusmiehistä koulutetaan taistelijoiksi tai erikoistehtäviin.

Maavoimat

Maavoimat muodostaa pääosan sodanajan puolustusvoimien vahvuudesta. Rauhan aikana maavoimien joukko-osastojen päätehtävänä on kouluttaa valmiutta kohotettaessa perustettavat maavoimien joukot. Maavoimiin kuuluu jalkaväki-, kenttätykistö-, ilmatorjunta-, pioneeri-, viesti-, huolto- ja nykyisin myös helikopterijoukkoja.

Jalkaväki ➤

Jalkaväki muodostaa maavoimien rungon. Taistelussa sen tehtävänä on yhteistoiminnassa muiden aselajien kanssa torjua ja lyödä vihollinen. Jalkaväki siirtyy nykyaikaisilla telakuorma-autoilla tai panssariajoneuvoilla. Toiminnan nopeus on menestyksen saavuttamisen edellytys.

Taistelutehtävien suorittaminen vaatii kykyä liikkua sekä jalan että suksilla. Jalkaväkimiehiltä vaaditaan hyvää fyysistä kuntoa, henkistä kestävyyttä ja oma-aloitteisuutta tehtävien täyttämässä.

Jalkaväessä koulutetaan noin puolet palvelukseen astuvista varusmiehistä. Monipuolinen koulutus jakautuu useisiin koulutushaaroihin, joita ovat

- jääkärikoulutus,
- tiedustelu- ja erikoisjoukkokoulutus,
- kranaatinheitinkoulutus,
- panssarintorjuntakoulutus,
- panssarikoulutus sekä
- sotilaspoliisikoulutus.

Kaikissa koulutushaaroissa osa varusmiehistä koulutetaan aliupseereiksi ja osa reserviupseereiksi. Henkilökohtaisten taistelijan taitojen ja nykyaikaisten taisteluvälineiden käytön oppiminen sekä johtajakoulutus ovat mielenkiintoista ja haasteellista toimintaa.

Jalkaväkeä koulutetaan eri puolilla maata:

- Jääkäriprikaatissa, Sodankylässä ja Rovaniemellä
- Kainuun prikaatissa
- Karjalan prikaatissa
- Maasotakoulussa, Lappeenrannassa ja Haminassa
- Utin jääkäriyrykmentissä
- Panssariprikaatissa
- Porin prikaatissa, Säkylässä ja Niinisalossa
- Kaartin jääkäriyrykmentissä

Vaikka joukko-osastojen alueelliset olosuhteet ja erikoisalut antavat koulutukseen erityispiirteitä, koulutus on niissä pääpiirtein samanlaista ja tähtää tehokkaan taistelijan ja hänen johtajansa kouluttamiseen.

Kenttätykistö ➤

Kenttätykistö on monipuolinen ja tekninen aselaji. Käytössä on uudenaikaisin kalusto, kuten maalinpaikannuslaitteet, laseretäisyysmittarit, lämpökamerat, valonvahvistimet, tutkat sekä tietotekniikka eritasoisissa laskimissa, viestijärjestelmissä sekä simulaattoreissa. Kenttätykistön tärkein tehtävä on taistelun tukeminen oikea-aikaisella ja tarkalla tulenkäytöllä. Tämä toteutetaan ampumalla tykeillä, telatykeillä ja raketinheittimillä aina 70 kilometrin etäisyyksille saakka.

Kenttätykistössä palvelevia kutsutaan tykkimiehiksi. Tykkimiehenä on mahdollisuus kouluuntua reservin upseeriksi, aliupseeriksi tai miehistön tehtävään. Aselaji on johtajien, viestimiesten, mittausmiesten, tulenjohtajien, tiedustelijoiden, tulasemamiesten ja eri tukitehtävissä toimivien muodostama kokonaisuus.

Toiminta on useiden eri ryhmien ja partioiden yhteistoi-

mintaa. Aselajissa vallitseva tykkimieshenki syntyy tietoisuudesta, että jokaisen panos on yhtä tärkeä päämäärän saavuttamiseksi.

Paras ammattitaito hankitaan kuitenkin käytännön harjoituksissa. Jokainen tykkimies hankkii kannuksen- sa Länsi-Euroopan suurimmalla ampuma-alueella Lapin luonnonkauniissa maisemissa Rovajärvellä.

► **Kenttätykistön varusmiehiä koulutetaan:**

- Porin prikaatissa Niinisolassa
- Panssariprikaatissa Hämeenlinnassa
- Kainuun prikaatissa
- Karjalan prikaatissa
- Maasotakoulussa Haminassa

Ilmatorjunta ►

Ilmatorjuntayksiköt suojaavat taistelujoukkoja sekä sotilas- ja siviilikohteita vastustajan ilmahyökkäyksiltä. Yksiköt on varustettu ilmatorjuntaohjuksin ja -tykein sekä johtamis- ja valvontavälinein. Ilmatorjuntaohjukset ovat tehokkaita ja teknisesti vaativia taisteluvälineitä, joilla luodaan alueellisesti ilmatorjunnan painopiste. ITO12- (Nasams) ja ITO90M- (Crotale) -ohjusjärjestelmillä suojataan tärkeitä alueellisia kohteita sekä tärkeimpiä yhtymiä ja sotilaskohteita. ITO05, ITO05M ja ITO15 ohjusjärjestelmät soveltuvat hyvin taistelujoukkojen suojaamiseen. Ammusilmatorjunnalla täydennetään ohjusilmatorjunnan luomaa suojaa. Ammusilmatorjunta-aseiden kaliiberi vaihtelee 12,7 mm:n ilmatorjuntakivääristä 35 mm ilmatorjuntakanuunaan.

Taistelun johtamiseen käytetään kehittynyttä johtamisjärjestelmää, joka mahdollistaa reaaliaikaisen tilannekuvan muodostamisen ja tulenkäytön johtamisen.

Ilmatorjunta-aselajin miehistö ja ryhmänjohtajat koulutetaan Parolannummella, Vekaranjärvellä sekä Rovaniemellä ja reservinupseerit Haminassa.

Ilmatorjunta-aselaji tarjoaa teknisesti haastavia tehtäviä sekä miehistö- että johtajatehtävissä oleville. Johtamis- ja asejärjestelmien teknistymisestä johtuen erityisesti elektroniikka-alan koulutuksen saaneiden henkilöiden tarve on kasvanut.

Yksittäisenä erityisryhmänä tarvitaan RC-lennokitoiminnan harrastajia radio-ohjattujen maalilennokkien lennättäjiksi. Henkilön on ilmoitettava mahdollinen halukkuutensa tähän tehtävään viimeistään astuessaan palvelukseen ilmatorjuntakoulutusta antavaan joukko-osastoon.

► **Ilmatorjunnan varusmiehiä koulutetaan:**

- Jääkäriprikaatissa Rovaniemellä
- Karjalan prikaatissa
- Panssariprikaatissa Hämeenlinnassa

Viesti ►

Viestitoiminnan tehtävänä on yhteyksien rakentaminen ja ylläpito johtamista, tiedustelua ja tulenkäyttöä varten. Yhteydet aikaansaadaan nykyaikaisilla viestijärjestelmillä ja -välineillä, joita ovat muun muassa yhtymän viestijärjestelmät, alueelliset viestijoukot sekä digitaaliset kenttäradiot. Viestijoukot perustavat, ylläpitävät ja suojaavat johtoportansa komentopaikat sekä vastaavat niiden siirroista ja huoltamisesta. Komentopaikat perustetaan joko ajoneuvoihin tai siirrettäviin kontteihin ja niissä olevilla tietojärjestelmillä mahdollistetaan tilannetietoisuus sekä joukkojen tehokas johtaminen. Viestiaselaji tarjoaa mielenkiintoisia tehtäviä sinulle, joka olet kiinnostunut tekniikan tuomien mahdollisuuksien hyödyntämisestä erilaisissa kriisiajan olosuhteissa. Viesti- ja tietoliikennetekniikan koulutus on eduksi, mutta ei välttämätöntä, viestiaselajiin hakeutuvalla.

Viestiaselajin aliupseerit koulutetaan samoissa joukko-osastoissa miehistön kanssa. Reservinupseerit saavat koulutuksensa Maasotakoulun Reservinupseerikoulussa Haminassa ja Maasotakoulun Panssarikoulussa Hämeenlinnassa.

► **Viestiaselajin järjestelmäkoulutusta annetaan:**

- Jääkäriprikaatissa Sodankylässä
- Kaartin jääkäriyrykmentissä Helsingissä
- Porin prikaatissa Säykylässä
- Karjalan prikaatissa Valkealassa
- Kainuun prikaatissa Kajaanissa
- Panssariprikaatissa Hämeenlinnassa ja Riihimäellä

► **Sissiradiokoulutusta annetaan:**

- Karjalan prikaatissa
- Kainuun prikaatissa
- Jääkäriprikaatissa
- Porin prikaatissa
- Utin jääkäriyrykmentissä

Pioneerit

Pioneerit ovat taistelukentän työmiehiä, joiden tehtäväkenttä on laaja ja monipuolinen sisältäen myös taistelijan tehtävät. Pioneeritoiminnan päämääränä on muokata toimintaympäristöä omien joukkojen toiminnalle edulliseksi ja rajoittaa vihollisen ja olosuhteiden vaikutuksia. Pioneeriaselajissa koulutetaan varusmiehiä pioneereiksi, raivaajiksi ja suojelumiehiksi. Osa pioneereista koulutetaan koneasentajiksi sekä työkonoiden kuljettajiksi ja erikoiskalustojen käyttäjiksi. Koulutuspaikkoina ovat maavoimissa Kainuun prikaati, Porin prikaati, Panssariprikaati, Karjalan prikaati, Reserviupseerikoulu sekä merivoimissa Uudenmaan prikaati.

Pioneerit hidastavat vastustajan liikettä rakentamalla miinoitteita sekä hävittämällä vastustajan toiminnalle välttämättömät tiet ja sillat. Omien joukkojen liikettä edistetään raivaamalla, pitämällä tiestöä kunnossa sekä tarvittaessa rakentamalla kenttäoloihin soveltuvia siltoja ja teitä. Vesistöjen ylitykseen voidaan käyttää myös ponttoni- ja siltakalustoa. Raivaajiksi koulutettavat erikoistuvat laajojen tai vaativien kohteiden raivaamiseen. Pääosa pioneereiksi koulutettavasta miehistöstä ja johtajista suorittaa räjäyttäjän tutkinnon.

► Pioneeriaselajin varusmiehiä koulutetaan:

- Karjalan prikaatissa
- Kainuun prikaatissa
- Porin prikaatissa Säkössä
- Panssariprikaatissa Hämeenlinnassa
- Uudenmaan prikaatissa (Merivoimat)
- Maasotakoulussa Haminassa

Suojelu

Suojelu on osa pioneeritoimintaa. Suojelukoulutuksen päämääränä on antaa taistelijoille valmiudet selviytyä kemiallisten-, biologisten- ja ydinaseiden sekä poltto-aseiden vaikutuspiirissä. Koulutukseen kuuluvat suojelevalvonta- ja tiedustelu, suojautuminen ja puhdistaminen sekä pelastaminen. Pelastuskoulutukseen kuuluu sammutus- ja pelastustyön kurssi, josta koulutettavat saavat Suomen pelastusalan keskusjärjestön (SPEK:n) kurssia vastaavan todistuksen. Lisäksi koulutusta annetaan savusukelluksessa sekä ensiaputaidoissa. Suojelukoulutuksesta on hyötyä myös siviilielämässä, palo- ja pelastusalan tehtävissä. Halukkuus palvella suojeletoiminnassa tulee ilmoittaa kutsunnoissa. Suojelujoukkoihin koulutettavat varusmiehet ja kriisinhallintatehtäviin lähtevät henkilöt koulutetaan Porin prikaatissa. Lisäksi kaikissa muissa pioneeriaselajin varusmiehiä kouluttavissa joukko-osastoissa (pl. Maasotakoulu) koulutetaan varusmiehiä suojeletoimintaa ja pelastusryhmiin.

Pioneerien rakentama ponttonisilta käytössä.

Sotilaspoliisi ➤

Puolustusvoimissa koulutetaan sotilaspoliiseja, joiden tehtävänä on mm. sotilaskohteiden turvallisuusvalvonta ja järjestyksen ylläpito sekä liikenteen valvonta ja ohjaus. Taistelijan peruskoulutuksen lisäksi sotilaspoliiseille opetetaan tietoja ja taitoja, joita voidaan hyvinkin verrata poliisiin tai vartijan koulutukseen. Näitä ovat esimerkiksi voimakeinojen käyttöön liittyvät tiedot ja taidot. Sotilaspoliisikoulutuksesta on hyötyä edellä mainittuihin ammatteihin pyrittäessä.

Koulutuksen edistyttyä sotilaspoliisit palvelevat varuskuntien vartiointitehtävissä. Tavoitteena on tällöinkin korkeatasoinen taistelija. Samalla perehdytään sotilaspoliisiin kriisiajan tehtäviin. Sotilaspoliisiksi koulutettavat valitaan joukko-osastossa.

Sotilaspoliiseilta edellytetään tehtävien luonteesta johtuen hyvää ruumiillista ja henkistä kuntoa. Lisäksi sotilaspoliisiksi koulutettavalla on oltava nuhteeton tausta. Johtajiksi koulutettavien sotilaspoliisien palvelusaika on 347 päivää ja sotilaspoliisimpiesten 255 päivää.

Huolto ➤

Huoltoyksiköt ylläpitävät joukkojen taistelukelpoisuutta. Toimintansa suojaamiseksi huoltoyksiköillä on kyky taistella jalkaväen keinoin.

Joukkojen taistelukelpoisuuden ylläpitämiseksi huolto täydentää ja pitää kunnossa materiaalia, kuljettaa, hoitaa taistelijoita lääkintähuollolla sekä ylläpitää sotilaiden toimintakykyä huoltopalveluiden keinoin. Täydennykset sisältävät muun muassa ampumatarvikkeiden sekä poltto- ja voiteluaineiden varastointia ja jakelua joukoille. Kunnossapito on esimerkiksi aseiden ja ajoneuvojen huolto- ja korjaustoimintaa. Kuljetuksilla siirretään materiaalia ja henkilöstä oikeaan aikaan oikeaan paikkaan. Lääkintähuollon tehtävänä on antaa hoitoa loukkaantuneille, sairaille ja haavoittuneille sekä evakoida heidät hoitopaikkaan. Huoltopalveluihin kuuluvat muun muassa sotilaiden muonitus ja vesihuolto.

Huoltojoukkojen koulutuskalustoon kuuluu uusimpia raskaita kuorma-autoja perävaunuineen ja kuormankäsittelylaitteineen, liikennetraktoreita konttiperävaunuineen, maastokoottereita (mönkijöitä), erityyppisiä kontteja, kunnossapitoajoneuvoja ja ajanmukaisia korjausvälineitä. Lääkintähuollolla on käytössä ajanmukaiset kenttälääkinnän hoitopaikat ja ambulanssit. Huoltojoukkojen johtamisvälineistä on uusittu vastaamaan huollon tilaus-toimitusketjun hallintaan ja nykyaikaisen taistelukentän haasteisiin.

Huoltoon voi erikoistua myös muussa, kuin huoltojoukossa. Kaikkien aselajien ja puolustushaarojen sodan ajan henkilöstön tehtävistä osa on huollon tehtäviä. Huollon miehistö- ja aliupseerikoulutusta annetaan kaikissa joukko-osastoissa. Huollon reserviupseerikoulutusta annetaan Reserviupseerikoulussa Haminassa.

Huollon tehtäviin kannattaa ehdottomasti hakeutua jo kutsuntojen yhteydessä, mikäli haluat teknisen ja monipuolisen koulutusympäristön, mikäli sinulla on jokin tehtäviin soveltuva ammattitutkinto tai opiskelet teknillä (metalli- ja koneala tai elektroniikka-ala), kuljetus-

ten tai logistiikan alalla, tai mikäli aiot hakeutua alalle varusmiespalveluksen jälkeen. Terveystieteiden alan tutkinnon suorittaneille lääkintähuollon koulutus tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden kokemuksen hankkimiseen kriisiajan kenttälääkinnästä.

Palveluksen päätteeksi saat tehtävistäsi palvelustodistuksen, josta on hyötyä jatkossakin.

► Huoltoaselajin varusmiehiä koulutetaan

- Kainuun prikaatissa (Kuopion huoltopataljoona)
- Karjalan prikaatissa (Karjalan huoltopataljoona)
- Panssariprikaatissa (Parolan huoltopataljoona)
- Porin prikaatissa (Varsinais-Suomen huoltopataljoona)
- Kaartin jääkärirykmentissä
- Jääkäriprikaatissa
- Maasotakoulussa
- useissa eri aselajien ja puolustushaarojen joukko-osastoissa

Kuljettajakoulutus ➤

Puolustusvoimat kouluttaa vuosittain noin 3000 varusmiestä sotilaskuljettajaksi raskaalle kalustolle. Puolustusvoimat on siten Suomen ylivoimaisesti suurin autokoulu. Ajokorttiopetusta annetaan luokkiin C1-, pvC-, C-, CE- ja D. Lisäksi annetaan perustason (280 tuntia) ja nopeutetun perustason (140 tuntia) ammattipätevyyskoulutusta. Osa kuljettajaksi koulutettavista saa lisäksi vaarallisten aineiden kuljettamisen ADR-koulutusta. Koulutusta on mahdollisuus saada kaikkiaan yhdeksässä joukko-osastossa.

Kaikissa joukoissa tarvitaan ajoneuvonkuljettajia. Kuljettajakoulutukseen valittavilla on oltava ollut valintahetkellä minimissään kolme (3) kuukautta voimassa ollut, vähintään B-luokan perusvaiheen ajokortti. Terveydentilasi on oltava sellainen, että se täyttää C/CE-luokan vaatimukset (voit tarkistaa asian esimerkiksi Finlex.fi-sivustolta, ajokorttilaki 18§). Koulutukseen valittavilta ei sallita vakavia liikennerikkomuksia viimeisen kahden vuoden ajalta. On eduksi, mutta ei siis välttämättä jos sinulla on jo logistiikan, metsäkonealan (vast.) perustutkinto ja/tai linja- yhdistelmä- tai puutavarakuljettajan ammattitutkinto sekä voimassa oleva C-/CE-luokan ajokortti. Hankittu ammattipätevyyskoulutus sekä mahdollinen työkokemus alalta ovat myös eduksi. Joka tapauksessa on tärkeää, että sinulla on mielenkiintoa sotilaskuljettajan vaatimaan, vastuulliseen ja työteliääseen tehtävään. Älä kuitenkaan pelkää vastuuta. Normaaliilla järjellä ja huolellisuudella pärjää varmasti. Sotilaskuljettajien (C-, CE- ja D-luokka) palvelusaika on 347 päivää.

Joukko-osastot tarvitsevat myös muunlaisia kuljettajia kuin edellä kuvatut raskaiden ajoneuvojen kuljettajat. Palveluspaikoissa koulutetaan muihin, kuin varsinaisiin sotilaskuljettajatehtäviin valittuja varusmiehiä kuljettamaan omaan poikkeusolojen tehtävään liittyen puolustusvoimien ajoneuvoja. Tällaisia ajo-oikeuksia koulutetaan muun muassa seuraavalle kalustolle: Henkilö- ja maastohenkilöautot, hälytysajoneuvot, traktorit, moottorikelkat, maastokootterit (mönkijät), ja maastomoottoripyörät. Esimerkiksi monet taistelulähetit saavat tehtävänsä tukevan maastomoottoripyörän kuljettajakoulutuksen. Tämän kuljettajakoulutuksen saavien mie-

histön taistelijoiden palvelusaika on yleensä sama kuin joukon päätehtävän omaavilla sotilailta. On huomattava, että sairasauton kuljettajiksi koulutettavat suorittavat C1-luokan ajokortin ja hälytysajokurssin, mutta eivät perustason ammattipätevyyttä.

Puolustusvoimissa annettu sotilaskuljettajien ammattipätevyyskoulutus on pätevä myös siviilissä palvelusajan jälkeen tietyin ehdoin. Mikäli tulet valituksi C-luokan ajokorttikoulutukseen tulee koulutuksesi sisältämään nopeutetun perustason ammattipätevyys koulutuksen (140 tuntia) tai CE-luokan ajokorttikoulutukseen, tulee koulutuksesi sisältämään perustason ammattipätevyyskoulutuksen (280 tuntia). Hankitun koulutuksen ja moitteettomasti suoritettun palveluksen jälkeen voit hankkia poliisiviranomaiselta vastaavan ammattipätevyuden palveluksen päätyttyä joko heti tai tietyn ikärajan täytyttyä. Tästä kerrotaan tarkemmin koulutuksen aikana.

Puolustusvoimat kouluttaa muutamista varusmiehistä myös linja-autonkuljettajia. Jotta tähän koulutukseen voisi hakea, on ennen palvelusta oltava siviilioppilaitoksessa suoritettuna ainakin tavaraliikenteen perustason ammattipätevyys (280 h). Valituille henkilöille koulutetaan ammattipätevyuden henkilöliikenteen laajennus.

Puolustusvoimien sotilaskuljettajakoulutus antaa siis kuljettajan ammattipätevyuden, mikä tukee myös työllistymistä palveluksen jälkeen. Kyse ei ole kuitenkaan ammattitutkinnosta, vaan ajo-oikeudesta mitä laissa kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevydestä on säädetty (16.3.2007/273). Monet työnantajat pitävät puolustusvoimien antamaa sotilaskuljettajakoulutusta erityisen positiivisena ansiona työhön valinnassa. Pääsääntöisesti nämä kuljettajat ovat saaneet erittäin laadukkaan koulutuksen ja kokemuksen. Lisäksi heidän maineensa kalustosta huolehtivina ja työtä pelkäämättöminä turvallisina ammattilaisina on kiirinyt työnantajille ja jopa lehdistöön.

Sotilaskuljettajakoulutuksesta on myös hyötyä hakeuduttaessa kuljetusalan jatkokoulutukseen palveluksen päätyttyä.

- **Tarkempia tietoja saat omasta aluetoimistosta tai siitä joukko-osastosta, johon haluat palvelukseen.**

Kuljetukset ja logistiikka ovat tärkeä osa huoltoa.

Merivoimat

Merivoimat vastaa meri- ja rannikkoalueen valvonnasta meripuolustuksesta sekä vastaa meriyhteyksien turvaamisesta ja johtaa meriliikenteen suojaamisen. Merivoimat antaa virka-apua muille viranomaisille ja tukee niitä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisessa. Merivoimat vastaa osallistumisesta merivoimille käskettyihin kriisinhallintaoperaatioihin ja muista käsketyistä kansainvälisistä tehtävistä. Merivoimat toimii aluevalvontaviranomaisena. Merivoimat ohjaa ja valvoo sotilasmerenkulkua sekä sitä edistäviä ja turvaavia toimenpiteitä osallistumalla mm. merellisten toimijoiden (METO) yhteistoimintaan.

Merivoimat koostuu laivasto- ja rannikkojoukoista. Merellisen iskuvoiman muodostavat pintatorjunta- ja miinantorjuntalaivueet, joissa kalustona ovat ohjusveneet, miinalaivat ja -lautat sekä miinantorjunta-alukset. Rannikkojoukkoihin kuuluu esimerkiksi rannikkojääkäri-, meritiedustelu-, rannikko-ohjus- ja rannikkopioneeriyksiköitä. Suomalaisen erikoisjoukkojen merellisestä elementistä vastaavat merivoimien taisteluskeltajat.

Puolustusvoimien ainoa koulutuskieleltään ruotsinkielinen joukko-osasto on merivoimien Uudenmaan prikaati, joka kouluttaa varusmiehiä rannikkojoukkojen tehtäviin. Uudenmaan prikaatissa annetaan myös kansainvälistä koulutusta ATU (Amphibious Task Unit)- kursseilla. Prikaatin kansainvälisen koulutuksen käyneet pääsevät varusmiehinä ja reserviläisinä osallistumaan kansainvälisiin harjoituksiin.

Haastavat olosuhteet, vaativat ja itsenäiset tehtävät sekä kansainvälinen toimintaympäristö tekevät palveluspaikoista merivoimissa suosittuja. Merivoimien varusmieskoulutuksen lähes sadasta erilaisesta johtaja- ja miehistötehtävästä löytyy jokaiselle jotain.

Varusmieskoulutus merivoimissa

Merivoimienkin varusmiehet aloittavat palveluksen tammi-kuussa ja heinäkuussa. Peruskoulutuskausi toteutetaan joko Rannikkoprikaatissa tai Uudenmaan prikaatissa. Rannikkoprikaatissa alokaskoulutusta annetaan Kirkkonummen Upinniemiessä. Uudenmaan prikaatissa koulutus tapahtuu Raaseporin Dragsvikissa.

Peruskoulutuskauden aikana kaikille annetaan aluksi yhtenäinen taistelijan peruskoulutus. Tämän jälkeen koulutus eriytyy laivasto- ja rannikkojoukkojen erikoiskoulutuslinjoihin.

Merivoimissa suuri osa varusmiehistä koulutetaan erikoismieheksi, joiden palvelusaika on vähintään 255 pv. Upseereiksi, aliupseereiksi sekä erikoisalojen miehistötehtäviin (sotilasveneenkuljettajat ja C- ja E-kuljettajat) koulutettavilla palvelusaika on 347 pv. Kaikki laivasto- ja pääosa rannikkojoukkojen upseereiksi koulutettavista saa reserviupseerikoulutuksensa Merisotakoulussa Suomenlinnassa. Reserviupseerioppilaat koulutetaan kahdella eri linjalla: laivasto- ja rannikkojoukkolinjalta. Kaikille yhteisesti koulutettavia asioita ovat kattava johtaja- ja kouluttajakoulutus sekä taktiikka. Laivastolinjan reserviupseerit saavat pienen aluksen ohjailuun vaadittavat merenkululliset ja merimiestaidolliset perustiedot- ja taidot. Rannikkojoukkolinja on jaettu merivalvonta- ja meritiedusteluopintosuuntaan. Merivalvontaopintosuunnalla annetaan perusteet merivalvonnasta ja meritulenehdosta. Meritiedusteluopintosuunnalla koulutuksen saaneet saavat perusteet partio- ja tähystystiedustelusta rannikon vaativissa olosuhteissa.

Osa rannikkojoukkojen erikoisalojen upseerikoulutuksesta toteutetaan maavoimien linjoilla Reserviupseerikoulussa Haminassa. Tällaisia aloja ovat esimerkiksi sotilaspoliisi, kivääri, kranaatinheitin, panssarintorjunta ja pioneerikoulutushaarat.

► Sukeltajakurssin haku-ohjeet sivulla 54

Laivastojoukot

Laivastojoukkojen palveluspaikat ovat merivoimien alusyksiköissä. Laivastojoukkojen koulutus alkaa peruskoulutuksella Rannikkoprikaatissa. Varsinainen aluspalvelus toteutetaan Rannikkolaivaston aluksilla Pansiossa (Turku) ja Upinniemiessä (Kirkkonummi).

Laivapalvelukseen sekä sukeltajakoulutukseen pääsyn edellytyksenä on palveluskelpoisuusluokka A. Kansialan tehtäviin koulutettavilla sekä merivoimien reserviupseerikurssin laivastolinjalle pyrkivillä tulee olla normaali väriäisti sekä näön tarkkuus ilman silmälaseja vähintään 1,0 paremmassa ja 0,5 huonommassa silmässä. Viestialiupseereilta, konemiehiltä ja laivakokeilta edellytetään vähintään näöntarkkuutta 0,2/0,2 ilman silmälaseja sekä lasailla korjattuna 0,8/0,2. Laivapalvelukseen valittavalla ei saa olla meritautitaipumusta, herkästi oireilevaa laktoosi-intoleranssia eikä keliakiaa. Merivoimien terveydelliset vaatimukset on julkaistu puolustusvoimien voimassaolevassa Terveystarkastusohje-kirjassa (TTO 2012, puolustusvoimat.fi tai google: "Terveystarkastusohje", sivut 39-41).

Upinniemiessä annettavan peruskoulutuksen jälkeen alkaa Pansiossa (Turku) erikoiskoulutuskausi. Kolme ensimmäistä viikkoa koulutus keskittyy maissa annettavaan

yleismerisotilaalliseen koulutukseen, minkä jälkeen siirrytään aluksille niin Pansioon kuin Upinniemiinkin jatkamaan erikoiskoulutuskautta.

Rannikkojoukot

Rannikkojoukkojen monipuolista koulutusta annetaan saariston ja merialueen vaativissa olosuhteissa kaikkina vuodenaikoina. Rannikkojoukkojen palveluspaikkoja on kaikissa merivoimien varusmieskoulutusta antavissa joukko-osastoissa. Peruskoulutuskaudella opetetaan sotilaan perustaidot, yksittäisen taistelijan ja taistelijaparin toiminta ryhmän puitteissa.

Rannikkojoukoissa palvelevien erikoiskoulutuskausi kestää yhdeksän viikkoa, jonka aikana erikoistutaan yhteen tiettyyn kriisiajan tehtävään ja opitaan koulutuslinjan mukaiset tiedot ja taidot. Koulutukseen pääsyn edellytykset ovat pitkälti samat kuin maavoimissa vastaavissa tehtävissä. Osa rannikkojoukkojen aliupseerikoulutuksesta sekä miehistön erikoisalojen koulutuksesta annetaan maavoimien kursseilla, muun muassa huollon aliupseerikoulutus.

Rannikkojääkärit koulutetaan ruotsinkielisessä Uudenmaan prikaatissa

Fyysisesti ja henkisesti vaativaa rannikkojääkärikoulutusta annetaan Uudenmaan prikaatissa Raaseporissa. Monipuolinen koulutus annetaan merellisessä ympäristössä nykyaikaisella kalustolla. Rannikkojääkärit liikkuvat saaristossa mm. Jurmo- ja Jehu-luokan kuljetusveneillä ja nopeilla ryhmäveneillä. Prikaatissa annetaan myös kansainvälistä kriisinhallintakoulutusta ATU (Amphibious Task Unit)- kursseilla. Uudenmaan prikaatissa koulutetaan lisäksi mm. veneen kuljettajia, rannikko-ohjusmiehiä sekä rannikkopioneereja. Veneen kuljettajiksi pyrkivillä tulee olla normaali väri- ja kuuloaisti sekä näön tarkkuus ilman silmälaseja vähintään 1,0 paremmassa ja 0,5 huonommassa silmässä. Koulutus Uudenmaan prikaatissa on ruotsinkielistä, mutta komentokieli on suomi.

► Tummanvihreä baretti on eräs kuuluisimmista bareteista maailmassa. Tasavallan presidentti myönsi vuonna 1980 rannikkojääkäreille vihreän baretin käyttöoikeuden osoittamaan rannikkojääkärikoulutuksen vaatavuutta ja erityistä luonnetta. Tämä baretti kuuluu niihin tunnuksiin, joka täytyy ansaita, eikä sen ansaitsemisessa kulu ainoastaan hikeä. Baretin voi myös menettää epäsuoralla käytöksellä.

Ilmavoimat

Ilmavoimat vastaa maamme ilmatilan jatkuvasta valvonnasta ja vartioinnista. Ilmatilan loukkaukset estetään tarvittaessa voimakeinoin. Lisäksi Ilmavoimat tukee muiden viranomaisten, esimerkiksi poliisin ja pelastuslaitoksen, toimintaa ja osallistuu kansainvälisiin tehtäviin. Sodan aikana ilmavoimien päätehtävä on puolustaa Suomen ilmatilaa hävittäjillä.

Ilmavoimat kouluttaa sotilaslentäjät sekä muun henkilöstön rauhan ja sodan ajan lentotukikohtiin, tutka-asemille ja johtokeskuksiin. Ilmavoimat tarjoaa mielekkään tavan suorittaa varusmiespalvelus lentämisestä, tekniikasta, kuljetusalasta tai sotilaspoliisitoiminnasta kiinnostuneille. Ilmavoimista voit löytää palveluksen jälkeen myös tulevan ammattisi.

Varusmiespalvelus Ilmavoimissa

Ilmavoimat kouluttaa vuosittain ilmapuolustuksen tehtäviin noin 1300 varusmiestä. Puolet heistä koulutetaan Ilmasotakoulussa Tikkakoskella. Varusmieskoulutusta annetaan myös Satakunnan lennostossa Pirkkalassa ja Karjalan lennostossa Rissalassa. Lapin lennostossa Rovaniemellä varusmiehet palvelevat hallinnollisesti Jääkäriprikaatin alaisuudessa. Varusmiespalvelukseen Ilmavoimiin voi tulla joko erikseen hakemalla (ns. erikoisjoukkohaku) tai kutsuntojen kautta. Kumpikin väylä voi johtaa aliupseerin tai upseerin ammattiin, joten palveluspaikkasi voi olla myös tuleva työpaikkasi!

Varusmiehet aloittavat palveluksen joko tammikuussa tai heinäkuussa. Peruskoulutuskauden aikana kaikki saavat yhtenäisen taistelijan peruskoulutuksen. Tämän jälkeen koulutus eriytyy tehtävien mukaisesti. Palvelusajat Ilmavoimissa ovat 165, 255 tai 347 päivää. Koulutus johtajatehtäviin kestää aina 347 päivää. Ilmavoimien kaikilta aliupseerikursseilta on mahdollisuus päästä reserviupseerikurssille. Puolustusvoimien johtajakoulutusta arvostetaan siviilissä.

Naiset voivat hakeutua vapaaehtoiseen asepalvelukseen valintatilaisuuksien tai erikoisjoukkohaun kautta. Erikoisjoukkoihin hakevat naiset täyttävät erikoisjoukkohakemuksen lisäksi vapaaehtois-hakemuksen ja lähettävät hakemukset liitteineen omaan aluetoimistoon.

Kutsuntojen kautta Ilmavoimiin

Kutsuntojen kautta aloittaneista varusmiehistä koulutetaan johtajia ja miehistöä lentotukikohtien ja tutka-asemien sodanajan joukkoihin. Miehistöä koulutetaan muun muassa ilmataisteluasemien, sotilaspoliisin ja viestimiehen tehtäviin. Aliupseerikursilla koulutetaan johtajia mm. lentotukikohtien viestijoukkojen ja suojausjoukkojen ryhmille.

Hakemuksella Ilmavoimiin

Ilmavoimien erikoisjoukkojen varusmiehet pääsevät lentämään, huoltamaan lentokoneita, valvomaan ilmatilaa, johtamaan taivaalla lentäviä hävittäjiä tai ajamaan rekkaa.

Erikoisjoukkoihin haetaan noin puoli vuotta ennen palveluksen alkamista. Ilmasotakoulussa Tikkakoskella järjestetään seuraavat erikoisjoukkojen kurssit: lentoreserviupseerikurssi, aliupseerikurssin lentotekninen linja, aliupseerikurssin johtokeskuslinja ja sotilaskuljettajakurssi.

Erikoiskurssin palvelusaika on 347 päivää ja niihin sisältyy miehistön kuljettajakoulutusta lukuun ottamatta aina aliupseerikurssin tai reserviupseerikurssin suorittaminen (varusmiesjohtajakoulutus). Mikäli hakija hyväksytään erikoiskurssille,

muuttaa aluetoimisto hänen palveluspaikakseen Ilmasotakoulun kutsunnoissa aiemmin määrätystä palveluspaikasta riippumatta.

Ajantasaiset tiedot hakumenettelystä Ilmavoimien erikoisjoukkoihin saat Ilmasotakoulun verkkosivuilta osoitteesta ilmavoimat.fi/ilmasotakoulu tai Ilmasotakoulun valintasihteereiltä numerosta 0299 257 114 (aliupseerikurssin johtokeskuslinja ja sotilaskuljettajakurssi) tai 0299 253 121 (lentoreserviupseerikurssi ja aliupseerikurssin lentotekninen linja).

► **Lisätietoja ja hakuohjeet Ilmavoimien erikoiskursseille sivuilla 58–61**

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitos on sisäministeriön alaisuudessa toimiva nykyaikainen, yhteistyökykyinen ja kansainvälisesti arvostettu rajaturvallisuuden ja meripelastuksen asiantuntija. Rajavartiolaitoksen ydintoiminnot ovat rajojen valvonta, rajatarkastukset, rikostorjunta, merialueen turvallisuus, merellisen ympäristön suojeleminen, kansainvälinen yhteistyö ja maanpuolustus.

Rajavartiolaitos toimii maalla, merellä ja ilmassa, turvana kaikissa oloissa.

Sisäministeriön alaisen Rajavartiolaitoksen tehtävänä on rajaturvallisuuden ylläpitäminen. Tärkeimpiä tehtäviä ovat rajojen valvonta maastorajoilla ja merialueella sekä henkilöliikenteen rajatarkastukset rajanylityspaikoilla, satamissa ja lentoasemilla. Rajavartiolaitos johtaa meripelastustoimintaa, suorittaa etsintä- ja pelastustehtäviä sekä kiireellisiä sairaankuljetuksia. Rajavartiolaitos huolehtii yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisestä rajanylityspaikoilla silloin kun poliisi on estynyt sitä tekemästä. Rajavartiolaitos voi yksittäistapauksessa suorittaa kiireellisiä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen kuuluvia poliisin tehtäviä, joita poliisi ei voi viipymättä suorittaa. Rajavartiolaitos suorittaa tullilaitoksen ohella tullivalvontaa valtakunnan rajoilla ja niillä rajanylityspaikoilla, joilla tullilaitos ei ole järjestänyt tullivalvontaa. Rajavartiolaitos tutkii poliisin kaltaisin toimivaltuuksin tehtäväaloillaan paljastamansa rikokset ja saattaa ne tarvittaessa syyteharkintaan. Sotilaallisesti järjestettyyn Rajavartiolaitokseen kuuluu esikunta, neljä rajavartiostoa, kaksi merivartiostoa, vartiolentolaivue sekä Raja- ja merivartiokoulu. Palkatun henkilökunnan määrä on noin 2800.

Valtakunnan puolustaminen on aina ollut merkittävä Rajavartiolaitoksen tehtävä, joka hoidetaan yhteistoiminnassa puolustusvoimien kanssa. Rajojen valvonta eli partiointi rajalla ja merialueella on samalla alueellisen koskemattomuuden valvontaa. Rajavartiolaitoksessa koulutetaan myös asevelvollisia kriisijän tehtäviin.

Kutsuntojen kautta Rajavartiolaitokseen

Pohjois-Karjalan ja Lapin rajavartiosto kouluttavat Rajajääkärikomppanioissa Onttolassa ja Ivalossa tiedustelijoita rajavartiostojen sodan ajan ja poikkeusolojen tehtäviin rajavartiostojen reserviksi. Koulutukseen hakeudutaan kutsuntojen kautta. Pohjois-Karjalan rajavartioston Rajajääkärikomppania kouluttaa myös vapaaehtoiseen asepalvelukseen hakeutuvia naisia.

Kaikki varusmiehet saavat mm. ase- ja ampuma-, tiedustelu-, sissi-, erätaito- ja pioneeri-koulutusta. Lisäksi kaikki saavat rajavartiokoulutuksen, joka mahdollistaa toiminnan Rajavartiolaitoksen päätehtävissä kriisiaikana tai tarvittaessa jo rauhan aikana. Koulutus on haastava varsinkin fyysisesti, joten palvelukseen hakeutuvilta vaaditaan hyvää peruskuntoa jo palvelukseen tultaessa. Reservin upseereiksi koulutettavat käyvät Reserviupseerikoulun Haminassa. Reservin aliupseerit koulutetaan Rajajääkärikomppanioiden omilla aliupseerikursseilla. Aliupseerit koulutetaan taistelupelastaja- (lääkintäaliupseeri), pioneeri- ja tukiasie- ja taistelulähetti-aliupseereiksi.

Miehistöä koulutetaan seuraavilla erikoiskursseilla:

- tarkka-ampujan tähestyjä
- taistelupelastaja (lääkintämies)
- viesti
- pioneeri
- telakuorma-auton ja maastokootterin (=mönkijä) kuljettaja
- taistelulähetti, joka sisältää moottorikelkka- tai moottoripyöräkoulutuksen

- **Lisätietoja varusmiespalveluksesta Rajavartiolaitoksessa saat kutsuntatilaisuudessa tai Rajavartiolaitoksen internet-sivuilta raja.fi.**

Hakemuksella Rajavartiolaitoksen erikoisjoukkokoulutukseen

Rajavartiolaitoksen erikoisrajajääkärit koulutetaan Raja- ja merivartiokoulun Erikoisrajajääkärikomppaniassa Immolassa, Imatralla. Vuosittain palvelukseen otetaan yksi saapumiserä heinäkuussa hakemusten ja vuosittain tammi-helmikuussa pidettävien valintakokeiden perusteella.

- **Lisätietoja ja hakuohjeet erikoisjoukot ja -alat kohdassa Erikoisrajajääkäriksi (s. 55).**

Erikoisjoukot ja erityistehtävät

Hakeutuminen erikoisjoukkoihin

Erikoisjoukkoihin pitää hakeutua erikseen. Ketään ei siis kutsunnoissa määrätä palvelemaan erikoisjoukossa, vaan niihin hakeutuville määrätään kutsunnoissa varapaikka, jos ei tule erikoisjoukkoon valituksi. Erikoisjoukkoja ovat mm. laskuvarjojääkärit, sukeltajat, erikoisrajajääkärit, Suomen kansainväliset valmiusjoukot, sotilassoittajat, suurin osa ilmavoimien kurseista, elektronisen sodankäynnin henkilöstö sekä urheilijat. Naisten on lähetettävä erikoisjoukkohakulomakkeet hakuohjeista poiketen omaan aluetoimistoon ko. joukon hakuaikaan mennessä, eikä suoraan erikoisjoukkoon.

Palveluksen aloittamisessa on noudatettava kutsunnoissa saatua palveluksen aloittamismääräystä. Hakeutuminen erikoisjoukkoihin ei siis muuta palveluksen aloittamismääräykseen merkittyä palveluspaikkaa ennen hyväksymistä erikoisjoukkoihin. Ennen varusmiespalvelusta voit tiedustella tehtäviä aluetoimistosta ja palveluksen aikana perusyksikkösi päälliköltä.

Hakeutuminen erityistehtäviin

Erityistehtävissä tavoitteena on kouluttaa korkeakoulututkinnon suorittaneita tai opinnoissaan riittävän pitkälle edenneitä tai muuten vaadittavan osaamisen omaavia asevelvollisia, erikoisalaansa tai -osaamistaan vastaaviin sodan ajan tehtäviin. Erityistehtävissä pääset hyödyntämään ja kartuttamaan oman alan osaamistasi ja saat varusmiespalveluksesta hyötyä opintoihin ja työelämään. Erityistehtäviä on tarjolla muun muassa viestinnän, graafisen alan, tekniikan, tietotekniikan, ympäristöalan, teologian, lääketieteen sekä oikeustieteen opiskelijoille ja valmistuneille. Erityisesti lähiaikoina haetaan mm. kuvaajia, graafikoita, toimittajia, IT-tukihenkilöitä ja ohjelmoijia. Uusimpana erityistehtävänä ovat kyber-alan tehtävät. Koulutettavien tarve ja hakeutumishjeet julkaistaan puolustusvoimien verkkosivuilla (varusmies.fi/erityistehtavat), Ruotuväki-lehdessä sekä muita, esimerkiksi ammatillisia kanavia käyttäen. Hakuohjeet ovat puolustusvoimien internet-sivuilla (varusmies.fi/erityistehtavat). Johtajakoulutukseen valitut voivat hakeutua erityistehtäviin vielä aliupseeri- tai reserviupseerikurssin aikana. Haku erityistehtäviin on avoin kaikille varusmiehille. Erityisosaaminen testataan tarvittaessa valintatilaisuudessa tai muussa haastattelussa.

Miehistön erityistehtäviin valitut siirtyvät tehtäviinsä heti peruskoulutuskauden loputtua. Johtajakoulutukseen valitut siirtyvät erityistehtäviin varusmiesjohtajina, johtajakoulutuksen (aliupseeri- tai reserviupseerikurssin) jälkeen.

Lisäksi joukko-osastoissa saattaa olla mahdollisuus päästä joukko-osaston omiin erityistehtäviin tai esimerkiksi varusmiestoimikunnan tehtäviin. Haku paikallisiin tehtäviin on joukko-osastokohtainen.

Erikoisjoukot: Laskuvarjojääkärit

Maavoimien erikoisjoukot koulutetaan Utin jääkärirykmentissä. Erikoisjääkäripataljoonan Laskuvarjojääkärikomppania kouluttaa vapaaehtoisista varusmiehistä maavoimien reservin erikoisjoukkosotilaita - laskuvarjojääkäreitä.

Erikoisjoukkojen sotilaat ovat fyysisesti ja henkisesti kestäviä sotilaita, jotka kykenevät toimimaan pienryhmissä erittäin vaativissa olosuhteissa. Sotilaat ovat harvinta- ja aloitekykyisiä ja kykenevät asettamaan ryhmän edun oman etunsa edelle.

Laskuvarjojääkärikoulutus on henkinen ja fyysinen haaste. Vapaaehtoisina varusmiehinä palvelevat laskuvarjojääkärit saavat peruskoulutuksen erikoisjoukkojen tiedustelu- ja taistelutehtäviin. Koulutuksen erityispiirteitä ovat monipuolinen ase-, ampuma- ja taistelukoulutus, laskuvarjojohppykoulutus sekä yhteistoiminta helikoptereiden kanssa. Laskuvarjojääkärikoulutus on erikoisjoukkosotilain peruskoulutusta. Kaikki laskuvarjojääkärit koulutetaan vähintään aliupseereiksi ja noin 20 % kurssista koulutetaan reservin upseereiksi Utin jääkärirykmentissä järjestettävällä reserviupseerikurssilla. Varusmiespalveluksen suorittaneet henkilöt voivat hakeutua erikoisjääkäreiksi koulutettaviksi vaatimimpiin erikoisjoukkotehtäviin.

Laskuvarjojääkärikoulutukseen otetaan yksi saapumiserä vuodessa. Palvelus alkaa heinäkuussa ja kestää 347 päivää. Kurssille valitaan valintakokeiden perusteella 50–80 koulutukseen soveltuvinta. Esivalinta tapahtuu hakupapereiden perusteella. Esivalinnan läpäisseet kutsutaan kaksipäiväiseen valintakokeeseen, joka järjestetään tammikuussa. Koe sisältää fyysiset ja psykologiset soveltuvuustestit, haastattelut sekä lääkärintarkastuksen. Vapaaehtoisena asepalvelukseen hakeutuvat naiset voivat hakea kurssille. Pääsyaatimukset ovat samat miehille ja naisille.

Laskuvarjojääkäriksi pääsemisen edellytyksenä ovat:

- ▶ **hyvä fyysinen kunto ja terveys**
- ▶ **palveluskelpoisuusluokka A**
- ▶ **näön tarkkuus vähintään 1,0 kummassakin silmässä ilman lasia (silmlasien käyttö on este koulutukseen pääsulle)**
- ▶ **tarkka väriaiesti, normaalit näkökentät**
- ▶ **normaali kuuloaisti**
- ▶ **uimataito vähintään 200 metriä ja**
- ▶ **kohtuullinen hiihtotaito.**

Karsivia tekijöitä ovat vaikeat ihotaudit, lääkehoitoa vaativat allergiat, hoitamattomat hampaat tai hammasproteesit, vuotta tuoreemmat raajojen murtumat tai vaikeat nivelvammat sekä rikosrekisteri tai rangaistukseen johtaneet teot (varkaus, kavallus, rattijuopumus, pahoinpitely yms).

Hakemuksessa on oltava mukana seuraavat asiakirjat:

- ▶ **hakemus erikoisjoukkoihin**
- ▶ **aikaisintaan 1.8. päivätty lääkärintilauslauseke terveydentilasta (tulosta lomake puolustusvoimien verkkosivuilta mukaan siviililääkäriin, muut terveystarkastuslomakkeet eivät käy)**
- ▶ **viimeisen koulutodistuksen jäljennös**
- ▶ **aikaisintaan 1.6. päivätty todistus 12 minuutin juoksu-testin suorittamisesta**
- ▶ **naisille suosittelemme osallistumista aluetoimistojen järjestämiin naisten valintatilaisuuksiin ennen hakeutumista laskuvarjojääkärikoulutukseen (palveluskelpoisuusluokan määrittäminen, yleistietoa varusmiespalveluksesta)**
- ▶ **naisten liitettävä hakupapereihin hakemus naisten vapaaehtoiseen asepalvelukseen**

Hakupaperit lähetetään vasta palveluksen aloittamista edeltävänä vuonna. Hakemuksen liitteineen voi lähettää jo ennen kutsuntoja ottaen huomioon edellä mainitut liitekohtaiset päivämäärät. Valintakokeiden tulos on voimassa ainoastaan seuraavaan saapumiserään saakka. Fyysisten testien suoritusohjeet ja pisterajat, hakeutumiseen vaadittavat lomakkeet sekä muut lisätiedot löytyvät puolustusvoimien internet-sivuilta.

Hakemukset on postitettava viimeistään 6.12. osoitteella:

- ▶ **Utin Jääkäriyrykmentti**
Valintasihteeri
PL 5, 45411 UTTI

Laskuvarjojääkärikurssille voi hakea, vaikka olisi jo aloittanut palveluksen jossain muussa joukko-osastossa. Mikäli palveluksen aloittanut henkilö hyväksytään koulutettavaksi laskuvarjojääkäriksi, palvelus toisessa joukko-osastossa keskeytetään ja henkilö määrätään lomalle kunnes palvelus laskuvarjojääkärikurssilla alkaa. Muualla palveltua aikaa ei kuitenkaan hyvitetä, vaan laskuvarjojääkärikoulutus kestää kaikilla 347 päivää.

- ▶ **Lisätietoja: varusmies.fi**

Sukeltajat

Merivoimien Sukeltajakoulu kouluttaa puolustusvoimien sukeltajat Rannikkoprikaatissa Upinniemiessä. Oppilaat valitaan kurssille vuosittain kaksivaiheisen valintakokeen perusteella. Valintakokeiden ensimmäisessä vaiheessa viikolla 35 (4 pvää) testataan fyysinen suorituskyky ja hakija osallistuu lääkärintarkastukseen. Toisessa vaiheessa viikolla 40, ensimmäisen vaiheen läpäisseet valintakokelaat osallistuvat kattaviin soveltuvuuskokeisiin sekä haastatteluun (2 pvää). Palveluskelpoisuusluokan

on oltava A. Näkövaatimuksena on ilman laseja 1,0 molemmissa silmissä ja väriästin on oltava normaali. Aikaisempaa sukelluskokemusta ei vaadita.

Sukeltajakoulu kouluttaa varusmiehiä taisteluskeltajaksi ja raivaajasukeltajaksi. Koulutus toteutetaan vuorovuosina siten, että parillisina vuosina koulutetaan taisteluskeltajat ja parittomina raivaajasukeltajat. Sukeltajakurssilla kaikki sukeltajaoppilaat saavat vähintään aliupseerikoulutuksen. Sukelluspäiviä varusmiespalveluksen aikana on noin 60, joista saa erillisen korvauksen.

Palveluksen aloittaminen tapahtuu vuosittain tammikuun saapumiserässä. Hakemusten on oltava perillä Sukeltajakoululla viimeistään 31.7. Hakemuksessa on oltava mukana hakulomake erikoisjoukkoihin, (saatavilla netistä ja oman alueen aluetoimistosta), lääkärintlausunto tai kopio lausunnotta (puolustusvoimien lomake: Lääkärintlausunto terveydentilasta) tai T-todistus (omasta terveyskeskuksesta) sekä kopio viimeisestä koulutodistuksesta. Naisten on lisäksi lähetettävä vapaaehtois-hakemus. Lääkärintodistusta sukelluskelpoisuudesta ei tarvitse hankkia.

Voit hakeutua sukeltajakurssille myös jo palveluksen aloitettua. Kysy asiasta tarkemmin Sukeltajakoululta tai omasta perusyksiköstäsi.

Lisätietoja ja hakuohjeita saa Merivoimien Sukeltajakoululta, puh 0299 325 502, aluetoimistoista ja Merivoimien kotisivuilta puolustusvoimat.fi -> *Varusmiehille* -> *erikoisjoukot ja erityistehtävät* -> *sukeltajat*.

- ▶ **Sukeltajakoulu**
PL 5, 02471 UPINNIEMI
sukeltajakoulu.rpr@mil.fi

Erikoisrajajääkärit

Rajavartiolaitoksen erikoisrajajääkärit koulutetaan Raja- ja merivartiokoulun Erikoisrajajääkärikomppaniassa Immolassa, Imatralla. Koulutukseen haetaan motivoituneita, fyysisesti ja henkisesti tasapainoisia ja kestäviä henkilöitä. Vuosittain palvelukseen otetaan yksi saapumiserä heinäkuussa hakemusten ja vuosittain tammihelmikuussa pidettävien valintakokeiden perusteella. Valintakokeet sisältävät fyysiset ja psykologiset soveltuvuustestit sekä lääkärintarkastuksen. Kaikki erikoisrajajääkärit koulutetaan vähintään reservin aliupseereiksi. Saapumiserästä noin 10 erikoisrajajääkäreä koulutetaan reservin upseereiksi Utin jääkäriyksikössä Utissa. Erikoisrajajääkärit koulutetaan toimimaan Rajavartiolaitoksen kriisi- ja sodan ajan vaativimmissa rajaturvallisuus-, tiedustelu- ja iskuosastotehtävissä. Monipuolisen ja haastavan koulutuksen tavoitteena on valmius toimia osana kriisin ajan yksikköä. Toimintaympäristölle on ominaista valtakunnan rajan läheisyys ja sen erityispiirteet.

Pääsyvaatimukset:

- ▶ **hyvä fyysinen kunto ja terveys**
- ▶ **palveluskelpoisuusluokka A**
- ▶ **näön tarkkuus vähintään 0,7 kummassakin silmässä ilman silmälasia, silmälasien käyttö ei ole suotavaa**
- ▶ **normaali väriäisti, normaali näkökentät**
- ▶ **normaali kuuloaisti**
- ▶ **uimataito vähintään 200 metriä**
- ▶ **kohtuullinen hiihtotaito**

Karsivia tekijöitä ovat vaikeat ihotaudit, lääkkeitä vaativat allergiat, muut pitkäaikaiset säännöllistä lääkitystä vaativat sairaudet, hoitamattomat hampaat tai hammasproteesit, tuoreet raajojen murtumat tai vaikeat nivelvammat sekä rikosrekisteri tai rangaistukseen johtaneet teot (varkaus, kavallus, pahoinpitely tms.).

Hakeminen:

- ▶ **hakemus erikoisrajajääkäriksi**
- ▶ **enintään kolme kuukautta vanha lääkärintodistus: PV:n lääkärintlausunto terveydentilasta tai T-todistus (päällimmäinen osa) hyväksytään, nuorison terveyslomake ei käy**
- ▶ **viimeisen koulutodistuksen jäljennös tai ote lukion kurssitodistuksesta, josta ilmenee kaikki lukiossa suoritettut kurssit arvosanoineen**
- ▶ **Lisätietoja, hakulomakkeen ja hakuohjeita saa osoitteesta raja.fi/varusmies, tai Raja- ja merivartiokoululta, puhelin 029 542 9000, sähköposti: erikoisrajajaakariksi@raja.fi tai aluetoimistoista.**

Hakemus liitteineen tulee olla perillä viimeistään 6.12. palveluksen aloittamista edeltävänä vuonna. Hakemuksen lähetään osoitteeseen:

- ▶ **Raja- ja merivartiokoulu**
Erikoisrajajääkärikomppania
Valintasihteerin
Niskapietiläntie 32 D
55910 Imatra

Suomen kansainväliset valmiusjoukot

Suomen kansainvälinen valmiusjoukko (SKVJ) on Maa-voimien erikoisjoukko, joka tähtää korkealaatuisen ja kansainvälisesti yhteensopivan taistelujoukon kouluttamiseen. SKV-joukot koulutetaan ensisijaisesti Suomen sotilaalliseen puolustamiseen, jonka lisäksi joukoissa palvelevat varusmiehet saavat erikoiskoulutuksen sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin 347 päivää kestävästä varusmiespalveluksen loppupuoliskolla pidettävällä kansainvälisellä jaksolla.

Koulutus

Koulutettavat yksiköt ovat kansainvälisesti yhteensopivia ja ne koulutetaan sekä kansallisten koulutusvaatimusten että NATO:n taistelujoukoille asettamien kriteerien perusteella. Tällä varmistetaan koulutuksen korkea laatu ja joukkojen hyvä suorituskyky. SKVJ -koulutuksen suorittaneet varusmiehet ovat kotimaan puolustamisen lisäksi valmiita osallistumaan kansainvälisiin kriisinhallintatehtäviin, joissa vaadittavia taitoja varusmiehet pääsevät harjoittelemaan monikansallisen joukon osana kansainvälisessä harjoituksessa.

SKVJ-koulutuksessa tuotetaan saapumiserittäin eri aselajiyksiköitä, kuten jääkäri-, taistelupioneeri-, huolto-, tuki-, eskunta- ja viesti- sekä kranaatinheitinkomppanioita.

Kansainvälisessä valmiusjoukkokoulutuksessa olevan varusmiehen tunnistaa kultaisesta barettimerkistä, jonka käyttöoikeuden saa palveluksen loppupuolella vaativan barettimerkkikokeen jälkeen. Kaikki SKVJ -koulutukseen hyväksytyt saavat johtajakoulutuksen joko aliupseeri- tai reserviupseerikursseilla.

Valintaperusteet

Suomen kansainvälisiin valmiusjoukkoihin hakevilta edellytetään

- ▶ palveluskelpoisuusluokkaa **A**,
- ▶ vähintään tyydyttävää suomen kielen taitoa,
- ▶ kykyä kestää henkistä painetta
- ▶ hyvää fyysistä kuntoa,
- ▶ vähintään tyydyttävää englannin kielen taitoa (hyvä peruskoulun englanti),
- ▶ vähintään B-luokan ajokorttia (II vaihe suoritettuna palveluksen alkuun mennessä).

Hakijalla ei saa olla

- ▶ rikosrekisteriä,
- ▶ rattijuopumusta tai kolmea muuta rikosilmoitusmerkintää,
- ▶ kroonista ihottumaa tai allergioita,
- ▶ merkkejä psyykkisistä häiriöistä,
- ▶ herkästi oireilevaa laktoosi-intoleranssia
- ▶ keliakiaa
- ▶ tuki- ja liikuntaelinten vaivoja.

Hakijalle on eduksi

- ▶ sopiva siviilikoulutus (esim. kuljettaja, kirvesmies, asentaja tai lääkintä-, pelastus-, sähkö- ja ATK-alan koulutus),
- ▶ muu kielitaito,
- ▶ puhdas liikenne- ja rikosrekisteri
- ▶ C-luokan ajokortti.

Hakeutuminen

Ohjeet hakeutumisesta löytyvät varusmies.fi -kotisivuilta kohdasta *Erikoisjoukot > Suomen kansainväliset valmiusjoukot*. Hakemuksen tulee sisältää:

- ▶ **Hakemus erikoisjoukkoihin (Suomen kansainvälinen valmiusjoukko)**
- ▶ **Viimeisen koulutodistuksen jäljennös**
- ▶ **Alle 12kk vanha lääkärintodistus (PV-n-lomake tai T-lomake)**
- ▶ **Vapaamuotoinen todistus viimeisestä juoksutestin tuloksesta, jonka on allekirjoituksellaan varmentanut toinen henkilö**

Aiempi palveluksen aloittamismääräys ei ole este koulutukseen hakeutumiselle, sillä valituille henkilöille tehdään uusi palveluksen aloittamismääräys, jossa määrätään uusi palveluksen aloittamisajankohta.

Hakemukset tulee olla perillä vuosittain viimeistään 15. tammikuuta osoitteessa:

- ▶ **Porin prikaati**
Hakemus SKVJ-varusmieskoulutukseen
Esikunta / Koulutusosasto
PL 38
27801 SÄKYLÄ

Valintatilaisuus

Porin prikaati suorittaa vuosittain hakemusten perusteella esikarsinnan. Jokaiselle valintakokeeseen hyväksytylle lähetetään kirjallinen kutsu. Kaksi päivää kestävä valintatilaisuus järjestetään maaliskuun huhtikuun aikana Säkylässä. Valintatilaisuuteen kuuluvat seuraavat osa-alueet:

- ▶ **12 minuutin juoksutesti**
- ▶ **Evakuointitesti**
- ▶ **Lihaskuntotesti (etunojapunnerrus, istumaannousu, vauhditon pituushyppy)**
- ▶ **Peruskoe 1**
- ▶ **Peruskoe 2b**
- ▶ **Haastattelu**
- ▶ **Englannin kielen koe (osana haastattelua)**

12 minuutin juoksutestissä on saavutettava vähintään 2500 metrin tulos.

Evakuointitestissä hakijan on saavutettava vähintään 150 metrin tulos kahden minuutin aikana. Evakuoitavana on noin 55 kiloa painava nukke.

Kolmiosaisessa lihaskuntotestissä hakijoiden on saavutettava vähintään tyydyttävä tulos pistearvolla 2,25. Naisilla ja miehillä suoritustekniikat ja pisterajat ovat samat.

Haastattelussa selvitetään hakijan motivaatio ja halu sitoutua valmiusjoukkoihin myös varusmiespalveluksen jälkeen. Englannin kielen koe järjestetään osana haastattelua ja siinä testataan sanaston hallintaa ja kykyä kommunikoida englanniksi.

Kirjallisissa Peruskokeissa selvitetään hakijan älyllistä lahjakkuutta ja luonteenominaisuuksia.

Kaikille valintakokeeseen osallistuneille, myös valitsematta jääneille, ilmoitetaan tuloksista kirjallisesti toukokuun aikana.

Yhteydenotot valintakokeisiin liittyen sähköpostilla osoitteeseen koulutusala.porpr@mil.fi tai puhelimitse numeroihin 0299 441 259 ja 0299 441 262.

Elektronisen sodankäynnin koulutus

NNykyaikaisessa sodankäynnissä elektronisten järjestelmien tiedustelu ja niihin vaikuttaminen ovat korostuneet perinteisiin sodankäyntimenetelmiin verrattuna. Puolustusvoimat tarjoaa sinulle koulutusta radio- ja tutkataajuusalueen elektronisella taistelukentällä maalla, merellä ja ilmassa.

Elektronisen sodankäynnin (ELSO) koulutukseen voi hakeutua kutsuntojen jälkeen ennen varusmiespalveluksen alkua lähettämällä hakulomakkeen Panssariprikaatiin, Elektronisen sodankäynnin keskuksen.

Hakijalta edellytetään:

- ▶ **normaali terveydentila, palveluskelpoisuusluokka A**

Hakijoiden eduksi katsotaan:

- ▶ **ylioppilastutkinto tai ammatillinen perustutkinto**
- ▶ **kielitaito tai kyky ja halu opiskella vieraita kieliä**
- ▶ **tekniset harrastukset (esimerkiksi radioamatööri-toiminta, elektroniikka-ala, tietotekninen ala)**
- ▶ **kyky pitkäjänteiseen ja itsenäiseen toimintaan sekä loogiseen ajatteluun**
- ▶ **nuhteettomuus**

Hakemusten tulee olla perillä Elektronisen sodankäynnin keskuksessa viimeistään 31.1. Hakemusten perusteella osa hakijoista kutsutaan pääsykokeisiin saman vuoden maaliskuussa, ELSO-tehtäviin esivalitut aloittavat palveluksen saman vuoden heinäkuun saapumiseraässä.

Elektronisen sodankäynnin joukkoja koulutetaan:

- ▶ **Elektronisen sodankäynnin keskuksessa, Riihimäellä**

Lopullinen valinta elektronisen sodankäynnin koulutukseen tehdään peruskoulutuskaudella. Valitut varusmiehet palvelevat 347 päivää ja käyvät aliupseerikoulun. Aliupseerikursseilla parhaiten menestyneillä on mahdollisuus päästä reserviupseerikoulutukseen. Koulutus on käytännönläheistä pitäen sisällään ELSO-joukkojen ja järjestelmien johtamista ja operaattorina toimimista. Harjoittelu tapahtuu suurelta osin liikkuvilla järjestelmillä maastossa. Operaattorin tehtävät eivät edellytä eivätkä sisällä kyber- tai tietoverkkosodankäynnin osaamista.

Peruskoulutuskausi (8 viikkoa) ja aliupseerikurssi (14/21 viikkoa) palvelevat Riihimäellä. Mahdollinen reserviupseerikurssi suoritetaan Panssarikoulussa Parolannummella. Erikois- ja joukkokoulutuskausi palvelevat Riihimäellä tai koulutussuuntautumisen mukaisella paikakunnalla.

Palveluksen jälkeen on mahdollista hakeutua alan työtehtäviin Puolustusvoimille tai kriisinhallintaoperaatioon ulkomaille

Hakeminen tapahtuu erillisellä lomakkeella "Hakemus erikoisjoukkoihin" (441-2257). Lomake on saatavilla aluetoimistoista, sekä sivustolta puolustusvoimat.fi -> *Asiointi* -> *Lomakkeet*

Hakemus tulee olla perillä viimeistään 31.1. osoitteessa

- ▶ **Panssariprikaati**
Elektronisen sodankäynnin keskus
PL 5, 11311 RIIHIMÄKI

Kuoreen merkintä: "Hakemus elektronisen sodankäynnin koulutukseen"

Elektronisen sodankäynnin koulutus tarjoaa sinulle mielenkiintoisia ja haastavia tehtäviä huipputeknikan parissa – ota haaste vastaan!

Lentäjät

Lentoreserviupseerikurssi Ilmasotakoulussa avaa tien upseerin uralle hävittäjälentäjäksi Ilmavoimiin, helikopterilentäjäksi Maavoimiin tai lentäjäksi Rajavartiolaitokseen. Kurssi sisältää reserviupseerikoulutuksen, ilmaiteorian opintokokonaisuuden ja noin 40 tunnin lentokoulutuksen Vinka-aikeiskoulutuskoneella.

Kerran vuodessa heinäkuussa alkavalle kurssille valitaan 35-40 oppilasta hakemusten ja valintakeiden perusteella. Peruskoulutuskauden jälkeen alkavaan reserviupseerikurssiin sisältyy eriytyvinä opintoina lentoteoriaa yhteensä noin 180 tuntia. Kurssiin sisältyy myös pelastautumiskoulutus Utin jääkäriyrykmentissä, jossa mm. hypätään laskuvarjolla.

Lentopalvelus alkaa tammi-helmikuun vaihteessa. Lentokoulutuksen tavoitteena on selvittää oppilaiden edellytykset hävittäjä- ja helikopterilentäjäksi. Kurssin suorittaneilla on mahdollisuus hakea Kadettikoulun ohjaajaopintosuunnalle.

Hakuaika päättyy palveluksen aloittamista edeltävänä vuonna 1.12. Valintatestit järjestetään kevään aikana. Mahdollisesti jo alkanut asepalvelus ei saa olla loppuun suoritettu ennen Lentoreserviupseerikurssin alkamista.

Esivalinta kurssille tapahtuu hakupapereiden perusteella. Valitut kutsutaan kevään aikana psykofysiologisiin kokeisiin lähimpien varuskuntien terveysasemille. Lopulliset valintatulokset ilmoitetaan hakijoille noin kuukautta ennen varusmiespalveluksen alkua.

Pääsyaatimukset:

- ▶ **alle 23 vuoden ikä kurssin alkamisvuonna**
- ▶ **vähintään lukion oppimäärä tai 3-vuotinen ammatillinen tutkinto (myös viimeisellä luokalla opiskeleva voi hakeutua)**
- ▶ **terveydentila: palveluskelpoisuusluokka A**
- ▶ **näkövaatimus: vähintään 0.5 molemmilla silmillä ilman laseja ja lasien kanssa vähintään 1.0 (Landoltin C-taulu, 5 metrin etäisyys). Silmän taittovirhe enintään +2.5 - -1.5 diopteria**
- ▶ **normaali värinäkö**
- ▶ **hyvä fyysinen kunto ja normaali verenpaine**
- ▶ **lievät allergiat eivät estä hakemista**

Kurssille haetaan täyttämällä Hakemus Lentoreserviupseerikurssille -lomake, joka löytyy Puolustusvoimien verkkosivuilta: puolustusvoimat.fi -> asiointi -> lomakkeet tai aluetoimistoista.

Hakemukseen liitetään:

- ▶ **jäljennös lukion tai ammattiopiston todistuksesta tai kesken olevien opintojen kurssisuoritustodistus**
- ▶ **tarvittaessa terveydentilaa koskevat selvitykset**

Hakemukset lähetetään osoitteella:

- ▶ **Ilmasotakoulu**
Koulutuskeskus / Valintasihteeri
PL 7, 41161 Tikkakoski

Lisätietoja:

- ▶ **Ilmasotakoulun valintasihteerit, puh. 0299 253 121 (tai 0299 257 114). sähköposti: ilmasotakoulu@mil.fi. ilmavoimat.fi/ilmasotakoulu**

Hävittäjä- tai helikopteri-apumekaanikot

Aliupseerikurssin lentoteknisellä linjalla Ilmasotakoulussa oppilaat koulutetaan hävittäjien tai helikopterien huolto- tehtäviin eli apumekaanikoiksi. Apumekaanikot osallistuvat hävittäjien tai helikoptereiden aitoihin huoltotehtäviin taistelutukikohdassa. Hyvin suoritetun varusmiespalveluksen jälkeen voi hakea lentoteknisen alan avoimena olevia aliupseerin virkoja tai hakeutua Kadettikoulun lentotekniselle opintosuunnalle ja upseerin uralle.

Peruskoulutuskauden jälkeen alkavalla aliupseerikurssilla opiskellaan sekä lentokonetekniikkaa että johtajataitoja.

Aliupseerikurssin jälkeen koulutus jatkuu hävittäjä-, helikopteri-, kuljetuskone- tai lennokkiapumekaanikona Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen lentoyksiköissä (Ilmasotakoulu, Satakunnan lennosto, Karjalan lennosto, Lapin lennosto, Utin jääkäriyrykmentti, Porin prikaatin Satakunnan tykistörykmentti, Vartiolentue).

Osa aliupseerikurssin lentoteknisen linjan oppilaita pääsee Ilmavoimien reserviupseerikoulutukseen.

Aliupseerikurssin lentotekninen linja järjestetään kaksi kertaa vuodessa. Hakuaika tammikuun saapumiserään päättyy 1.9. ja heinäkuun saapumiserään 1.3. Kumpaankin saapumiserään valitaan noin 65 oppilasta.

Pääsykokeisiin hyväksytyt hakijat kutsutaan päivän kestäviin valintatesteihin (kykytestit, psykologiset testit ja fyysisen kunnan testi). Valintatestit järjestetään loka- ja huhtikuussa. Lopulliset valintatulokset ilmoitetaan noin kuukautta ennen palveluksen aloittamispäivää.

Pääsyaatimukset:

- ▶ **vähintään 3-vuotinen ammatillinen tutkinto tai lukion oppimäärä (myös viimeisellä luokalla opiskeleva voi hakeutua)**
- ▶ **terveydentila: palveluskelpoisuusluokka A**
- ▶ **näkövaatimus vähintään 1,0 ilman laseja tai lasien kanssa, jolloin korjaavan lasin vahvuus enintään ±5 diopteria (Landoltin C-taulu, 5 metrin etäisyys)**
- ▶ **normaali värinäkö**
- ▶ **hyvä fyysinen kunto**
- ▶ **lievät allergiat eivät estä hakemista**

Kurssille haetaan täyttämällä Hakemus erikoisjoukkoihin -lomake, joka löytyy Puolustusvoimien verkkosivuilta: puolustusvoimat.fi -> asiointi -> lomakkeet tai aluetoimistoista.

Hakemukseen liitetään:

- ▶ **jäljennös lukion tai ammatillisen oppilaitoksen päättötodistuksesta tai kesken olevien opintojen kurssisuoritustodistus**
- ▶ **Ilmasotakoulun erikoisjoukkohaun terveyskyselylomake, joka löytyy Puolustusvoimien verkkosivuilta (puolustusvoimat.fi -> asiointi -> lomakkeet).**

Hakemukset lähetetään osoitteella:

- ▶ **Ilmasotakoulu**
Koulutuspataljoona / Valintasihteeri
PL 7, 41161 Tikkakoski

Lisätietoja:

- ▶ **Ilmasotakoulun valintasihteerit, puh. 0299 253 121 (tai 0299 257 114) sähköposti: ilmasotakoulu@mil.fi. ilmavoimat.fi/ilmasotakoulu**

Ilmatilanteen valvojat ja taistelunjohtajat

Aliupseerikurssin johtokeskuslinjalla Ilmasotakoulussa oppilaat koulutetaan tilannevalvonta- ja taistelunjohtaliupseereiksi.

Peruskoulutuskauden jälkeen koulutus jatkuu aliupseerikurssilla, jossa opiskellaan tutkavalvontaa ja ilmapuolustuksen viestijärjestelmien käyttöä sekä johtajataitoja.

Aliupseerikurssin jälkeen koulutus jatkuu tilannevalvojina tai taistelunjohtajina Ilmavoimien pääjohtokeskuksissa, joissa koulutettavat osallistuvat reaaliaikaisen ilmatilannekuvan muodostamiseen tai hävittäjien johtamiseen ilmassa. Aliupseerikurssin suorittaneista osa siirtyy Lapin ja Karjalan lennostoihin pääjohtokeskusten valvontakeskuksiin tilannevalvojen apulaisiksi ja osa jää Ilmasotakouluun aliupseerikurssin kouluttajiksi.

Hyvin suoritetun varusmiespalveluksen jälkeen voi hakea johtokeskusalan avoimna olevia aliupseerin virkoja tai hakeutua Kadettikoulun johtamisjärjestelmäopintosuunnalle ja upseerin uralle.

Aliupseerikurssin johtokeskuslinja järjestetään kaksi kertaa vuodessa. Haku aika tammikuun saapumiserään päättyy 1.9. ja heinäkuun saapumiserään 1.3. Kumpaankin saapumiserään valitaan noin 15 oppilasta.

Pääsykokeisiin hyväksytyt hakijat kutsutaan päivän kestäviin valintatesteihin (kykytestit, psykologiset testit ja fyysisen kunnon testi). Valintatestit järjestetään loka- ja huhtikuussa. Lopulliset valintatulokset ilmoitetaan noin kuukautta ennen palveluksen aloittamispäivää.

Pääsyvaatimukset:

- ▶ vähintään 3-vuotinen ammatillinen tutkinto tai lukion oppimäärä (myös viimeisellä luokalla opiskeleva voi hakeutua)
- ▶ terveydentila: palveluskelpoisuusluokka A
- ▶ näkövaatimus vähintään 1,0 ilman laseja tai lasien kanssa, jolloin korjaavan lasin vahvuus enintään ±5 diopteria (Landoltin C-taulu, 5 metrin etäisyys)
- ▶ normaali värinäkö
- ▶ hyvä fyysinen kunto
- ▶ lievät allergiat eivät estä hakemista

Kurssille haetaan täyttämällä Hakemus erikoisjoukkoihin -lomake, joka löytyy Puolustusvoimien verkkosivuilta: puolustusvoimat.fi -> *asiointi* -> *lomakkeet* tai aluetoimistoista.

Hakemukseen liitetään:

- ▶ jäljennös lukion tai ammatillisen oppilaitoksen päättötodistuksesta tai kesken olevien opintojen kurssisuoritustodistus
- ▶ Ilmasotakoulun erikoisjoukkohauun terveyskyselylomake, joka löytyy Puolustusvoimien verkkosivuilta (puolustusvoimat.fi -> *asiointi* -> *lomakkeet*).

Hakemukset lähetetään osoitteella:

- ▶ **Ilmasotakoulu**
Koulutuspataljoona / Valintasihteeri
PL 7, 41161 Tikkakoski

Lisätietoja:

- ▶ **Ilmasotakoulun valintasihteerit, puh. 0299 257 114 (tai 0299 253 121) sähköposti: ilmasotakoulu@mil.fi. ilmavoimat.fi/ilmasotakoulu**

Sotilaskuljettajat

Sotilaskuljettajakurssilla Ilmasotakoulussa oppilaat koulutetaan monipuolisiin kuljetustehtäviin. Kaikki kuljettajat saavat yhdistelmäajokoulutuksen. Sotilaskuljettajakurssin jälkeen palvelus jatkuu Ilmavoimien joukko-osastoissa (Ilmasotakoulu, Satakunnan lennosto, Karjalan lennosto, Lapin lennosto) tai Utin jääkäriyrykmentissä.

Peruskoulutuskauden jälkeen sotilaskuljettajat saavat yhdistelmäkoulutuksen ja perusteet itsenäisiin ajotehtäviin. Koulutettavat saavat ajokorttikoulutuksen lisäksi perustason ammattipätevyyskoulutuksen. Se antaa mahdollisuuden saada BECE-luokan ajokortin alle 21-vuotiaana sekä edellytykset toimia kuljettajan ammatissa.

Kurssilla opetetaan mm. ennakoivaa ja taloudellista ajamista, kuormaamista ja työturvatietao. Suuri osa kuljettajista saa lisäksi valmiuden toimia lentokentällä polttoaine-, puhdistus-, laitehuolto- ja muissa kuljetustehtävissä.

Joukko-osastoissa koulutukseen kuuluu perehtymistä trukki- ja moottoriyökoneisiin, terminaali-toimintoihin, erityiskuljetusmuotoihin, maastoajoon ja ajoneuvon auttamiseen vaikeissa olosuhteissa. Lisäksi ajetaan ammattipätevyyskoulutuksen koulutusajaja 20 tuntia.

Kuljettajakoulutuksen käyneet saavat ADR-ajoluvan vaarallisten aineiden kuljettamiseen, Työturva ja tieturva 1-koulutukset, trukkikoulutuksen ja digipiirturikortin. Osa koulutettavista saa lisäksi moottoriyökonekoulutuksen.

Perustason ammattipätevyyskoulutuksen jälkeen saa monipuolisen jatkokoulutuksen kuljetusalalle, kokemusta erikoisajoneuvoista ja mahdollisuuden suorittaa ylämainitut kurssit, mikäli jokin niistä puuttuu. Lisäksi on mahdollisuus suorittaa ammattikuljettajadirektiivin mukainen jatkokoulutus.

Sotilaskuljettajakurssi järjestetään kaksi kertaa vuodessa. Hakuaika tammikuun saapumiserään päättyy 1.9. ja heinäkuun saapumiserään 1.3. Kumpaankin saapu-

miserään valitaan noin 60 oppilasta. Valintahaastattelut järjestetään loka- ja huhtikuussa.

Pääsyvaatimukset:

- ▶ vähintään peruskoulu
- ▶ voimassa oleva vähintään B-luokan ajokortti ja syventävä vaihe suoritettuna
- ▶ terveydentila: CE-luokan ajokortin vaatimusten mukainen (Ajokorttilaki 18§, ajokortin terveysvaatimukset ryhmässä 2 (386/2011))
- ▶ ei vakavia liikennerikkomuksia viimeisen kahden vuoden aikana
- ▶ ei allergiaa, joka estää polttoaineen käsittelyn

Kurssille haetaan täyttämällä Hakemus erikoisjoukkoihin -lomake, joka löytyy Puolustusvoimien verkkosivuilta: puolustusvoimat.fi -> *asiointi* -> *lomakkeet* tai alue-toimistoista.

Hakemukseen liitetään:

- ▶ jäljennös lukion tai ammatillisen oppilaitoksen päättö-todistuksesta tai kesken olevien opintojen kurssisuoritus-todistus
- ▶ Ilmasotakoulun erikoisjoukkohaun terveyskyselylomake, joka löytyy Puolustusvoimien verkkosivuilta (puolustusvoimat.fi -> *asiointi* -> *lomakkeet*).

Hakemus lähetetään osoitteeseen:

- ▶ Ilmasotakoulu
Koulutuspatallijona / Valintasihteeri
PL 7, 41161 Tikkakoski

Lisätietoja:

- ▶ Ilmasotakoulun valintasihteerit, puh. 0299 257 114 (tai 0299 253 121) sähköposti: ilmasotakoulu@mil.fi, ilmavoimat.fi/ilmasotakoulu

Varusmiessoittajat

Passariprikaatiin kuuluvassa Puolustusvoimien varusmiessoittokunnassa Parolannummella koulutetaan vuosittain noin 100 varusmiestä ja vapaaehtoista asepalvelusta suorittavaa naista.

Pääsääntöinen palvelusaika Puolustusvoimien varusmiessoittokunnassa on 347 päivää sisältäen aliupseerikoulutuksen sotilasmusiikkilinjalla, josta on mahdollisuus pyrkiä reserviupseerikurssille. Palveluksen suorittaminen 255 päivässä on myös mahdollista.

Varusmiessoittajaksi voivat hakea puhallin- ja lyömäsoittajat, laulajat, basistit, kitaristit, kosketinsoittajat, jousisoittajat, ääni- ja valoteknikot, media- ja viestintäalan osaajat sekä muut soittävät taiteilijat. Hakijat kutsutaan musikaalisuus- ja soveltuvuuspainotteisiin valintakokeisiin, jotka järjestetään vuosittain huhtikuussa Puolustusvoimien varusmiessoittokunnassa Parolassa.

Muodollisia pääsyyvaatimuksia ei ole. Käytännön soittotaito ja osaaminen ratkaisevat. Pyrkijöiltä edellytetään soittotaidon lisäksi ryhdikästä käytöstä ja oikeaa asennetta varusmiessoittajan tehtävään. Varusmiessoittokunnan lisäksi muutamilla on mahdollisuus suorittaa palvelus varusmiessoittajana muissa sotilassoittokunnissa. Sotilassoittokuntia on Suomessa 6.

Palvelus alkaa tammikuussa kahdeksan viikon mittaisella, kaikille varusmiehille yhtenäisellä peruskoulutuskaudella. Erikoiskoulutuskaudella muodostetaan kuviomarssikokoonpano, sinfoninen puhallinorkesteri sekä jousiorkesteri, viihdeorkesteri, showband, tekniikkatiimi (valo, ääni ja kuva) sekä media- ja viestintätiimi. Puolustusvoimien varusmiessoittokunta esiintyy vuosittain ulkomailla kansainvälisissä tannoitapahtumissa.

Varusmiessoittokuntaan valituista bändi- ja jousisoittajista sekä ääni- ja mediahenkilöistä muodostetaan noin 20 henkilön kiväärिताitoryhmä, jonka jäseniltä vaaditaan hyvää rytmittäjää, sopusuhtaista ruumiinrakennetta, sekä

hyvää asennetta sotilaskoulutukseen ja pitkäjänteisyyttä vaativaan koulutukseen. Ryhmä esiintyy osana kuviomarssohjelmaa ja omana osastonaan.

Sotilassoittajan ammatista kiinnostuneet johtajakoulutetut varusmiessoittajat voivat palveluksen jälkeen hakea avoimna olevia sotilassoittajan virkoja sotilassoittokunnista. Johtajakoulutettujen on mahdollista pyrkiä myös sotilaskapellimestarin koulutusohjelmaan Sibelius-Akatemiaan.

Sotilassoittokunnat ovat:

- ▶ **Kaartin Soittokunta, Helsinki,**
- ▶ **Rakuunasoittokunta, Lappeenranta,**
- ▶ **Laivaston soittokunta, Turku,**
- ▶ **Ilmavoimien soittokunta (big band), Jyväskylä (Tikkakoski),**
- ▶ **Lapin sotilassoittokunta, Rovaniemi,**
- ▶ **Puolustusvoimien varusmiessoittokunta, Hattula (Parola).**

Hakeminen tapahtuu ensisijaisesti sähköisellä hakemuksella. Sähköisen hakemuksen voi täyttää osoitteessa varusmiessoittokunta.fi -> *Puolustusvoimien varusmiessoittokunta* -> *Palvelus Varusmiessoittokunnassa*.

Hakemukset Varusmiessoittokuntaan on oltava perillä viimeistään 31.12. Poikkeustapauksessa hyväksytään myös paperiset hakemukset osoitteeseen:

- ▶ **Panssariprikaati**
- ▶ **Puolustusvoimien varusmiessoittokunta / Hakemus / Jere Paldanius, PL 5, 13701 Parolannummi**

Hakuohjeet ja -lomakkeet sotilassoittajaksi saa oman alueen aluetoimistosta tai puolustusvoimien kotisivuilta osoitteesta puolustusvoimat.fi. Polku hakemukseen: *Aineistot / varusmiehille / hakemukset ja lomakkeet / hakemus erikoisjoukkoihin*.

Varusmiespalveluksen ja naisten vapaaehtoisen asepalveluksen suorittaminen Urheilukoulussa:

<i>Palveluksen aloittaminen</i>	<i>Kotiutuminen 165 pv</i>	<i>Kotiutuminen 347 pv</i>
III/17 10.4.2017	21.9.2017	22.3.2018
IV/17 16.10.2017	29.3.2018	27.9.2018
III/18 16.4.2018	27.9.2018	28.3.2019
IV/18 15.10.2018	28.3.2019	26.9.2019

Urheilijat

Puolustusvoimien Urheilukoulu on nuorten huippu-urheilijoiden ja sotilasurheilijoiden valtakunnallinen valmennuskeskus, joka palvelee ammattiurheilijoita, Puolustusvoimien edustusvalmennusryhmiä sekä toimii ikäluokkansa parhaiden urheilijoiden varusmiespalveluspaikkana.

Puolustusvoimien Urheilukoulu toimii Kaartin jääkäri-rykmentissä Helsingissä. Kaartin jääkäri-rykmentissä palvelevat kaikki lajit pl talvilajeista ampumahiihto, hiihtosuunnistus, lumilautailu, maastohiihto, mäkihyppy ja yhdistetyn hiihto, joiden urheilijat palvelevat Kainuun prikaatissa Kajaanissa. Pääsykokeet järjestetään kaikkien lajien osalta Helsingissä Kaartin jääkäri-rykmentissä.

Sotilaskoulutus

Sotilaskoulutuksen tavoitteena on kouluttaa tiedusteluryhmiä poikkeusolojen tarpeisiin. Tiedusteluryhmien kokoonpanoihin koulutetaan reserviupseereita ryhmien johtajiksi sekä tiedustelutulenjohtajiksi ja aliupseereita muihin ryhmän tehtäviin. Tiedustelu-aliupseerien tehtäviä ovat mm. radistin, tulenjohtaliupseerin, tarkka-ampujan ja taistelupelastajan tehtävät. Miehistökoulutukseen valitut koulutetaan tiedustelumiehiksi tai tiedustelukomppanian huolto- ja komento-osien eri tehtäviin.

Palvelusaika Urheilukoulussa on 347 tai 165 päivää. Sekä reserviupseeri- että aliupseerikurssi toteutetaan Urheilukoulussa. Johtajakoulutus on osa urheilijan polkua, sen kautta urheilija vahvistaa ja oppii taitoja ryhmätyöskentelystä, organisoinnista ja johtamisesta. Kurssien koulutus on integroitu urheiluvallennuksen kanssa siten, että harjoittelu ja kilpaileminen eivät keskeydy.

Urheiluvallennus

Urheilukoulun valmennuksen tavoitteena on kasvattaa ja kehittää urheilijaa kokonaisvaltaisesti totuttaen ammattimaiseen harjoitteluun mahdollistaen kehittymisen kansainväliselle huipulle. Ammattimainen harjoittelu mahdollistaa varusmiesten fyysisten ja psyykkisten ominaisuuksien ja tuloskunnon kehittyminen sekä henkisen kasvun varusmiespalveluksen aikana. Urheilukoulussa palvelevan urheilijan valmennus toteutetaan saapumiserittäin lajiryhmäkohtaisten koulutus suunnitelmien ja henkilökohtaisten valmennussuunnitelmien mukaisesti. Urheilijan käytössä on Urheilukoulussa täyden palvelun valmennuskeskus, joka sisältää monipuoliset testauspalvelut sekä fysioterapiapalvelut lihastasapaino- ja lajio-minaisuuskartoituksineen.

Valmennussuunnitelmiin sisällytetään johdettuja harjoituksia viikoittain. Urheilukoulu järjestää yhdeksän johdettua valmennusleiriä 347 päivää palveleville varusmiehille. Vuosisuunnitelmassa on varattu yli 1000 tuntia aikaa urheiluvallennukseen. Urheilijoilla on käytettävissään valmennus- ja kilpailutoimintaan 45 - 90 urheilukomennusvuorokautta palvelusajasta ja urheilijan taosta riippuen.

Hakeutuminen

Urheilukoulun hakulomakkeita saa netistä (puolustusvoimat.fi/asiointi/lomakkeet), kutsuntatilaisuudessa sekä aluetoimistoista (varusmies.fi, [facebook.com/aluetoimistot](https://www.facebook.com/aluetoimistot)).

Urheilukouluun hakijoiden tulee edustaa kansallista nuorten tai yleisen sarjan huippua. Urheilulajin tulee olla olympialaisten tai MM-kilpailujen ohjelmassa. Valinnat suoritetaan eri lajien asiantuntijalausuntojen sekä psykologisten ja fyysisten testien tulosten perusteella.

Huhtikuun saapumiserään hakevien talvilajien urheilijoiden, joiden kansallinen kilpailutoiminta ajoittuu syksystä kevääseen (mm. hiihtolajit, kamppailulajit, jääkiekko, salibandy, kori- ja lentopallo) on jätettävä hakemuksensa aiottuna palveluksen aloittamisvuonna viimeistään 1.1. mennessä.

Lokakuun saapumiserään hakevien kesälajien urheilijoiden, joiden kansallinen kilpailutoiminta ajoittuu kevästä syksyyn (mm. suunnistus, ammunta, jalkapallo, golf, moottoriurheilu, yleisurheilu ja vesiurheilulajit) on jätettävä hakemuksensa aiottuna palveluksen aloittamisvuonna viimeistään 1.6. mennessä. Tähän hakuun osallistuvat myös Kainuun prikaatiin hakeutuvat lumilajien urheilijat (ampumahiihto, hiihtosuunnistus, lumilautailu, maastohiihto, mäkihyppy ja yhdistetyn hiihto), joilla palvelus alkaa III/18 erässä 16.4.2018.

Hakemukset lähetetään osoitteella:

- ▶ **Puolustusvoimien Urheilukoulu**
Kaartin jääkäri-rykmentti
PL 6, 00861 HELSINKI

Hierojan ammattitutkintoon valmistavan koulutuksen käyneet urheiluhierojat voivat myös hakea Urheilukouluun 347 päivän palvelukseen.

(Hakeuduttaessa Urheilukouluun suorittamaan naisten vapaaehtoista asepalvelusta, on hakulomake toimittava aluetoimiston kautta.)

Erityistehtävät

Poikkeuksen hakumenettelyyn tekee kirkollinen ala ja lääkintäala, joiden tehtäviin varusmiehet määrätään peruskoulutuskauden jälkeen, siviilikoulutuksen perusteella. Lisäksi oikeudellisen alan erityistehtäviin voi hakea vain reserviupseerikoulutukseen valitut. Alla on esitetty lääkintäalan, oikeudellisen alan ja kirkollisen alan erityistehtäviä. Muut haettavat erityistehtävät tehtävät, kuten viestintä- ja media-ala (mm. graafikot, toimittajat, kuvaajat, viestintävarusmiehet), IT-ala (ml. kyber-tehtävät), mediaseuraajat, ohjelmoijat ja projektiassistentit, esitellään saapumiseräkohtaisesti internet-sivulla erityistehtävät.puolustusvoimat.fi sekä Puolustusvoimien verkkosivulla. Alla on näistä esitetty muutama tehtäväesimerkki.

Lääkärit, hammaslääkärit, eläinlääkärit ja proviisorit

Lääkärit, hammaslääkärit, eläinlääkärit ja proviisorit sekä näiden alojen opiskelijat sijoitetaan kutsunnoissa maa-, meri-, tai ilmavoimien joukko-osastoihin. Peruskoulutuskauden jälkeen heidät komennetaan varusmieslääkärikurssille Logistikkakouluun Riihimäellä. Varusmieslääkärikurssin aikana valitaan upseerioppilaat lääkintäreserviupseerikurssille.

Reserviupseerikurssin koulutuksen päämääränä on tuottaa sodan ajan perus- ja joukkoyksikön lääkintähuollon suunnitteluun ja johtamiseen kykeneviä lääkintäupseereita, jotka hallitsevat sotavammojen erityispiirteet sekä osaavat perustiedot puolustusvoimien lääkintähuollosta. Joukkokoulutuskaudella upseerikokelaat saavat täydentävää koulutusta kenttä- ja katastrofilääkinnästä sekä toimivat alansa ammatillisissa tehtävissä terveysasemilla ja harjoituksissa.

Ne, joita ei valita reserviupseerikurssille, jatkavat palvelustaan varusmieslääkärikurssin jälkeen terveysasemilla ammatillisissa tehtävissä sekä saavat lisäksi lääkintähuollon täydennyskoulutusta.

Oikeudellinen ala

Erikoisalojen reserviupseerikoulutukseen oikeudelliselle alalle hakeudutaan viipymättä sen jälkeen, kun henkilö on tullut valituksi koulutettavaksi reservin upseeriksi. Hakemuslomakkeita saa oman yksikön vääpeliiltä. Erikoisalojen upseerikoulutukseen oikeudelliselle alalle (lakimieskokelaaksi) voidaan hyväksyä ylemmän oikeustieteellisen tutkinnon suorittanut henkilö tai tätä tutkintoa suorittava oikeustieteen ylioppilas, joka on suorittanut rikos- ja prosessioikeuden aineopinnot. Valintaprosessissa huomioidaan myös se, onko puolustusvoimilla sijoituksellisia tarpeita lakimieskokelaan koulutuksen läpikäyneille. Koulutukseen hyväksytyt lakimieskokelaat koulutetaan sijoitettaviksi eriasteisten joukkojen ja esikuntien sodan ajan oikeudellisiin tehtäviin, kuten sodan ajan prikaatin oikeusupseeriksi.

Pääesikunta määrää koulutukseen hyväksytyt lakimieskokelaan koulutettavaksi puolustushaarassa. Va-linnan tekee puolustusvoimien assessori. Koulutus toteutetaan puolustushaaran esikunnan johdolla ja sen

laatiman koulutusohjelman mukaisesti joukko-osastossa. Lakimieskokelaan koulutusohjelma toteutetaan reserviupseerikurssin päättymisen jälkeen, mitä ennen varusmies suorittaa varusmiespalvelustansa normaalin palvelusjärjestyksen mukaisesti.

Koulutusohjelman käytännön toteuttamisesta vastaa puolustushaaran esikuntaan sijoitettu sotilaslakimies yhdessä kunkin joukko-osaston oikeusupseerin kanssa.

Koulutusohjelma sisältää päätoimista työskentelyä yhden tai useamman joukko-osaston virkamiehen, kuten oikeusupseerin, huoltopäällikön ja henkilöstöpäällikön ohjauksessa sekä tutustumisjakson puolustushaaran esikunnan oikeudelliseen toimintaan.

Varusmiespappi ja -diakoni

Varusmiespappien ja -diakonien koulutuksen päämääränä on, että varusmies omaa valmiudet toimia kirkollisen työn tehtävissä sekä rauhan aikana että poikkeusoloissa. Palvelusaika on miehistöllä 255 päivää ja johtajaksi koulutettavilla 347 päivää. Koulutus toteutetaan kaksiosaisella varusmiespappi- ja varusmiesdiakonikurssilla (VPDK I ja VPDK II).

VPDK I pidetään peruskoulutuskauden lopussa ja kurssi käsittelee pääasiassa rauhan ajan kirkollista työtä. Kenttäpiispa valitsee kurssille luterilaisia ja ortodoksisia yliopistossa teologisen tutkinnon suorittaneita ja teologian ylioppilaita. Kurssille voidaan ottaa myös sionomeja ja yhteisöpedagogeja sekä näihin tutkintoihin opiskelevia. Heidän tutkintoonsa tulee kuitenkin sisältyä kirkollinen kelpoisuus.

VPDK I:n jälkeen varusmies komennetaan kirkollisen työn harjoitteluun, ellei häntä ole valittu johtajakoulutukseen.

Kenttäpiispa valitsee Maavoimien esikunnan esityksestä maavoimien reservinupseerikurssille VPDK I:n käyneitä ja AUK I:n hyvin suorittaneita varusmiehiä.

VPDK II pidetään johtajakaudella ja kurssi antaa valmiuksia toimia poikkeusoloissa sotilaspappina tai -diakonina. Varusmiespappi ja -diakoni suorittavat kirkollisen työn harjoittelun kenttäpiispan määräämissä joukko-osastoissa (vast). Varusmiespappi/diakoni laatii harjoittelukautensa lopulla kertomuksen ja tilaston omasta työstään.

Tehtäväesimerkkejä:

Pääesikunta

Pääesikunnan viestintäosastolla työskentelevä WWW-ylläpito tukee Puolustusvoimien verkkoviestinnän päätoimitusta muun muassa päivittämällä Puolustusvoimien verkkosivuja. WWW-ylläpidossa on tarjolla monipuolisia tehtäviä eri alojen osaajille. Puolustusvoimien verkkosivustoa muokkaamassa on graafikoita, verkko-toimittajia ja teknisiä ylläpitäjiä.

Pääesikunnan viestintäosaston tuottama Ruotuväki-lehti on 22 kertaa vuodessa ilmestyvä Puolustusvoimien oma uutislehti. Palvelus Ruotuväessä avaa nykyaikaisen lehtityön maailman toimittajille, valokuvaajille, graafi-

koille ja levikkishteereille. Ruotuväki-lehti tarjoaa varusmiehille mahdollisuuden opiskella tai pitää yllä lehtityössä tarvittavaa ammattitaitoa.

Maanpuolustuskorkeakoulu

Maanpuolustuskorkeakoulun valokuvaajat, graafikot ja kuvankäsittelijät tuottavat sähköistä ja painettua materiaalia kutsukorteista opetusmateriaaleihin sekä haastaviin suunnittelutöihin. Tekniset tukihenkilöt toimivat kasarmiolosuhteissa ja maastossa. Kuvarikistossa graafisia taitoja edellyttävät työt painottuvat negatiivien käsittelyyn ja historian tallentamiseen. Tehtävänkuvat voivat vaihdella henkilön osaamisen ja koulutuksen mukaan

Muut joukko-osastot

Puolustusvoimien joukko-osastot tuottavat itse osan julkaistavasta materiaalista. Joukko-osastoissa viestintäalan varusmiehet palvelevat esimerkiksi graafikon, multimediaosaajan ja www-ylläpitäjän tehtävissä. Tarkempia tietoja tarjolla olevista tehtävistä ja menettelyohjeita hakeutumisesta saa joukko-osastoista, sillä varusmiesten toimenkuvat ja joukko-osastokohtainen hakumenettely vaihtelevat.

Esimerkiksi Kaartin Jääkäriyrykmentissä Helsingissä voit palvella Combat Camera -kuvaajana, jolloin kuvaat maalla, merellä ja ilmassa taisteluvarustuksessa video- ja still-kuvaa. Combat Camera kuvaajat suunnittelevat ja editoivat tuotantoa, joka on katseltavissa Puolustusvoimien YouTube-kanavalla Defence Forces Finland.

Tässä siis vain osa erityistehtävistä!

Lisää tietoa erityistehtävistä löydät osoitteesta varusmies.fi/erityistehtavat

Yhteystietoja:

VARUSMIESKOULUTUKSESTA SAAT TIETOA MYÖS SEURAAVILTA JOUKKO-OSASTOILTA

Joukko-osastojen kotisivut löytyvät puolustusvoimien verkkopalvelusta puolustusvoimat.fi

MAAVOIMAT

Jääkäriprikaati	JPR	Sodankylä ja Rovaniemi.....	0299 800
Kaartin jääkäriyrykmentti	KAARTJR	Helsinki	0299 800
Kainuun prikaati	KAIPR	Kajaani	0299 800
Karjalan prikaati.....	KARPR	Vekaranjärvi	0299 800
Maasotakoulu	MAASK	Hamina.....	0299 800
Panssariprikaati.....	PSPR	Parolannummi ja Riihimäki	0299 800
Porin prikaati	PORPR	Säkylä ja Niinisalo	0299 800
Utin jääkäriyrykmentti.....	UTJR	Utti	0299 800

MERIVOIMAT

Rannikkolaivasto	RLAIV	Turku, Pansio	0299 800
Rannikkoprikaati	RPR	Kirkkonummi, Upinniemi	0299 800
Uudenmaan prikaati.....	UUDPR	Tammisaari, Dragsvik	0299 800
Merisotakoulu.....	MERISK	Suomenlinna, Helsinki	0299 800

ILMAVOIMAT

Lapin lennosto	LAPLSTO	Rovaniemi.....	0299 800
Satakunnan lennosto.....	SATLSTO	Tampere, Pirkkala	0299 800
Karjalan lennosto	KARLSTO	Kuopio, Rissala	0299 800
Ilmasotakoulu	ILMASK	Tikkakoski.....	0299 800

RAJAVARTIOLAITOS (varusmiehiä kouluttavat hallintoyksiköt) raja.fi

Lapin rajavartiosto.....	LR	Ivalo	029 542 5000
Pohjois-Karjalan rajavartiosto	P-KR	Onttola	029 542 3000
Raja- ja merivartiokoulu.....	RMVK	Imatra	029 542 9000

ALUETOIMISTOT .....

(suluissa käyntiosoite)

Etelä-Savon aluetoimisto PL 57, 50101 MIKKELI	(Tyrjäntie 9, Karkialampi)	0299 436 190
Hämeen aluetoimisto PL 175, 15111 LAHTI	(Kirkkokatu 12).....	0299 484 190
Kaakkois-Suomen aluetoimisto Paraatikenntä 1, 45100 KOUVOLA	(Paraatikenntä 1).....	0299 438 109
Keski-Suomen aluetoimisto PL 1100, 40101 JYVÄSKYLÄ	(Asekatu 3 D)	0299 485 190
Lapin aluetoimisto PL 23, 96101 ROVANIEMI	(Someroharjuntie 21)	0299 455 118
Lounais-Suomen aluetoimisto PL 69, 20811 TURKU	(Heikkilän kasarmi, Rykmentintie 15).....	0299 480 190
Pirkanmaan aluetoimisto PL 37, 33541 TAMPERE	(Uimalankatu 1).....	0299 482 190
Pohjanmaan aluetoimisto PL 22, 65101 VAASA	(Wolffintie 35)	0299 486 190
Pohjois-Karjalan aluetoimisto PL 28, 80101 JOENSUU	(Torikatu 36 B)	0299 434 434
Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun aluetoimisto PL 119, 90101 OULU	(Hiukanreitti 40, Hiukkavaara).....	0299 456 108
Pohjois-Savon aluetoimisto PL 1080, 70111 KUOPIO	(Vuorikatu 26 B, 5.krs)	0299 435 000
Uudenmaan aluetoimisto PL 22, 00201 HELSINKI	(Pohjoiskaari 36, Lauttasaari)	0299 422 211

Aluetoimistojen kotisivut löytyvät puolustusvoimien verkkopalvelusta puolustusvoimat.fi

Muut yhteystiedot:

Puolustusvoimien aloitetoimikunta

Pääesikunta / Materiaaliosasto
PL 919, 00131 Helsinki

Maanpuolustuksen aloitesäätiö

Pääesikunta / Logistiikkaosasto
PL 919, 00131 Helsinki

Siviilipalveluskeskus

Latokartanontie 79 A
07810 Ingermaninkylä
Puh. 0295 0295 00
siviilipalveluskeskus.fi

Varusmiespalveluksen jälkeen

Sotilaskoulutukseen liittyy monessa muodossa myös sellaista koulutusta, josta on välitöntä hyötyä ammatissasi tai muussa elämässäsi kotiutumisen jälkeen. Eri aselajien koulutus avaa mahdollisuuden alaa sivuvaavaan toimeen siviilissä, jossa samanarvoisten hakupapereiden joukossa sotilaserikoiskoulutusta pidetään ansiona.

Varusmiehenä saatu sotilaskoulutus rinnastetaan osin eri ammatteihin tarvittavaan harjoitteluaikaan. Tämä tulee kyseeseen lähinnä toisen asteen ammatillisiin oppilaitoksiin pyrittäessä. Varusmiesaikaisesta tehtävästä ja koulutushaarasta riippuen alakohtaiseksi työkokemukseksi hyväksyttävä aika vaihtelee. Yleiseksi työkokemukseksi hyväksytään varusmiespalveluksen pituus sellaisenaan. Kaikille kotiutuville varusmiehille kirjoitetaan työkokemuksen osoittava palvelustodistus.

Aliupseeri- ja upseerikoulutuksen johtamistaidon harjoittelu esimiesasemassa on syytä ottaa huomioon tulevaisuudensuunnitelmien kannalta. Moniin siviilitoimiin

pidetään vaatimuksena reservin upseerin tai aliupseerin koulutusta tai sitä, että on menestyksellisesti suorittanut varusmiespalveluksen. Näkyvänä todisteena palvelusajastaan varusmies saa sotilaspassin ja palvelustodistuksen.

Kertausharjoitukset

Varusmiespalveluksesi päätyttyä sinut siirretään reserviin. Koska puolustusvoimiemme henkilöstö koostuu sodan aikana pääosin reserviläisistä, on välttämätöntä, että varusmiesaikana annettua koulutusta ylläpidetään ja täydennetään. Tähän pyritään kertausharjoituksilla. Kertausharjoitukset perustuvat asevelvollisuuslakiin, jonka mukaan miehistöön kuuluva reserviläinen voidaan määrätä kertausharjoituksiin yhteensä 80, erikoiskoulutettu (pidemmän palvelusajan) miehistö 150 sekä upseerit, opistouseserit ja aliupseerit yhteensä 200 päivän

ajaksi. Tarvittaessa em. kiintiöt voidaan vuosittain ylittää enintään 20 päivällä asevelvollisen ja hänen työnantajansa suostumuksella. Kertausharjoitukset toteutetaan samoissa joukkokoonpanoissa, joissa koulutettiin varusmiespalveluksen joukkokoulutuskaudella.

Kertausharjoitukset ovat samanlaista lakisääteistä palvelusta kuin varusmiespalveluskin. Kertausharjoitukset muodostavat olennaisen osan puolustusvoimiemme rauhanaikaisesta koulutusjärjestelmästä ja ne vaikuttavat merkittävästi valtakuntamme puolustusvalmiuteen. Pääosa reserviläisistä määrätään ensimmäiseen joukon kertausharjoitukseen siinä kokoonpanossa, jossa heidät varusmiesaikana koulutettiin. Ensimmäinen joukon kertausharjoitus on noin 2–5 vuoden kuluttua varusmiespalveluksen suorittamisesta.

Keitä kertausharjoituksiin määrätään

Joukkojen kertausharjoituksissa koulutetaan nopeimmin tarvittavia kriisiajan joukkoja ja esikuntia. Harjoituksiin määrätään näihin joukkoihin sijoitettuja reserviläisiä. Tehtäväkohtaisissa kertausharjoituksissa koulutetaan kurssimuotoisesti joukon suorituskyvyn kannalta keskeisiin tehtäviin sijoitettuja johtajia ja avaintaistelijoita. Kertausharjoitusten kestoajat vaihtelevat riippuen harjoituksen laadusta ja tehtävästä. Kertausharjoitukset kestävät pääsääntöisesti 5–6 päivää. Kertausharjoitusajalta maksetaan reserviläisille reserviläispalkkaa ja päivärahaa. Yksityiskohtaiset ohjeet kertausharjoituksiin käsketyille ja tiedot mm. taloudellisista eduista ovat käskyn mukana. Lisätietoja reservistä ja kertausharjoituksista löydät osoitteesta *puolustusvoimat.fi*.

Sodan ajan joukkojen vapaaehtoistoiminta

Reservin kertausharjoituksia on noin 3–7 -vuoden välein. Sotilaallisia taitoja on mahdollista ylläpitää ja kehittää myös vapaaehtoiselta pohjalta.

Vapaaehtoisissa harjoituksissa ja koulutuksessa annetaan oman tehtävän suorittamisen kannalta tärkeää koulutusta. Sodan ajan joukkojen vapaaehtoistoiminta on puolustusvoimien tukemaa reserviläisten vapaaehtoisuuteen perustuvaa koulutusta. Harjoitukset toteutetaan puolustusvoimien vapaaehtoisina harjoituksina. Kokooneminen sodan ajan joukossasi antaa hyvän mahdollisuuden tutustua lähimpiin taistelijapareihisi, joiden kanssa joutuisit poikeusoloissakin toimimaan.

Maanpuolustuskoulutus- yhdistyksen antama koulutus

Maanpuolustuskoulutusyhdistys (MPK) on vuonna 1993 perustettu valtakunnallinen koulutusorganisaatio, joka kouluttaa kansalaisia selviytymään paremmin arjen vaaratilanteissa ja poikkeusoloissa. MPK parantaa koulutuksellaan puolustusvoimien ja muiden viranomaisten valmiutta normaali- ja poikkeusoloissa.

Koulutus toteutetaan MPK:n maanpuolustuspiireissä sekä niiden maakunnallisissa koulutus- ja tukiyksiköissä yhteistoiminnassa viranomaisten kanssa. Sotilaallinen koulutus on puolustusvoimien tilaama ja valvoma, ja järjestetään pääsääntöisesti puolustusvoimien koulutusalueilla.

Puolustusvoimien vapaaehtoiset harjoitukset ja MPK:n kurssit ja muukin puolustusvalmiutta palveleva vapaaehtoistoiminta otetaan huomioon reservin ylennyksissä.

Sodan ajan joukkojen vapaaehtoistoiminnasta ja Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toiminnasta saat lisätietoja varusmiesaikanesi esimiehiltäsi. Reservissä saat tietoa muun muassa internet-sivuilta osoitteista puolustusvoimat.fi sekä mpk.fi sekä aluetoimistoista.

Sotilasammatit

Varusmiespalveluksen jälkeen sinulla on mahdollisuus hakea sopimussotilaaksi, aliupseeriksi, erikoisupseeriksi, tai pyrkiä Maanpuolustuskorkeakouluun ja valmistua sieltä upseeriksi. Hakuohjeet ja hakuvaatimukset Maanpuolustuskorkeakouluun julkaistaan vuosittain kevättalven aikana valtakunnallisissa ja alueellisissa sanomalehdissä ja Ruotuväki-lehdessä.

Oppilaaksi hyväksyminen Maanpuolustuskorkeakouluun ja valmistuminen upseeriksi edellyttää reserviupseerikurssin tai sitä korvaavien opintojen suorittamista. Varusmiespalveluksen aikaisesta johtaja- ja kouluttajakoulutuksesta luetaan hyväksi upseerin opintoihin enintään 20 opintoviikkoa. Ne opiskelijoiksi hakevat, jotka ovat vuosittain keväällä järjestettäviin pääsykokeisiin mennessä suorittaneet aliupseerikurssin, mutta eivät reserviupseerikurssia, hyväksytään opiskelijoiksi ehdolla, että he koulutuksen alkuun mennessä suorittavat reserviupseerikurssin tai sitä korvaavat opinnot.

Reserviupseerikurssin voi myös suorittaa yhdessä seuraavan saapumiserän varusmiesten kanssa. Jo kotiutuneet tai kurssin aikana kotiutuvat aliupseerit suorittavat kurssin varusmiesten palvelusehdoilla.

Varusmiespalveluksen aikana saat kivan puolustusvoimista työpaikkana ja puolustusvoimien tarjoamista ammateista. Lisäksi voit testata omaa sopivuuttasi alalle. Menestyminen aliupseerikurssilla ja reserviupseerikurssilla vaikuttaa suoraan valintapisteisiisi. Joukkueen johtajalle ja yksikön päällikölle kannattaa ilmoittaa haastattelun yhteydessä, mikäli olet kiinnostunut sotilasammattien.

Jos tavoitteinesi on tai jos harkitset sotilasammattia, kannattaa peruskoulutuskauten palvelus suorittaa hyvin ja ilmoittaa halukkuus johtajakoulutukseen. Suo-

rita aliupseerikurssi hyvin ja ilmoita halukkuudesta päästä reserviupseerikouluun. Jos et tule valituksi reserviupseerikouluun, ilmoita halukkuudesta suorittaa se myöhemmin.

Aliupseerikoulussa ja reserviupseerikoulussa esitellään puolustusvoimien ammatteja ja annetaan mahdollisuus tutustua Maanpuolustuskorkeakouluun ja puolustushaarakouluihin (Maasotakoulu, Merisotakoulu, Ilmasotakoulu).

Varusmiespalveluksen jälkeen on sinulla myös mahdollisuus hakeutua määrääjäksi täydentämään osaamistasi ja kokeilemaan kouluttajana toimimista sopimussotilaana. Tarkoituksena on, että sopimussotilaana määrääjän palveltuasi hakeudut opiskelemaan sotilasopetuslaitokseen tai palvelemaan muihin puolustusvoimien tarjoamiin sotilasvirkoihin.

Upseerin ammatin lisäksi puolustusvoimat tarjoaa erikoisupseerin tehtäviä vähintään aliupseerikurssin suorittaneille teknikoille, insinööreille ja lääkäreille. Aliupseerit taas toimivat kouluttajina sekä erikoisammattihenkilöinä vartiointi- ja valvontatehtävissä, musiikkialalla sekä eräissä teknisen alan tehtävissä.

Lisätietoja niin upseerin kuin muista puolustusvoimien tarjoamista sotilasammateista saat perusyksikkösi kouluttajilta ja joukko-osaston sosiaalikuraattorilta sekä opiskelusta työharjoittelussa olevilta kadeteilta. Sotilasammatit on esitelty myös korkeakoulujen valintaoppaissa. Lisätietoja saat myös internetin sivuilta: *puolustusvoimat.fi* sekä *valtiolle.fi*.

Erikoisjäädäriksi puolustusvoimien erikois- joukkokurssille

Utin jääkäriyrykmentissä koulutetaan puolustusvoimien erikoisjoukkokurssilla määräaikaisessa virassa olevia sopimussotilaita vaativiin erikoisjoukkotehtäviin. Erikoisjoukkokurssin oppilaille maksetaan koulutusajalta palkkaa.

Mielenkiintoinen ja haastava kurssi sisältää tiedustelu- ja taistelukoulutusta maastossa ja rakennetulla alueella. Monipuoliseen siirtymismenetelmäkoulutukseen kuuluu mm. laskuvarjohyppykoulutusta, vesistökoulu-

tusta ja ajoneuvokoulutusta. Toiminta painottuu pienryhmätoimintaan vaativissa olosuhteissa.

Esivalinta tapahtuu hakupapereiden perusteella. Esivalinnan läpäisseet kutsutaan valintakokeisiin, joiden perusteella valitaan soveltuvimmat henkilöt koulutukseen. Valintakoe on kaksivaiheinen. Ensimmäinen vaihe on kaksipäiväinen ja se järjestetään tammikuussa. Ensimmäisen vaiheen hyväksytysti suorittaneet kutsutaan toiseen, keväällä järjestettävään vaiheeseen.

Erikoisjoukkokurssille voivat hakea kaikki aliupseerin tai upseerin koulutuksen saaneet asevelvolliset, jotka ovat iältään alle 25-vuotiaita. Erityisistä syistä kurssille voidaan hyväksyä myös 25-30 -vuotiaita henkilöitä. Kurssille voivat hakea myös varusmiespalvelustaan suorittavat asevelvolliset, joiden varusmiespalvelus päättyy

ennen erikoisjoukkokurssin alkua. Kurssi alkaa vuosittain heinäkuussa ja kestää 12 kuukautta.

Erikoisjoukkokurssin suorittamisen jälkeen koulutetuilla on mahdollisuus hakea määräaikaiseen aliupseerin virkaan Utin jääkäriyrykmentin Erikoisjääkäripataljoonassa tai Merivoimien Erikoistoimintaosastossa. Aliupseerit edustavat erikoisjoukkojen suorituskykyisintä osaa. Koulutus jatkuu koko palveluksen ajan ja tehtävissä on mahdollisuus palvella myös ulkomailla harjoituksissa ja operaatioissa. Aliupseerit palvelevat viiden vuoden määräaikaisessa virkasuhteessa, joka työnantajan on mahdollista uusaa kaksi kertaa (palvelusaika on nimittäin yhteensä 5+5+5 vuotta).

► Lisätietoja: puolustusvoimat.fi/tyo-ja-koulutus

Puolustusvoimien siviilitehtävät

Puolustusvoimissa työskentelee siviilihenkilöstöä monipuolisissa ja haasteellisissa työtehtävissä, joissa mahdollisuudet oman osaamisen kehittämiseen ovat hyvät. Puolustusvoimissa työskentelee noin 4 000 siviiliä ympäri Suomen sekä ammatillisissa että akateemisissa asiantuntijatehtävissä siviilikoulutuksensa mukaisesti. Puolustusvoimissa työtehtävien kirjo on laaja. Ammattinimikkeitä on satoja erilaisia. Siviilitehtävien nimikkeitä ovat esim. insinööri, järjestelmäpäällikkö, tutkija, sosiaalikuraattori, taloussuunnittelija, koulutussuunnittelija, tiedottaja, sotilaslakimies, lääkäri, liikunnanohjaaja ja asentaja. Virkanimikkeistä riippumatta siviilityöntekijät ovat omien alojensa kouluttautuneita ammattilaisia. Siviilitehtäviin valittavilta ei edellytetä varusmiespalveluksen tai naisten vapaaehtoisen asepalveluksen suorittamista.

► **Lisätietoja puolustusvoimat.fi/rekry sekä valtiolle.fi.**

Rajavartiolaitoksen palvelukseen

Rajavartiolaitoksen palvelukseen otetaan vuosittain tammi-kuussa uusia raja- ja merivartioita. Valinta tapahtuu hakemusten ja touko-kesäkuussa järjestettävän pääsykokeen perusteella. Rajavartijan peruskurssi kestää noin vuoden.

Hakijan on oltava varusmiespalveluksen tai naisten vapaaehtoisen asepalveluksen suorittanut Suomen kansalainen ja hänen on täytettävä valtion virkaan vaadittavat yleiset kelpoisuusvaatimukset.

Hakijalla on oltava hyvä terveys ja ruumiillinen kunto sekä hänen on oltava elämäntavoiltaan nuhteeton ja luotettava. Rajavartiolaitoksen upseerin tehtäviin haudutaan Maanpuolustuskorkeakoulun kautta. Rajavartiolaitoksen palvelukseen tulevat upseerit valitaan aselajivalintojen yhteydessä kadettikursin ensimmäisen opintovuoden jälkeen ennen aineopintojen alkamista.

- **Lisätietoja rajavartiolaitoksen palvelukseen hakemisesta löydät internet-sivuilta raja.fi.**
- **Rajavartiolaitoksen yhteystiedot, sivu 66**

Hakemuksella kriisinhallintatehtäviin

Suomella on mittavat perinteet rauhanturvaajana. Suomi osallistui ensimmäisen kerran rauhanturvaoperaatioon Suezilla 1956 ja on asettanut rauhanturvaamistehtäviin jo yli 44 000 rauhanturvaajaa. Vuosittainen lukumäärä on nykyisellään käynnissä olevissa operaatioissa noin 500 henkilöä. Palvelu kriisinhallintatehtävissä tarjoaa mielenkiintoisen palvelusajan, tilaisuuden tutustua vieraisiin maihin ja kansoihin, mahdollisuuden säästämiseen, tilaisuuden kielitaidon kohentamiseen sekä ainutlaatuisen kokemuksen työskentelystä erilaisista olosuhteissa lähtöisin olevien henkilöiden kanssa.

Kriisinhallintatehtäviin on mahdollisuus päästä lähettämällä hakemus varusmiespalvelun jälkeen. Hakijalta edellytetään muun muassa hyvää fyysistä kuntoa ja terveyttä, luonteen tasapainoa, kykyä sietää henkistä painetta, yhteistyökykyä, kohtuullista englannin kielen taitoa sekä moitteettomia elämäntapoja (ei rangaistuksia).

Hyvin suoritettu varusmiespalvelus antaa mahdollisuuden hakeutua suomalaisiin rauhanturvajoukkoihin ilman että on saanut kansainvälisen koulutuksen varusmiesajana. Reserviin upseereilla on myös mahdollisuus päästä sotilastarkkailijatehtäviin. Sotilastarkkailijoiksi hakeutuvilta vaaditaan yleisten kelpoisuusehtojen lisäksi aikaisempaa, hyvin suoritettua rauhanturvaamispalvelua ja vähintään luutnantin sotilasarvoa.

Hakemukset lähetetään Porin prikaatiin Säkylään. Hakemuslomakkeita ja tarkempia ohjeita saa aluetoimistoista ja Porin prikaatin kotisivuilta puolustusvoimat.fi/porinprikaati. Kriisinhallintajoukkoja täydennetään jatkuvasti. Porin prikaati kutsuu hakemusten perusteella sopivimmat 3-4 viikkoa kestäväään valinta- ja koulutustilaisuuteen Säkylään, jossa lopullinen valinta tapahtuu.

Kutsu valinta- ja koulutustilaisuuteen ei kuitenkaan vielä merkitse pääsyä kriisinhallintajoukkoon.

Palvelussuhteen ehdot

Varsinainen palvelussitoumus tehdään operaatioon lähtöä edeltävän koulutuksen jälkeen. Käytännössä palvelussitoumus on työsopimus, jossa sovitaan tulevista palvelusehdoista.

Niin julkishallinnon kuin yksityissektorinkin palveluksessa olevat saavat virkavapaata tai vapautta työstä kriisinhallintakoulutuksen ajaksi. Kriisinhallintatehtävään lähtevän ei tarvitse siten irtisanoa työsuhdettaan tai virkaansa. Jokainen kriisinhallintaoperaatioon lähtevä sitoutuu palvelemaan kuusi (6) kuukautta ellei operaatiokohtaisesti ole määriteltä muun pituisista palvelussuhteista. Palvelusta voidaan tietyin edellytyksin jatkaa toisella kuuden (6) kuukauden jaksolla. Palvelus kriisinhallintatehtävissä katsotaan Suomen valtion palvelukseksi.

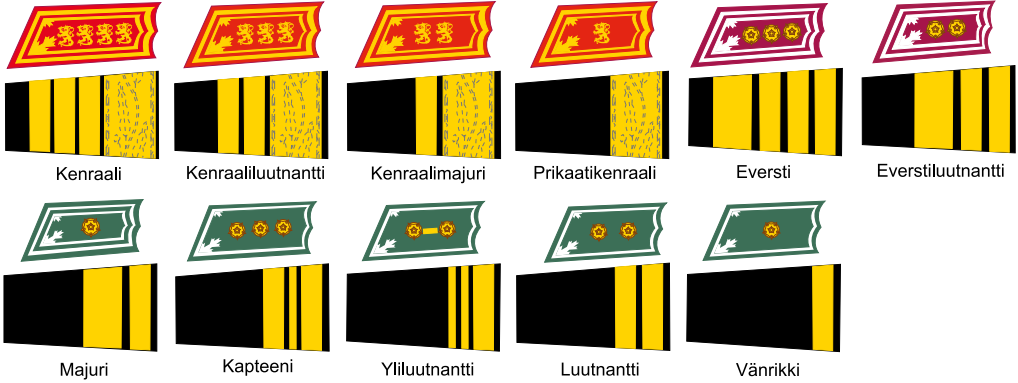
Palkkaus kriisinhallintapalveluksessa on porrastettu tehtävän ja työn vaatavuuden mukaan. Kriisinhallintahenkilöstöön kuuluvalle ja sotilastarkkailijoille maksetaan palkan lisäksi operaation aikana kriisinhallintapäivärahaa palvelusvuorokausilta. Kriisinhallintatehtävästä maksettu palkka on veronalaista tuloa, päivärahat ja luontaisedut ovat verovapaata tuloa. Kriisinhallintajoukoissa annetaan luontaisetuna täysi ylöpito eli maksuton majoitus, muonitus, vaatetus ja varustus.

- **Lisätietoja: puolustusvoimat.fi/rauhanturvaajaksi ja maavoimat.fi/porinprikaati**

Maavoimien arvomerkit

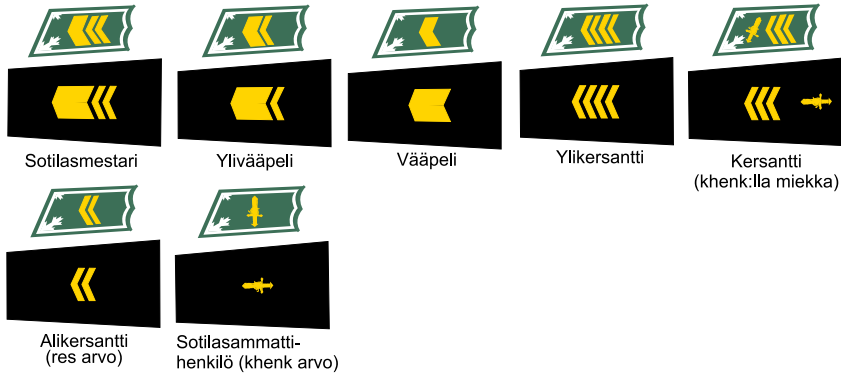
UPSEERIT JA OPISTOUPSEERIT (luutnantti - kapteeni)

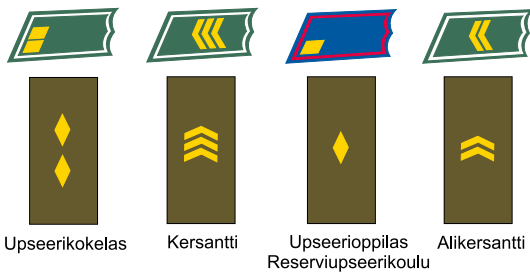
KADETIT

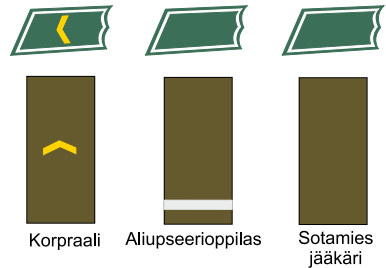
ALIUPSEERIT

VARUSMIESJOHTAJAT

MIEHISTÖ

Merivoimien arvomerkit

UPSEERIT JA OPISTOUPSEERIT (luutnantti - kapteeniluutnantti)

Amiraali

Vara-amiraali

Kontra-amiraali

Lippueamiraali

Kommodori

Komentaja

Komentajakapteeni

Kapteeniluutnantti

Yliluutnantti

Luutnantti

Aliluutnantti

KADETTIT

Kadettipursimies
III VUOSIKURSSI

Kadettilylikersantti
III VUOSIKURSSI

Kadettikersantti
III VUOSIKURSSI

Kadettialikersantti
II VUOSIKURSSI

Kadetti
I VUOSIKURSSI

ALIUPSEERIT

Sotilasmestari
kone

Ylipursimies
kone

Pursimies
kanssi

Ylikersantti
kanssi

Kersantti
kone
(khenk.lla miekka)

Alikersantti
kone
(res arvo)

Sotilasammatti-
henkilö/kanssi
(khenk arvo)

VARUSMIESJOHTAJAT

Upseerikokelas

Kersantti
merenkulku

Upseerioppilas

Alikersantti
merenkulku

MIEHISTÖ

Ylimatruusi
taisteluväline

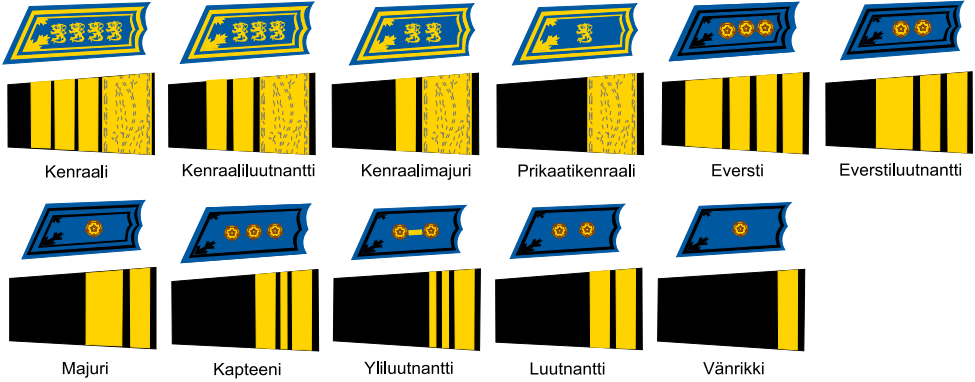
Aliupseerioppilas

Matruusi
taisteluväline

Ilmavoimien arvomerkit

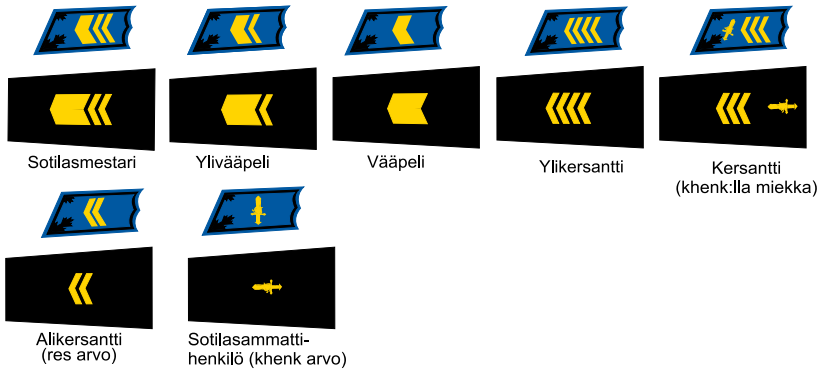
UPSEERIT JA OPISTOUPSEERIT (luutnantti - kapteeni)

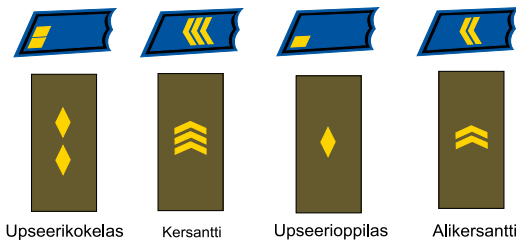
KADETTIT

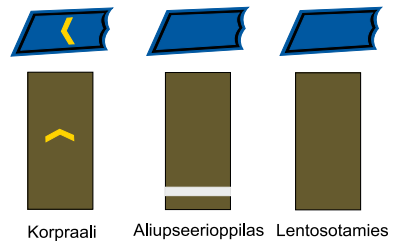
ALIUPSEERIT

VARUSMIESJOHTAJAT

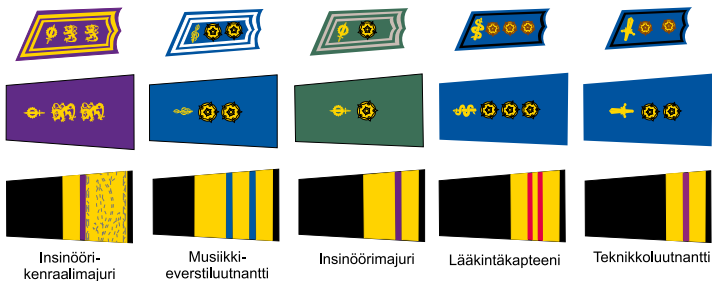
MEHISTÖ

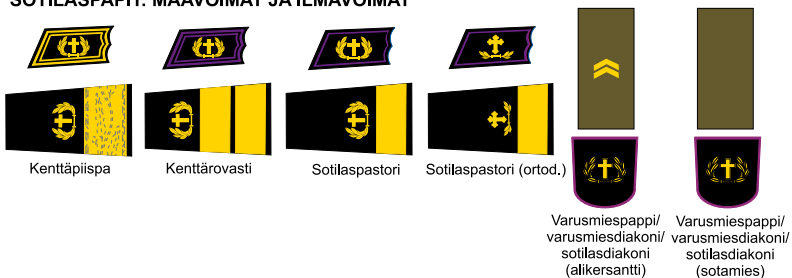

Erikoismerkit

ERIKOISUPSEERIT: MAAVOIMAT JA ILMAVOIMAT

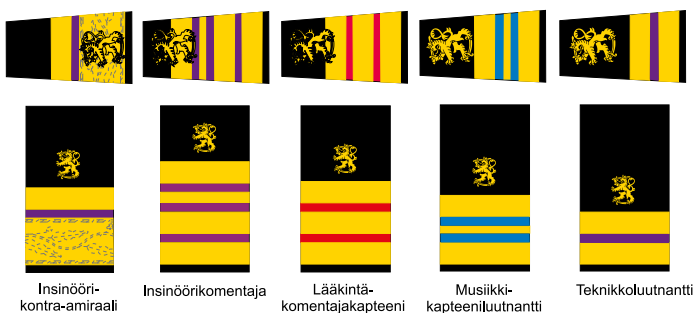
SOTILASPAPIT: MAAVOIMAT JA ILMAVOIMAT

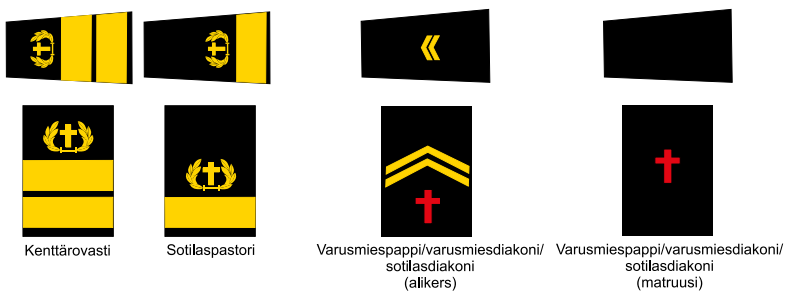
SOTILASVIRKAMIEHET: MAAVOIMAT, ILMAVOIMAT JA MERIVOIMAT / insinööriala

ERIKOISUPSEERIT: MERIVOIMAT

SOTILASPAPIT: MERIVOIMAT

Maavoimien esikunta

PL 145, 50101 Mikkeli

ISBN 978-951-25-2812-7

ISBN 978-951-25-2813-4 (PDF)

Painopaikka

Juvenesprint Oy, Tampere 2016

Puolustusvoimat
varusmieheksi.fi